

รายงานผล

การดำเนินงานโครงการการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการศึกษา
ในภูมิภาคของประเทศไทยภายใต้ประเด็นสำคัญของอาเซียน

จัดทำโดย
กลุ่มความร่วมมือระดับภูมิภาค
สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป.
กระทรวงศึกษาธิการ

พฤศจิกายน ๒๕๖๔

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	๑
๑. ความเป็นมา	๓
๒. ผลการประชุมเชิงวิชาการว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้าน การศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนที่ตกหล่นในพื้นที่ ๔ จังหวัดนาร่อง ๒.๑ จังหวัดพังงา เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ๒.๒ จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ๒.๓ จังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ๒.๔ จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔	๔
๓. ผลการประชุมติดตามและสรุปผลการดำเนินงานภายใต้โครงการขับเคลื่อน การดำเนินงานด้านการศึกษาในภูมิภาคของประเทศไทยภายใต้ประเด็น สำคัญของอาเซียน เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๔	๒๕
๔. รูปภาพการจัดประชุมฯ	๓๕
ภาคผนวก	
รายละเอียดโครงการ	
รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุม	
เอกสารประกอบการประชุมฯ	

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการศึกษาในภูมิภาคของประเทศไทยภายใต้ประเด็นสำคัญของอาเซียน โดยอาเซียนมีปฏิญญา และข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการศึกษาเป็นจำนวนมาก ซึ่งหนึ่งในปฏิญญาที่สำคัญ ได้แก่ ปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่น ซึ่งที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๒๘ - ๒๙ เมื่อวันที่ ๖ - ๘ กันยายน ๒๕๕๙ ณ นครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว ได้รับรองปฏิญญาฯ ฉบับนี้ และที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๕ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๒ ณ ประเทศไทย ได้ให้การรับรองแผนปฏิบัติการระดับภูมิภาคเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตามปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่น

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักด้านการศึกษาของอาเซียนได้จัดทำโครงการเพื่อขับเคลื่อนปฏิญญาดังกล่าว โดยในปี ๒๕๖๓ สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. ได้จัดทำโครงการพัฒนาและผลิตสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการศึกษาในอาเซียนโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง รวมทั้งได้รวบรวมปฏิญญาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภายใต้ประชาคมสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนแผนและการดำเนินงานตามปฏิญญาต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ โดยผลิตเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อเผยแพร่แก่หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม สำหรับปี ๒๕๖๔ กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำโครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการศึกษาในภูมิภาคของประเทศไทยภายใต้ประเด็นสำคัญของอาเซียน โดยตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและครอบคลุม ตลอดจนการส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีการดำเนินงาน ดังนี้

๑. การตั้งคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการศึกษาในภูมิภาคของประเทศไทยภายใต้ประเด็นสำคัญของอาเซียน โดยมีนางสาวดุริยา อมตวิวัฒน์ เป็นที่ปรึกษา และนางสาวชฎารัตน์ สิงห์เดชากุล ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน คณะทำงานประกอบด้วยผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงาน กศน. สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สป. กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. เป็นฝ่ายเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการคณะทำงาน

๒. การประชุมคณะทำงานฯ เพื่อหารือเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการฯ และที่ประชุมได้การคัดเลือกหน่วยงานระดับพื้นที่ จำนวน ๔ แห่ง ในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยเพื่อจัดประชุมเชิงปฏิบัติการฯ และศึกษาข้อมูล ดังนี้ ๑) พื้นที่สูงภาคเหนือ จังหวัดเชียงราย ๒) พื้นที่เกาะแก่ง จังหวัดพังงา ๓) พื้นที่ชายขอบ จังหวัดกาญจนบุรี และ ๔) พื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ จังหวัดปัตตานี ๓) การประชุมเพื่อติดตามและสรุปผลการดำเนินงานร่วมกับผู้แทนทั้ง ๔ จังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยจังหวัดพื้นที่เป้าหมายได้มีการนำเสนอข้อมูลในการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่น รวมถึงมีความท้าทายและแนวปฏิบัติที่ดีที่น่าสนใจ ดังนี้

๒.๑ สาเหตุและปัญหาที่ทำให้นักเรียนตกหล่นมาจากปัจจัยหลายด้าน ได้แก่ ๑) สภาพเศรษฐกิจ ๒) สังคมและสิ่งแวดล้อม ๓) การเดินทางและการสื่อสาร ๔) การขาดแคลนอุปกรณ์ ๕) ครอบครัว ๖) ครู ๗) ผู้เรียน และ ๘) สถานศึกษา เป็นต้น

๒.๒ สถานศึกษาในแต่ละพื้นที่มีความพยายามในการเก็บข้อมูลเด็กที่ตกหล่นจากระบบการศึกษาและนำเข้าสู่ระบบการเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดการศึกษาแบบผสมผสานเรียนในระบบผนวกกับการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่น มุ่งเน้นรายวิชาพื้นฐานที่พัฒนาทักษะอาชีพ เลือกรเรียนตามความถนัด ความสนใจและศักยภาพของตนเอง ยืดหยุ่นตามสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่ การฝึก

ทักษะวิชาชีพ การให้ทุนการศึกษา การช่วยเหลือและประสานส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในสายสามัญ สายอาชีพและการศึกษานอกระบบ เป็นต้น

๒.๓ ที่ประชุมได้ให้ข้อเสนอแนะในการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานเพื่อการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กและเยาวชนที่ตกหล่น ที่น่าสนใจ ดังนี้

- ๑) นโยบายในการบริหารจัดการต้องชัดเจน
- ๒) การมอบหมายหน่วยงานหลักในการดำเนินงาน
- ๓) การบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ๔) การคัดแยกเด็กและเยาวชนที่ตกหล่น
- ๕) การจัดการข้อมูลให้เป็นปัจจุบันและไม่ทับซ้อนกันระหว่างหน่วยงาน
- ๖) แนวทางการให้ความช่วยเหลือโดยคำนึงถึงบริบทของพื้นที่
- ๗) ความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน
- ๘) สนับสนุนงบประมาณและรางวัลเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่

๑. ความเป็นมา

โครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการศึกษาในภูมิภาคของประเทศไทยภายใต้ประเด็นสำคัญของอาเซียน โดยอาเซียนมีปฏิญญาและข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการศึกษาเป็นจำนวนมาก ซึ่งหนึ่งในปฏิญญาที่สำคัญ ได้แก่ ปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่น ซึ่งที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๒๘ - ๒๙ เมื่อวันที่ ๖ - ๘ กันยายน ๒๕๕๙ ณ นครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว ได้รับรองปฏิญญา ฉบับนี้ และที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๕ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๒ ณ ประเทศไทย ได้ให้การรับรองแผนปฏิบัติการระดับภูมิภาคเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตามปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่น

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักด้านการศึกษาของอาเซียนได้จัดทำโครงการเพื่อขับเคลื่อนปฏิญญาดังกล่าว โดยในปี ๒๕๖๓ สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. ได้จัดทำโครงการพัฒนาและผลิตสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการศึกษาในอาเซียนโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง รวมทั้งได้รวบรวมปฏิญญาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภายใต้ประชาคมสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนแผนและการดำเนินงานตามปฏิญญาต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ โดยผลิตเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อเผยแพร่แก่หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม สำหรับปี ๒๕๖๔ กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำโครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการศึกษาในภูมิภาคของประเทศไทยภายใต้ประเด็นสำคัญของอาเซียน โดยตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและครอบคลุม ตลอดจนการส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีการดำเนินงาน ดังนี้

๑) การตั้งคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการศึกษาในภูมิภาคของประเทศไทย ภายใต้ประเด็นสำคัญของอาเซียน โดยมีนางสาวดุริยา อมตวิวัฒน์ เป็นที่ปรึกษา และนางสาวชฎารัตน์ สิงห์เดชากุล ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน คณะทำงานประกอบด้วยผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงาน กศน. สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สป. กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. เป็นฝ่ายเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการคณะทำงาน

๒) การประชุมคณะทำงานฯ เพื่อหารือเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการฯ และที่ประชุมได้การคัดเลือกหน่วยงานระดับพื้นที่ จำนวน ๔ แห่ง ในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยเพื่อจัดประชุมเชิงปฏิบัติการฯ และศึกษาข้อมูล ดังนี้ ๑) พื้นที่สูงภาคเหนือ จังหวัดเชียงราย ๒) พื้นที่เกาะแก่ง จังหวัดพังงา ๓) พื้นที่ชายขอบ จังหวัดกาญจนบุรี และ ๔) พื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ จังหวัดปัตตานี

๓) การประชุมเชิงวิชาการว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนที่ตกหล่น และประชาสัมพันธ์เผยแพร่แนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับแนวทางการจัดการปัญหาเด็กและเยาวชนที่ตกหล่นในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความตระหนักเกี่ยวกับการเข้าถึงการศึกษา สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการศึกษาในภูมิภาคของประเทศไทยภายใต้ประเด็นสำคัญของอาเซียน และจัดทำรายงานเกี่ยวกับการดำเนินงาน และแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่นในบริบทพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน แต่เนื่องจากมีสถานการณ์โควิด - ๑๙ ทำให้คณะทำงานจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนการดำเนินงานเป็นการประชุมแบบทางไกล โดยมีกำหนดการจัดประชุมกับจังหวัดเป้าหมาย จำนวน ๔ ครั้ง

ดังนี้ ๑) จังหวัดพังงา วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ๒) จังหวัดกาญจนบุรี วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ๓) จังหวัด เชียงราย วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๔ และ ๔) จังหวัดปัตตานี วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔

ทั้งนี้ คำนียามสำหรับเด็กและเยาวชนที่ตกหล่นตามปฏิญญาของอาเซียน คือ เด็กที่อายุ ต่ำกว่า ๑๘ ปี ไม่กำหนดระดับการศึกษา โดยจะครอบคลุมหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งใน ๔ ประเภท ดังนี้

- ก) เด็กและเยาวชนที่ไม่มีโอกาสเข้าถึงโรงเรียนในชุมชนของตน
- ข) เด็กและเยาวชนที่ยังไม่ได้ลงทะเบียนเข้าเรียน แม้โรงเรียนจะมีความพร้อมในการ รับเข้าศึกษา
- ค) เด็กและเยาวชนที่ลงทะเบียนเรียนแล้ว แต่ไม่เข้าเรียน หรือเสี่ยงต่อการออกจาก โรงเรียนกลางคัน
- ง) เด็กและเยาวชนที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน

๒. ผลการประชุมเชิงวิชาการว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้กับเด็ก และเยาวชนที่ตกหล่นในพื้นที่ ๔ จังหวัดนาร่อง

ที่ประชุมคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการศึกษาในภูมิภาคของประเทศไทย ได้กำหนดให้มีการจัดการประชุมเชิงวิชาการว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้กับเด็กและ เยาวชนที่ตกหล่น ผ่านระบบการประชุมทางไกล (ออนไลน์) ระหว่างคณะทำงานและผู้เกี่ยวข้องของแต่ละ จังหวัดพื้นที่เป้าหมายนาร่อง จำนวน ๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพังงา จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดเชียงราย และ จังหวัดปัตตานี สรุปได้ดังนี้

๒.๑ จังหวัดพังงา เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๔ เวลา ๐๙.๓๐ – ๑๑.๓๐ น.

การประชุมเชิงวิชาการว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้กับเด็กและ เยาวชนที่ตกหล่นในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ในรูปแบบออนไลน์ มีนางสาวชฎารัตน์ สิงห์เดชากุล ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานการประชุม โดยมีผู้แทนหน่วยงานต่างๆ ที่ เกี่ยวข้องนำเสนอภาพรวมของการดำเนินงานด้านการศึกษาเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่เด็กและ เยาวชนที่ตกหล่นของจังหวัด ดังนี้

๒.๑.๑ นายสมรักษ์ ถวาย ศึกษาธิการจังหวัดพังงา นำเสนอภาพรวมเกี่ยวกับการดำเนินงาน ด้านการศึกษาเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่นของจังหวัดพังงา โดยศึกษา จากแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดได้ศึกษาจากการสำรวจว่ามีเด็กและเยาวชน ที่ตกหล่น อายุ ๑๓ – ๑๘ ปี จำนวน ๒๕๕๑ คน (ประมาณ ๑% ของประชากรจังหวัดพังงา) แยกเป็นหลาย ประเภท เช่น กลุ่มพิการ ออกกลางคัน สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นต้น โดยมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการเพื่อหารือ กำหนดแนวทางการดำเนินงาน มีการสำรวจติดตาม มีการแต่งตั้งคณะทำงาน ๘ คณะ ๘ อำเภอ เพื่อสำรวจข้อมูลและวิเคราะห์ปัญหาของเด็กด้อยโอกาส ซึ่งพบปัญหาของเด็กด้อยโอกาส ได้แก่ ๑) เด็กไม่ยอมเรียน ๒) ผู้ปกครองต้องการให้ประกอบอาชีพ ๓) มีปัญหาด้านสุขภาพ ๔) สมรสมีครอบครัว ๕) เด็กไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดทำให้ต้องออกจากสถานศึกษา ๖) มีปัญหาทะเลาะวิวาท และ ๗) อายุอยู่ใน เกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ ไม่สามารถเรียนนอกระบบได้ ต้องรอให้อายุพ้นเกณฑ์

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพังงาได้กำหนดแนวทางการช่วยเหลือ ดังนี้

- ๑) เด็กที่จบมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดดำเนินการประสานส่ง ต่อไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่งเสริมให้เรียนสายอาชีพโดยส่งต่อสำนักงาน กศน. เพื่อฝึกอาชีพ ระยะสั้น และประสานความร่วมมือกับสถานประกอบการที่เด็กทำงาน

๒) เด็กพิการ จำนวนประมาณ ๑๖๐ คน ได้ส่งต่อให้ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด โดยประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความช่วยเหลือ สร้างความเข้าใจกับครูในการคัดกรองเด็กให้ได้ข้อมูล ที่เป็นจริง และสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองให้เข้าใจและยอมรับในความบกพร่องของลูก

๓) เด็กตกหล่น/เด็กที่ไม่ได้เข้าเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา/มัธยม/ ท้องถิ่น ได้จัดทำฐานข้อมูลการเข้าเรียนของเด็ก หากอายุมากกว่า ๑๖ ปี จะส่งต่อไปยัง กศน. เพื่อให้เรียน หลักสูตรเทียบ สำหรับเด็กที่ยากจนประสานส่งต่อให้โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๕ พังงา รวมทั้งมีการ ให้รางวัลกับอำเภอที่สามารถดำเนินการให้เด็กเข้าเรียนตามเกณฑ์ภาคบังคับได้ครบ

๔) เด็กออกกลางคัน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดได้ประสานส่งต่อโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๕ พังงา ส่งเสริมให้โรงเรียนขยายโอกาสจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านอาชีพตามความถนัด มีการจัดหลักสูตร ๑ อาชีพ ๑ โรงเรียนเพื่อเป็นช่องทางในการประกอบอาชีพให้กับเด็ก

แนวทางการป้องกัน มีการสร้างความตระหนักและให้เห็นคุณค่าของการศึกษา ปรับแผนการเรียนให้สอดคล้องกับผู้เรียน ปรับกระบวนการวัดและประเมินผล จัดหลักสูตรพิเศษให้เป็นไปตาม ความต้องการและความถนัดของเด็ก รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้ปกครอง ในส่วนของแนวทางแก้ไข จะมีการสำรวจข้อมูลนักเรียนตามกลุ่มเป้าหมายเดิมเพื่อให้ข้อมูลสอดคล้องกันทุกภาคส่วน วิเคราะห์และ ตรวจสอบนักเรียน สร้างความตระหนักรู้ให้กับนักเรียนเป็นรายบุคคล จัดหลักสูตรพิเศษตามความต้องการของ ผู้เรียน และสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากทุกภาคส่วน ทั้งนี้ ถึงแม้ว่าจังหวัด มีการติดตามนักเรียนอย่างจริงจัง แต่ก็สามารถติดตามให้กลับเข้าระบบได้ประมาณ ๑,๔๐๐ กว่าคน หรือ ร้อยละ ๖๐ และในช่วงสถานการณ์โควิด - ๑๙ ทำให้การดำเนินงานหยุดชะงักไปบางส่วน แต่มีการส่งต่อเด็ก เหล่านั้นไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กศน. อาชีวศึกษา หรือ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ เป็นต้น

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ได้แก่ ๑) การประสานความร่วมมือจากหน่วยงานทุกภาคส่วน ๒) การจัดทำข้อมูลที่เป็นปัจจุบันสามารถปรับได้ตลอดเวลา และ ๓) การได้รับความร่วมมือจากผู้รับผิดชอบ ข้อมูลทุกระดับ ทุกสังกัด สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น คือ การสร้างความเข้าใจ/การสร้างการรับรู้ ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เห็นความสำคัญ และจำนวนกลุ่มเป้าหมายในการติดตามช่วยเหลือและแก้ปัญหา กระจายอยู่ในทุกพื้นที่

ทั้งนี้ ศึกษาธิการจังหวัดเสนอแนะว่าการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กและเยาวชน ที่ตกหล่นจำเป็นต้องเป็นวาระของจังหวัด ควรมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและควรเป็นนโยบายที่ชัดเจนของ ภาครัฐ

๒.๑.๒ นางสาวปณิดา คงแก้ว ครูผู้ช่วย ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยมอแกน (ศรช. มอแกน) สำนักงาน กศน. คุระบุรี นำเสนอเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยมอแกนว่ามี การดำเนินงานจัดการเรียนการสอนให้แก่กลุ่มชาติพันธุ์มอแกน โดยดำเนินงานภายใต้โครงการจัดการศึกษา สำหรับเด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่ในถิ่นทุรกันดารเพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มพื้นที่สูงแม่ฟ้าหลวง สำหรับเด็กที่ไม่มีทะเบียนราษฎร มีจำนวน ๒๓ คน ที่สมัครใจเข้าเรียน โดยเป็นระดับชั้นอนุบาล ๑ จำนวน ๕ คน อนุบาล ๒ จำนวน ๑๔ คน และ อนุบาล ๓ จำนวน ๔ คน ส่วนเด็กที่มีสถานะทะเบียนราษฎร มีการจัดการเรียนการสอนตามปกติ ซึ่งเมื่อเด็กที่ไม่มีทะเบียนราษฎรได้เข้าเรียนจนถึงระดับประถมศึกษาปีที่ ๖ จะดำเนินการส่งหลักฐานให้กับอำเภอคุระบุรี เพื่อดูทะเบียนและ ส่งไปยังที่ว่าการอำเภอ คุระบุรีเพื่อพิสูจน์ตัวตนในการรับเลข ๑๓ หลักต่อไป

๒.๑.๓ นายไมตรี จงไกรจักร นายกสมาคมประชาสังคมพังงาแห่งความสุข มีการดำเนิน โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กนอกระบบการศึกษา โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนความเสมอภาคทางการศึกษา นำร่องในจังหวัดทางภาคใต้ จำนวน ๘๐๐ คน และได้จัดทำโครงการนำร่องในพังงา จำนวน

๒๐๐ คน โดยโครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเด็กกลุ่มนี้ เน้นด้านการพัฒนาการเรียนรู้อาชีพ ลงทุนส่งเสริมอาชีพให้เด็ก ๆ เมื่อดำเนินโครงการแล้วได้พบประเด็นที่น่าสนใจหลายเรื่อง ซึ่งจะนำเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อหาแนวทางในการบริหารจัดการต่อไป การดำเนินการเรื่องการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่นจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากหลายภาคส่วนทั้งภาคเอกชนและประชาสังคม เนื่องจากการดำเนินงานไม่จำกัดเฉพาะในเวลาราชการ การทำงานเกี่ยวกับเด็กนอกการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีภาคีมากกว่าหน่วยงานราชการเพื่อให้เข้าถึงเด็กได้จริงและสามารถนำเข้าสู่ระบบการเรียนได้เร็วขึ้น

๒.๑.๔ นางณัฐกฤตา พิงสุข ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ศูนย์ กศน. กลุ่มเป้าหมายพิเศษ สำนักงาน กศน. ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมว่าจังหวัดพังงาได้รับรางวัลในระดับต้น ๆ เกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลประชากรวัยเรียนได้ครบถ้วน ซึ่ง สำนักงาน กศน. ได้รับข้อมูลในภาพรวมของจังหวัดพังงา โดยส่งข้อมูลให้ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ สป. เพื่อส่งต่อข้อมูลไปยังสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพื่อดำเนินการ

๒.๑.๕ นางอวยพร อร่าม ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพังงาได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า มีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่น ตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ ซึ่งได้รับข้อมูลมาจากส่วนกลาง และดำเนินการในระบบจังหวัด สำหรับเด็กที่สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นจะมีการสำรวจว่าเด็กต้องการทำอะไร หากจะเรียนต่อ ก็จะส่งไปยังสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือหากต้องการไปทางสายอาชีพ จะส่งต่อไปยังวิทยาลัยอาชีวศึกษา และหากเด็กมีปัญหาจะประสานกับ พมจ. เช่น ไม่ได้เรียนในระบบ เนื่องจากเป็นเด็กติดเตียง จะมีการลงพื้นที่เพื่อประเมินสถานการณ์ และ พมจ. รับผิดชอบช่วยเหลือ ซึ่งขณะนี้มีการกระจายข้อมูลไปหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อดูแลรับผิดชอบ อย่างไรก็ตามในปีนี้นี้เนื่องจากเกิดสถานการณ์โควิด - ๑๙ และงบประมาณมีจำกัด แต่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดได้จัดสรรงบประมาณบางส่วนให้เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ทั้ง ๘ อำเภอเพื่อสำรวจและติดตามผลการดำเนินงาน นอกจากนี้ มีความร่วมมือกับทุกภาคส่วนเพื่อดำเนินการเรื่องนี้ให้ดีที่สุด

๒.๑.๖ นายนิกร กาญจนสิทธิ์ รองผู้อำนวยการ สำนักงาน กศน. จังหวัดพังงา นำเสนอการดำเนินงานในส่วนของสำนักงาน กศน. จังหวัดพังงา ว่า กศน. มีนักเรียน ในช่วงอายุ ๑๒ - ๑๗ ปี จำนวน ๗๑๗ คน และช่วงอายุ ๑๘ - ๒๕ ปี จำนวน ๑,๓๖๕ คน รวมทั้งสิ้น จำนวน ๒,๐๘๒ คน โดยใน พรบ. กศน. ได้กำหนดให้รับผิดชอบเด็กอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี ซึ่งมีประมาณ ๑,๐๐๐ คน ปัญหาที่พบส่วนใหญ่คือเด็กออกกลางคัน ซึ่งมีปัญหาเรื่องการมีครอบครัว ท้องก่อนวัยเรียน ยาเสพติด สุขภาพ สมาธิสั้น เด็กต้องประกอบอาชีพเพื่อช่วยเหลือครอบครัว โดยมีมาตรการในการช่วยเหลือ ได้แก่ ติดตามผู้เรียนเป็นรายบุคคล เน้นให้ครู กศน. ตำบล ดูแลเด็กกลุ่มออกกลางคันเป็นพิเศษ ป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด และคัดกรองผู้เรียนตรวจสอบสารเสพติดร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีชุดเฝ้าระวัง มีการจัดชมรม to be number one เพื่อให้เด็กได้ร่วมแสดงออก ส่งเสริมให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ห่วงไกลยาเสพติด จัดกิจกรรมสถานศึกษาสีขาว จัดสอนเสริมให้กับเด็ก มีการใช้ระบบติดตามผู้เรียนจากผู้ปกครอง ชุมชน ให้ครูลงพื้นที่ และติดตามผ่านแอปพลิเคชัน นอกจากนี้ กศน. จัดให้มีการพบกลุ่มภาคเรียนละ ๒๐ ครั้ง โดยในบางแห่งใช้มาตรการ หากขาดเรียนเกิน ๓ ครั้งจะไม่มีสิทธิสอบ แต่ในทางปฏิบัติไม่มีนโยบายตัดสิทธิ์นักเรียน เพียงแต่ขอให้เด็กเข้ามาพบกลุ่ม พูดคุยผ่าน Application เป็นระยะ เพื่อติดตามผู้เรียนได้

นายนิกร กาญจนสิทธิ์ ได้แจ้งที่ประชุมทราบเพิ่มเติม เกี่ยวกับปัญหาของชาวมอญแค้นที่หมู่เกาะสุรินทร์ ซึ่ง กศน. รับผิดชอบและดูแลเรื่องเด็กตกหล่น สภาพปัญหาโดยรวมที่พบ คือ เด็กที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาแล้วไม่ได้รับวุฒิ ซึ่งได้ประสานกับทางอำเภอกระบุรีเพื่อตรวจสอบข้อมูลกับฝ่ายทะเบียนนักศึกษา

นอกจากนี้ ปัญหาการดำเนินงานของ ศรช. มอแกน คือ ที่เกาะจะไม่มีสัญญาณโทรศัพท์ และอินเทอร์เน็ต รวมถึงสภาพปัญหาในการเดินทางซึ่งใช้เวลานาน ถ้าเป็นเรือหางยาว ใช้เวลา ๕ ชั่วโมง ถ้าเป็น

เรือเร็วของนักท่องเที่ยวจะเสียค่าใช้จ่ายเที่ยวละ ๑,๕๐๐ บาท ซึ่งจะเป็นปัญหาเรื่องงบประมาณ สภาพมรสุม และการปิดเกาะของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ เพราะจะไม่มีเรือลงพื้นที่ แต่ปัจจุบันมีครูประจำการที่เกาะ จำนวน ๔ คน และมีการเรียนการสอนวันจันทร์ถึงวันศุกร์ หยุดวันเสาร์และอาทิตย์ แต่เนื่องจากการเดินทางใช้เวลาถึง ๕ ชั่วโมง ทำให้เป็นปัญหาสำหรับครู จึงมีการปรับเปลี่ยนระบบการทำงานเป็น ทำงาน ๒๐ วัน หยุด ๑๐ วัน ต่อคน โดยสลับหมุนเวียนกัน สำหรับการส่งเสริมการไม่รู้หนังสือของชาวไทยมอแกน ซึ่งมีประมาณ ๓๐๐ - ๔๐๐ คน (จำนวน ๘๔ คริวเรือน) กศน.มอบหมายให้ครู ๑ คน รับผิดชอบ ๒๕ คริวเรือน เพื่อส่งเสริมให้อ่านออกเขียนได้ และให้ครูทำทะเบียนประวัติของคริวเรือน และจัดการเรียนการสอนในตอนเย็น หรือช่วงเวลาดำรงของชาวบ้าน แต่เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่อยู่ห่างจากชายแดนเมียนมา ประมาณ ๑๐ กิโลเมตร ทำให้ประชากรเข้าออก และเลื่อนไหลไปตามแนวชายแดน ทำให้การเรียนการสอนภาษาไทยไม่ต่อเนื่อง

ที่ประชุมมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

นายไมตรี จงไกรจักร กล่าวว่าการจัดการศึกษาในพื้นที่ในหมู่เกาะสุรินทร์มีความท้าทายมาก และยินดีที่ได้รับทราบว่ามีครูของ กศน. เข้าไปประจำการอยู่ในหมู่เกาะสุรินทร์ ๔ คน ซึ่งมีข้อจำกัดมาก หากเราอยู่ในพื้นที่ และสามารถจัดทำข้อมูล รวมทั้งยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิต และช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ร่วมได้จะเป็นสิ่งที่ดี และขณะนี้ มีการดำเนินงานร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง “เขตการคุ้มครองทางวัฒนธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิตในเกาะ” โดยใช้พื้นที่หมู่เกาะสุรินทร์เป็นกรณีนำร่องของประเทศ ซึ่งจะขอความร่วมมือจากสำนักงาน กศน. เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ออกแบบการจัดระบบไปพร้อมกัน สำหรับประเด็นเกี่ยวกับกระบวนการศึกษาในระบบที่จะป้องกันไม่ให้เกิดออกนอกระบบเป็นปัญหาสำคัญ ในฐานะที่เป็นประธานคณะกรรมการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนบ้านน้ำเค็ม ได้มีการทดลองจัดทำ “โครงการโรงเรียนแห่งอนาคต” โดยจัดทำกระบวนการศึกษาฐานสมรรถนะ ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหลาย ๆ แห่ง และในช่วงสถานการณ์โควิด -๑๙ รอบแรก ที่โรงเรียนบ้านน้ำเค็ม มีการจัดระบบ “บ้านปันเรียน” เนื่องจากมีเด็กนักเรียน จำนวน ๖๕ คน ไม่มีโทรทัศน์ ไม่มีโทรศัพท์ แต่ได้รับใบงานจากโรงเรียน และจำเป็นต้องส่งใบงาน ทำให้เกิดปัญหา คือ เด็กต้องไปหาบ้านอื่น ๆ ว่ามีชั้นเดียวกัน เพื่อจะได้ไปร่วมเรียนด้วย ซึ่งเป็นความร่วมมือกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และชุมชนร่วมกันสนับสนุนเรื่องอาหาร เมื่อเกิดโควิด - ๑๙ ระยะ ๒ โรงเรียนบ้านน้ำเค็มได้ปรับตารางเรียน เพื่อเพิ่มกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ โดยใช้เวลา ๓ ชั่วโมงของวันพุธในการฝึกฐานสมรรถนะ ฝึกอาชีพ โดยหาทุนมาให้เด็กซื้อวัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือ และฝึกหัดทุกสัปดาห์ จนเด็กสามารถทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ขายได้ ซึ่งผลตอบรับ คือ เด็กรู้สึกสนุก มีความสุขที่ได้ทำอาชีพเสริม และได้ลงมือปฏิบัติ โดยทดลองในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ การจัดการเรียนการสอนนอกระบบจำเป็นต้องออกแบบตั้งแต่กระบวนการ ในสถานศึกษา ต้องดูว่านักเรียนมีปัญหาอะไร มีโอกาสได้เรียนหรือไม่ ที่บ้านสามารถจัดการเรียนแบบออนไลน์ได้หรือไม่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องตรวจสอบข้อมูล และต้องรู้ให้มากกว่าปกติ ซึ่งเป็นสิ่งที่ท้าทายมาก อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของจังหวัดพังงาถือว่ามีโอกาสดี เพราะทุกภาคส่วนมีความร่วมมือกัน มีการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนกัน

นางสุพัตรา คำมี ผู้แทนสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพังงา นำเสนอว่า พมจ. เป็นหน่วยงานที่ดูแลกลุ่มเป้าหมายทุกช่วงวัย ตั้งแต่เกิดถึงเสียชีวิต และยินดีให้ความร่วมมือในการส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่น หากครอบครัวยากจน หรือประสบปัญหาค่าใช้จ่ายจะมีเงินสงเคราะห์เพื่อให้ความช่วยเหลือบรรเทาความเดือนร้อนเบื้องต้น โดยครอบครัวที่มีเด็ก ๑ คน จะได้รับเงินช่วยเหลือ จำนวน ๑,๐๐๐ บาท ถ้ามีเด็ก ๒ คนขึ้นไป จำนวน ๓,๐๐๐ บาท และหากครอบครัวที่มีความลำบากมาก ทาง พมจ. จะนำเสนอต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนคุ้มครองเด็ก ซึ่งกองทุนฯ จะมีการสงเคราะห์เป็นรายบุคคล หรือให้การช่วยเหลือเรื่องการประกอบอาชีพ ทั้งนี้ หากพบเด็กที่มีปัญหาสามารถแจ้ง

พมจ. ได้ โดยมีหน่วยงานดูแล ได้แก่ บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดพังงา ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง และนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง ยินดีให้การสนับสนุนดูแลกลุ่มเด็กและเยาวชน นอกจากนี้ พมจ. ยังมีอาสาสมัครพัฒนาสังคม ท้องถิ่น (อพม.) ในทุกหมู่บ้านที่สามารถให้คำแนะนำในการเข้าถึงหรือขอความช่วยเหลือจาก พมจ. ได้

๒.๒ จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๔ เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.

การประชุมเชิงวิชาการว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่นในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ในรูปแบบออนไลน์ มีนางสาวชฎารัตน์ สิงห์เดชากุล ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานการประชุม โดยมีผู้แทนหน่วยงานต่างที่เกี่ยวข้องนำเสนอภาพรวมของการดำเนินงานด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่นของจังหวัด ดังนี้

๒.๒.๑ นางสาววิไลรัตน์ คันธวัฒน์ ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี ได้นำเสนอข้อมูลภาพรวมการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่นโดยจังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ ๓ ของประเทศ รองจาก จังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดเชียงราย มีชายแดนติดกับประเทศเมียนมาประมาณ ๓๗๐ กิโลเมตร มีการจัดการศึกษาในบริบทต่าง ๆ ตามความหลากหลายของภูมิประเทศ ทั้งแบบภูเขา ที่ราบสูง ที่ราบลูกฟูก รวมถึงที่ราบลุ่มน้ำ นอกจากนี้ ยังมี ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ และมีหลายหน่วยงานที่ดูแลเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ในปี ๒๕๖๒ กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้เพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กด้อยโอกาส เด็กตกหล่นและเด็กออกกลางคันในรูปแบบที่เหมาะสม จังหวัดจึงได้ขับเคลื่อนการดำเนินงานโดยจัดประชุมคณะทำงานระดับจังหวัด มีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงาน กศน. เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว และสำนักงาน กศน. เป็นหน่วยงานที่เก็บรวบรวมข้อมูลเด็กตกหล่นทุกประเภทของจังหวัด โดยมีครู กศน. และครูอาสาสมัครลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล ซึ่งเด็กและเยาวชนที่ตกหล่นของจังหวัดกาญจนบุรี ในปี ๒๕๖๒ มีจำนวน ๖,๙๐๙ คน และสามารถนำเด็กเข้าระบบได้ประมาณ ๔,๐๐๐ คน

ภายหลังจากที่รวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว จังหวัดได้จัดประชุมคณะทำงานระดับจังหวัดเพื่อศึกษาปัญหาพร้อมทั้งวางแผนการดำเนินงาน โดยหน่วยงานทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมทำให้จำนวนเด็กตกหล่นลดลง จังหวัดยังได้รับความร่วมมือจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา กองทุนไฟฟ้าจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุน และให้ทุนการศึกษาสำหรับเด็กที่ขาดแคลน รวมถึงพัฒนาการศึกษาให้แก่แก่นักเรียนในพื้นที่ต่าง ๆ ทั้งนี้ กศน. เป็นการศึกษาทางเลือกที่ช่วยเหลือเด็กนอกระบบ และมีสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานให้ความร่วมมือในการจัดอบรมวิชาชีพให้กับเด็กที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและไม่ได้เรียนต่อ รวมทั้งฝึกงานให้ประมาณ ๖๐ คน นอกจากนี้ จังหวัดกาญจนบุรีมีโครงการเพาะกล้าคุณธรรม ซึ่งเป็นความร่วมมือในรูปแบบ “บวร” (ผู้ปกครอง วัด และภาครัฐ) อย่างแท้จริง คือ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ร่วมกับอำเภอด่านมะขามเตี้ย เจ้าคณะอำเภอ ในการช่วยเหลือเด็กตกหล่นและเด็กที่ไม่พร้อมให้สามารถเรียนได้ โดยจัดที่พักให้ฟรี ให้ทุนการศึกษา จักรยาน หรือระดมทุนสร้างบ้านให้เด็ก เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีการจัดการศึกษาแบบ home school จำนวน ๘ แห่ง ศูนย์การศึกษา จำนวน ๑ แห่ง และศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน ๑ แห่ง สำหรับนักเรียนที่ไม่สามารถเรียนร่วมได้ และมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาาร่วมกันในจังหวัด สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเด็กตกหล่นเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสื่อสาร ข้อมูลสารสนเทศ และการเคลื่อนย้ายประชากร เนื่องจากเป็นพื้นที่ชายขอบ ขาดความชัดเจนในเรื่องการประสานงาน ความร่วมมือของผู้ปกครองที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล ทำให้มีข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง

๒.๒.๒ นายธิตินันท์ ระลอกแก้ว ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัดกาญจนบุรี นำเสนอเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลเด็กนอกระบบการศึกษา โดยดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายจำนวนทั้งสิ้น ๓๒,๖๖๗ คน มีการรวบรวมข้อมูลจากระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล ทั้งนี้ การดำเนินงานพบปัญหาอุปสรรค ได้แก่ การเก็บข้อมูลในพื้นที่สูง ทำให้การเดินทางลำบาก ข้อมูลที่ได้ไม่เป็นปัจจุบัน ขาดความร่วมมือจากชุมชน แนวทางการแก้ปัญหาคือ ต้องจัดการประชุมชี้แจงให้ชุมชนได้รับรู้ และแจ้งให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านรับทราบ ซึ่งได้รับความร่วมมืออย่างดี กศน. ได้ตรวจสอบข้อมูล ณ วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๓ พบว่า มีจำนวนประชากรวัยเรียนที่อยู่นอกระบบการศึกษา ๑๐,๓๒๓ คน สามารถส่งต่อเข้าระบบโรงเรียน และ กศน. จำนวน ๓,๓๖๑ คน ยังมีเด็กที่ไม่ได้ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๒,๒๘๗ คน คนพิการ จำนวน ๒๙๕ คน ไม่ได้เรียนหนังสือ ๑,๒๐๒ คน และยังไม่สามารถติดตามได้ จำนวน ๖,๖๙๒ คน ซึ่ง กศน. จะพยายามส่งเสริมให้ฝึกอาชีพ นอกจากนี้ ยังพบปัญหาเด็กออกกลางคัน ปัญหาทางครอบครัว ปัญหาการเดินทาง สถานที่เรียนไม่สะดวก ไม่มีความพร้อม เนื่องจากมีพื้นที่ห่างไกล เช่น อำเภอสังขละบุรี ยังจำเป็นต้องมีโรงเรียนสาขา เพราะนักเรียนเดินทางไม่สะดวก และขาดแคลนอุปกรณ์การเรียน ปัจจุบันสถานการณ์โควิด - ๑๙ ส่งผลกระทบต่อผู้เรียนส่วนหนึ่งซึ่งเป็นชาวกะเหรี่ยงที่อยู่ตามแนวตะเข็บชายแดน ทำให้ไม่สามารถเข้ามาเรียนได้

๒.๒.๓ นายศาสตราวุฒิ ชมชื่น รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างกาญจนบุรี นำเสนอการส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายพิเศษ (กลุ่มเปราะบาง) โดย สอศ. ในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนากำลังคนและมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนากำลังคนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษและชายแดน มีการวางแผนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของกำลังคนอาชีวศึกษาของไทย ให้เข้าถึงการศึกษา อาชีวศึกษาที่เป็นวิชาชีพขั้นสูง และสามารถเทียบเคียงมาตรฐานวิชาชีพในพื้นที่กับประเทศในประชาคมอาเซียนได้ มีการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพตามความต้องการหลักสูตวิชาชีพระยะสั้น/แกนมัธยม ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ ในส่วนของเครือข่ายการดำเนินงานร่วมกับพื้นที่ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล หน่วยงานทหาร/ตำรวจ/ มหาดไทย เชื้อนครินทร์ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกาญจนบุรี โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนและโรงเรียนชายขอบ รวมทั้งหน่วยงานระหว่างประเทศ ได้แก่ Adventist Development and Relief Agency Thailand – ADRA และ Act for Change Invest in Potential- ACTED

สำหรับเป้าหมายภายใต้การดำเนินงานของ อศจ. กาญจนบุรี คือ ส่งเสริมการฝึกอาชีพให้กับศูนย์การศึกษาพิเศษ และกลุ่มด้อยโอกาสในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก มีการฝึกอาชีพให้กับทหารกองประจำการ หรือให้ทุนการศึกษาแก่เด็กยากจน ในส่วนของเด็กไร้สัญชาติได้เปิดโอกาสให้เข้าศึกษาแบบระยะสั้น หรือ ปวช. ปวส. และมีการจัดการศึกษาหรือฝึกอาชีพให้แก่ผู้หนีภัยตามแนวชายแดน นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมการเรียนรู้วิชาชีพระยะสั้นตามความต้องการของพื้นที่ ใน ๒๑ สาขา ได้แก่ ๑) เสริมสวย ๒) อาหารและขนม ๓) ช่างไฟฟ้า ๔) ช่างยนต์ ๕) อิเล็กทรอนิกส์ ๖) การปลูกผักไร้ดิน ๗) ช่างติดตั้งจานดาวเทียม ๘) ช่างซ่อมจักรยาน ๙) ช่างปูน ๑๐) ช่างตัดผม ๑๑) มัคคุเทศก์ ๑๒) ตัดเย็บเสื้อผ้าชาย-เสื้อผ้าหญิง ๑๓) ช่างเชื่อม ๑๔) ช่างซ่อมบำรุงเครื่องปรับอากาศ ๑๕) ช่างอะลูมิเนียม ๑๖) การจัดการคลังสินค้า ๑๗) ช่างซ่อมบำรุงรถขนส่งขนาดใหญ่ ๑๘) ช่างงานติดตั้งเครื่องปรับอากาศ ๑๙) การควบคุมและซ่อมบำรุงเครื่องจักรกลพลาสติก ๒๐) ช่างซ่อมเครื่องยนต์และจักรกลเกษตร ๒๑) การเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ โดยจัดอบรมจำนวนประมาณ ๒,๕๐๐ คน ต่อปี และส่งเสริมการเรียนรู้วิชาชีพระยะสั้นเพื่อเพิ่มโอกาสทางวิชาชีพ จัดสอนภาษาอังกฤษ ภาษาเมียนมา และภาษาไทยให้แก่ครู นักเรียนและนักศึกษา

๓.๔ นายอนุชิต อรรถธานี ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพอินทร์บุรี ในฐานะผู้ประสานงานด้านการจัดการศึกษาริมชายแดนไทย - เมียนมา นำเสนอเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้แก่เด็กตามชายแดน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มอบหมายให้วิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีเป็นผู้ดูแลกลุ่มเป้าหมายพิเศษ และกลุ่มผู้หนีภัยชายแดนไทย - เมียนมา โดยวิทยาลัยสารพัดช่างกาญจนบุรี ร่วมกับ ADRA Thailand จัดการศึกษาในกลุ่มวิชาชีพให้กับผู้หนีภัย ปัจจุบันการดำเนินงานอยู่ในระยะที่ ๓ คือ การส่งกลับมาตุภูมิเพื่อลดค่าใช้จ่ายของประเทศ แต่ช่วงนี้เนื่องจากสถานการณ์โควิด-๑๙ ทำให้ต้องชะลอการเดินทาง ซึ่งในการจัดการศึกษาให้แก่คนกลุ่มนี้มีการออกแบบหลักสูตรร่วมกันระหว่างไทยและเมียนมา มีผู้สำเร็จการศึกษาแล้วประมาณ ๑,๗๐๐ คน โดยคนกลุ่มนี้สามารถทำงานได้ทั้งในประเทศไทยและเมียนมา

การจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียน ตชด. ๑๔ แห่ง ซึ่งเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้วย โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้จัดสรรงบประมาณให้วิทยาลัยต่าง ๆ ในสังกัดไปดำเนินงานในโรงเรียน ตชด. เพื่อฝึกอาชีพให้กับนักเรียนที่สนใจ สำหรับการจัดการฝึกอบรมให้กับเด็กพิการได้รับความร่วมมือจากศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยจัดการฝึกอาชีพระยะสั้น ๓ - ๖ ชั่วโมง ทั้งนี้ การฝึกอบรมมีระยะเวลาตั้งแต่ ๓ - ๒๒๕ ชั่วโมง ตามความยากง่ายของวิชาการอบรม มีเป้าหมายเพื่อให้เด็กสามารถดูแลตัวเองได้ มีรายได้ในอนาคตไม่เป็นภาระสังคม ซึ่งมีรายวิชา ได้แก่ วิชาyardมสมุนไพรร โลชั่นกันยุง สบู่เบสกลีเซอริน ฟักข้าว การประดิษฐ์ของชำร่วย การทำช่อดอกไม้ น้ำยาซักผ้า เป็นต้น หากผู้ฝึกอบรมเป็นคนพิการจำเป็นต้องร่วมมือกับศูนย์การศึกษาพิเศษซึ่งมีความเชี่ยวชาญในการช่วยคัดเลือกนักเรียนที่สามารถเรียนได้ รวมถึงวิทยาลัยอื่น ๆ ที่มีการจัดอบรมระยะสั้นให้แก่คนพิการด้วย

นอกจากนี้ ยังมีโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารของโรงเรียนในชนบท (ทสรช.) ภายใต้มูลนิธิเทคโนโลยีตามพระราชดำริของกรมสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้าฯ ได้ทำงานร่วมกับโรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชเพื่อซ่อมบำรุงคอมพิวเตอร์ ซ่อมบำรุงอุปกรณ์ต่อพ่วง ฝึกอบรมอาชีพ ซ่อมบำรุงเครื่องใช้ไฟฟ้า เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และสามารถหาความรู้ต่าง ๆ ได้จากโลกอินเทอร์เน็ตอย่างต่อเนื่อง และโครงการที่วิทยาลัยดำเนินการ คือ โครงการหมู่บ้านไทยริมชายแดน ณ บ้านห้วยน้ำขาว ซึ่งได้รับการจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือจาก ADRA Thailand เพื่อจัดการฝึกอบรมให้โรงเรียนตามตะเข็บชายแดน โดยมีการจัดอบรมวิชาชีพตามความประสงค์ของโรงเรียน ชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนเป็นหลักสูตรระยะสั้น สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน คือ การสำรวจอาชีพตามความต้องการจริงของผู้เรียน ซึ่งยังขาดข้อมูลตามสภาพเศรษฐกิจทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมาย จึงได้ดำเนินการแก้ไขโดยประสานหน่วยงานท้องถิ่น ได้แก่ สภาหอการค้า และสภาอุตสาหกรรมเพื่อให้ความช่วยเหลือในการจัดทำข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาในการสำรวจอาชีพที่จำเป็น นอกจากนี้ การเข้าถึงพื้นที่ห่างไกลยังมีความยากลำบาก และปัญหาการสื่อสาร เนื่องจากเป็นกลุ่มชนเผ่า จึงมีความหลากหลายในการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารทำให้จำเป็นต้องจัดอบรมภาษาเมียนมาให้กับครู อุปสรรคอีกประการ ได้แก่ ระเบียบการเบิกจ่ายงบประมาณ ซึ่งงบประมาณของราชการจะใช้ได้กับประชาชนไทย แต่ในการดำเนินงานจริงจะมีค่าใช้จ่ายของคนต่างชาติ นอกจากนี้ ยังมีการหารือร่วมกับองค์กร NGOs และฝ่ายเมียนมาในการจัดการเรียนการสอนข้ามพรมแดนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีบริเวณชายแดน และลดความขัดแย้งระหว่างกัน

๒.๒.๔ นายอนุชิต อรรถธานี ได้นำเสนอเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ตอบสนองต่อกำลังการพัฒนาอาชีวศึกษา และการพัฒนาหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนตามตะเข็บชายแดน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานักเรียน ปวช. ปวส. ให้สามารถเป็นหัวหน้างานที่มีคุณภาพซึ่งจำเป็นต้องส่งเสริมด้านภาษา และทักษะอาชีพขั้นสูงให้กับนักศึกษา และมีหลักสูตรระยะสั้น หรือแกนมัธยมเพื่อตอบสนองความต้องการอย่างรวดเร็ว หรือแรงงานเฉพาะ และปัจจุบันสำนักความร่วมมือด้านอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาอยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาหลักสูตรรับรองวุฒิ ๒ ประเทศ ซึ่งจะเป็นหลักสูตรระยะสั้นที่สามารถใช้ร่วมทั้งประเทศไทยและเมียนมา เป็นหลักสูตร Multi skill มุ่งเน้นการตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนตามแนวตะเข็บชายแดน เช่น หลักสูตรช่างควบคุมเครื่องจักรผลิตภัณฑ์พลาสติกแม่พิมพ์ ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ ช่างกลโรงงาน คอมพิวเตอร์ และเคมีพลาสติก โดยจะพัฒนาหลักสูตรตามระบบของงานเป็นหลัก

๒.๒.๕ นางสาวไอล์รินณ์ จันทรย์รัมย์ ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต ๒ นำเสนอการดำเนินงานเกี่ยวกับเด็กที่มีความเสี่ยงในการออกกลางคันเด็กที่ตกหล่น ทั้งนี้ การดำเนินงานในบางกิจกรรมไม่ได้ใช้งบประมาณของราชการ แต่เป็นความร่วมมือของภาครัฐ เอกชนและชุมชน ซึ่งในส่วนของเขต ๒ มีพื้นที่ที่รับผิดชอบ จำนวน ๓ อำเภอ ได้แก่ พนมทวน ห้วยกระเจา และท่ามะกา ซึ่งเป็นกลุ่มเด็กด้อยโอกาส ผู้ปกครองเข้าไปทำงานในเมืองและเด็กอยู่กับผู้สูงอายุ โครงการเน้นที่ระบบดูแลนักเรียน มีการดำเนินงาน ๕ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) ร่วมคิด ๒) ร่วมวางแผนวิเคราะห์ปัญหา ๓) ร่วมปฏิบัติ ๔) ร่วมประเมินผล และ ๕) ร่วมชื่นชม ดังนี้

๑) ร่วมคิด ศึกษาบริบทสภาพปัญหารายบุคคล ออกเยี่ยมบ้านนักเรียน โดยเฉพาะช่วงสถานการณ์โควิดยังมีการออกเยี่ยมบ้านทุกวัน มีการคัดกรองเด็กทั้งกลุ่มเด็กปกติและกลุ่มเสี่ยง

๒) ร่วมวางแผนวิเคราะห์ปัญหา ซึ่งพบว่าสถานภาพเด็กกาญจนบุรี เขต ๒ ยังมีเด็กด้อยโอกาส จำนวนประมาณร้อยละ ๘๐

๓) ร่วมปฏิบัติ โดยมีการดำเนินโครงการรวมพลังสร้างโอกาส สร้างบ้านเดิมบุญ เพื่อช่วยเหลือเด็กที่ออกกลางคัน โดยน่านโยบายของ สพฐ. มาเป็นแนวทางการดำเนินงานคือ เป็นแนวคิดรวมพลังในการช่วยเหลือเด็ก ซึ่งเน้นการดำเนินงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และมอบหมายให้ศูนย์ประสานงานเป็นผู้คัดกรองเด็ก โดยได้รับการอนุเคราะห์จากเจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ และเจ้าคณะตำบลเป็นที่ปรึกษา ดำเนินการสร้างบ้านให้แก่เด็ก และมีกิจกรรมต่าง ๆ ช่วยเหลือเด็กตามความเหมาะสม

๔) ร่วมประเมินผล นำไปสู่การปฏิบัติโดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดูแลและให้คำแนะนำเพื่อให้การดำเนินโครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์

๕) ร่วมชื่นชม มีการจัดส่งมอบบ้านที่สร้างเสร็จเรียบร้อยให้แก่ครอบครัวเด็ก เพื่อให้เด็กมีสภาพแวดล้อม ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ลดปัญหาสังคม ลดภาระของภาครัฐ และเพิ่มโอกาสแก่เด็กให้สามารถเข้าสู่ระบบการศึกษา

๒.๒.๖ นางสาวอรรฉณ เจือจาน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกาญจนบุรี นำเสนอภาพรวมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศูนย์การศึกษาพิเศษ ซึ่งคนพิการตั้งแต่อายุ ๐ - ๑๘ ปี (ข้อมูลวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๔) มีจำนวน ๑,๔๕๒ คน กระจายอยู่ทั่วจังหวัด และได้ระดมครูประจำ ๑๓ อำเภอ เพื่อรวบรวมข้อมูล มีการตรวจสอบข้อมูลโดยแบ่งเป็นระดับอำเภอและตำบล คัดกรองข้อมูลโดยแบ่งเด็กออกเป็นเด็กที่อยู่ในศูนย์การศึกษาพิเศษ เด็กประจำ เด็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เมื่อคัดกรองเรียบร้อยแล้วจะประสานงานกับนักพัฒนาประจำเทศบาล ประจำตำบล อสม. และกำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อให้รับรู้ข้อมูลร่วมกัน จากการสำรวจทำให้ทราบว่าเด็กตกหล่นยังมีจำนวนมาก ศูนย์การศึกษาพิเศษจัดการศึกษาให้เด็กในหลากหลายรูปแบบ คือ on hand, on line, และ on the phone ตามความเหมาะสม นอกจากนี้ สำหรับกลุ่มเด็กตาบอด ศูนย์ฯ ได้จัดทำเป็นอักษรเบรลล์เพื่อสะดวกต่อการสื่อสาร สำหรับข้อดีที่ได้จากการสำรวจข้อมูล คือ ๑) ทำให้เกิดความร่วมมือเป็นเครือข่ายใหม่ ๒) ทำให้เด็กในศูนย์การศึกษาพิเศษเพิ่มจำนวนได้ตามตัวเลขจริง ทั้งนี้ มีอุปสรรคที่พบ คือ ๑) ไม่พบตัวเด็ก ๒) บ้านเลขที่ไม่ตรงตามทะเบียนราษฎร ๓) ขาดความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ๔) เด็กออกกลางคันและไม่มาเรียน ๕) บางพื้นที่ปิดเนื่องจากสถานการณ์โควิด-๑๙ และ ๖) จำนวนครูศึกษาพิเศษที่ยังไม่ได้รับวัคซีนป้องกันโควิด-๑๙ ในการลงพื้นที่ ทั้งนี้ ในส่วนของการฉีดวัคซีน ประธานได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า ขณะนี้ทาง

กระทรวงศึกษาธิการ กำลังเร่งสำรวจและขอรับวัคซีนเพื่อแจกจ่ายให้แก่บุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งเจ้าหน้าที่ คนขับรถรับ-ส่งนักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ จังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๔ เวลา ๐๙.๓๐ – ๑๑.๓๐ น.

การประชุมเชิงวิชาการว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนที่ตกหล่นในพื้นที่จังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ในรูปแบบออนไลน์ มีนางสาวชฎารัตน์ สิงห์เดชากุล ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานการประชุม โดยมีผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำเสนอภาพรวมของการดำเนินงานด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่นของจังหวัด ดังนี้

๒.๓.๑ นายวิญญู สันติภาพวิวัฒนา ศึกษาธิการจังหวัดจังหวัดเชียงรายนำเสนอข้อมูลภาพรวมของจังหวัดเชียงราย ซึ่งได้จัดทำยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษา โดยมุ่งเน้น ๓ เรื่องหลัก ดังนี้ ๑) การจัดการศึกษาเพื่อให้เชียงรายเป็นเมืองความสุข สะอาด ปลอดภัย ๒) การจัดการศึกษาเพื่อให้มีทักษะอาชีพเพื่อสนองต่อการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ เมืองท่องเที่ยวและเมืองชายแดน ๓) การบริหารจัดการศึกษาเพื่อโอกาส ความเสมอภาคที่ความเท่าเทียม จังหวัดมีการดำเนินโครงการเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาของเด็กด้อยโอกาส เด็กออกกลางคัน และเด็กตกหล่นในรูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ ในปี ๒๕๖๒ มีการเก็บข้อมูลพบว่าเด็กจำนวนประมาณ ๙,๐๐๐ คน ไม่สามารถเข้าถึงการศึกษา แยกตามหน่วยงานและสังกัดต่าง ๆ และมีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อติดตาม โดยกลุ่มเป้าหมายที่ติดตามในจำนวนประมาณ ๘,๙๐๐ คน สามารถช่วยเหลือเด็กให้เข้าระบบได้จำนวน ๕,๔๓๖ คน อย่างไรก็ตามเมื่อตรวจสอบข้อมูลอย่างละเอียดพบว่าเด็กอายุเกิน ๑๘ ปี ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว แต่ข้อมูลแจ้งว่าไม่สำเร็จการศึกษา และไม่พบตัวตนจำนวน ๑๖๘ คน สำหรับเด็กที่นำเข้าระบบการศึกษาจำนวน ๓,๕๑๙ คน แบ่งเป็นกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ ๑) เด็กพิการ จำนวน ๗๘ คน ๒) เด็กที่ไม่เคยได้รับการศึกษา จำนวน ๑,๕๐๖ คน ๓) เด็กออกกลางคัน จำนวน ๕๗๘ คน ๔) เด็กสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและไม่ได้เรียนต่อจำนวน ๑,๓๕๗ คน จากข้อมูลพบดังกล่าว จังหวัดได้นำไปจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา และจัดทำข้อมูลเด็กให้เป็นปัจจุบันเพื่อให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบันโดยแยกเด็กตกหล่นเป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่ ๑) เด็กไทยที่อยู่ในครอบครัวยากจน หรือเด็กพิการ ๒) เด็กไทยที่อพยพตามผู้ปกครองเข้ามาทำงานในเชียงราย ๓) เด็กชาติพันธุ์/ชายขอบ เป็นเด็กที่จดทะเบียนเลขประจำตัว ๑๓ หลัก/ตัว ๐/ไม่มีหลักฐานทะเบียน และ ๔) เด็กต่างด้าวที่เข้ามาเรียนในจังหวัดเชียงราย

๒.๓.๒ นายพิสิฐ ไชยชนะ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๑ นำเสนอการสร้างความเข้มแข็งให้กับเยาวชนที่ตกหล่นซึ่งเป็นภารกิจสำคัญที่ยึดหลักการภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา ๑๒ ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับ และตามประกาศของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๒๘ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๕ ปี โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่มีการมอบหมายภารกิจให้กับกลุ่มงานและสถานศึกษา และจัดทำคู่มือเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้รับผิดชอบ รวมทั้งสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน มีการจัดทำฐานข้อมูลประชากรวัยเรียนของทุกสถานศึกษา โดยดำเนินการมาแล้ว ๓ ปี และทำงานร่วมกับหน่วยงานด้านการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อระดมความช่วยเหลือไปสู่เด็กด้อยโอกาสที่ไม่สามารถเข้าเรียนในระบบได้ และมีศูนย์ประสานงานการรับนักเรียนเพื่อประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ปกครองและพ่อแม่ให้ส่งบุตรหลานเข้าเรียนในระบบ นอกจากนี้ มีระบบติดตามเด็กเพื่อไม่ให้เด็กตกหล่น ซึ่งจะศึกษาจากข้อมูลประชากรวัยเรียนในแต่ละปีการศึกษา ประสานงานกับกลุ่มงานในสำนักงานเขตพื้นที่เชื่อมโยงการจัดการศึกษา และเก็บข้อมูลของนักเรียน

ไว้ในระบบ จัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (Data Management Center –DMC) ซึ่งได้ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๔ สำนักงานเขตฯ จะตรวจสอบกับฐานข้อมูลประชากรวัยเรียนว่านักเรียนทุกคนตามทะเบียนราษฎรได้เข้าสู่ระบบหรือไม่ หากมีนักเรียนตกหล่นจะแจ้งเจ้าหน้าที่และติดตามนักเรียนตามบัญชีรายชื่อต่อไป

นอกจากนี้ ยังมีระบบปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจนพิเศษแบบมีเงื่อนไข (นักเรียนทุนเสมอภาค หรือ Conditional Cash Transfer: CCT) เป็นตัวช่วยในการติดตามนักเรียน และกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาได้สนับสนุนเงินช่วยเหลือโดยเฉพาะกลุ่มช่วงชั้นรอยต่อที่มีความเสี่ยงออกจากระบบการศึกษา มีการทำงานร่วมกับภาครัฐและเอกชนเพื่อระดมทรัพยากรในการจัดการศึกษา เช่น ความร่วมมือกับมูลนิธิ Good Neighbors แห่งประเทศไทย ซึ่งให้ความช่วยเหลือเด็กในพื้นที่โดยมุ่งเน้นกลุ่มเด็กในพื้นที่สูงและเด็กที่อยู่ห่างไกลในถิ่นทุรกันดาร ซึ่งเด็กกลุ่มนี้จะมีปัญหาด้านการสื่อสาร มูลนิธิฯ จึงให้การสนับสนุนผู้ช่วยครูที่สามารถสื่อสารภาษาถิ่นและภาษาไทยได้ (ครูทวิภาษา) ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนให้สามารถนำเด็กเข้าสู่ระบบการศึกษา และยังมีการสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนในช่วงการระบาดของโควิด - ๑๙ โดยสนับสนุนสื่อการเรียนการสอน นอกจากนี้ มีการทำงานร่วมกับมูลนิธิ ซี.ซี.เอฟ. เพื่อเด็กและเยาวชน ในพระราชูปถัมภ์พระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ โดยให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบภัยในช่วงที่ผ่านมา และทำงานร่วมกับสถาบันอาชีวศึกษาโดยทำข้อตกลงความร่วมมือในการบูรณาการด้านการศึกษา โดยมีความตกลงกับศูนย์ฝึกอาชีพไทยบริเวณชายแดนร่วมกับวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกจังหวัดเชียงรายและวิทยาลัยเกษตรเชียงราย เพื่อพัฒนาและฝึกวิชาชีพให้กับเด็ก และจัดการศึกษาให้กับนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และมีข้อตกลงร่วมกับสถาบันอาชีวศึกษาในการดูแลระบบ DLTV เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนในเขตพื้นที่สามารถเรียนจบหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๓.๓ นายสุรพล วงศ์หวั่น ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัดเชียงราย นำเสนอการดำเนินงานการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่น โดย กศน. ได้รับข้อมูลจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรของกระทรวงมหาดไทยและข้อมูลนักเรียนของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงศึกษาธิการ โดยได้สร้างความเข้าใจกับสถานศึกษา หน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง มีการประชุมวางแผนการดำเนินงาน โดยใช้กลยุทธ์ “เคาะประตูบ้าน รุกถึงที่ ลุยถึงถิ่น” จัดเก็บข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้อง มีข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายที่ได้เข้าศึกษาในสถานศึกษาสังกัด กศน. จังหวัดเชียงรายระดับอำเภอและระดับตำบล จำนวน ๒,๒๕๗ คน แบ่งเป็น การศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๑,๖๘๕ คน การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ จำนวน ๑๘๖ คน การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต จำนวน ๙๑ คน การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน จำนวน ๑๔๙ คน และการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน ๑๔๖ คน นอกจากนี้ยังมีกลุ่มเป้าหมายที่กำลังดำเนินการติดตาม จำนวน ๑๒,๘๕๘ คน โดยแบ่งเป็น ๑) ไม่ประสงค์เข้าเรียน จำนวน ๕,๑๑๔ คน ๒) ยังไม่พร้อมเข้าศึกษาต่อ (แต่ประสงค์จะเรียน) จำนวน ๙๘๖ คน ๓) เด็กปกติที่ไม่ได้เรียน จำนวน ๑,๙๔๗ คน และ ๔) เด็กที่จบมัธยมศึกษาที่ ๓ แต่ไม่เรียนต่อ จำนวน ๔,๘๑๑ คน ปัญหาที่พบจากการสำรวจข้อมูล ได้แก่ ๑) เด็กไม่อยู่ในพื้นที่เนื่องจากย้ายตามผู้ปกครองไปต่างจังหวัด ๒) เด็กอาศัยอยู่กับผู้ปกครองซึ่งไม่ใช่บิดา – มารดา ทำให้ขาดการสนับสนุนในเรื่องของการเรียน ๓) ไม่มีตัวตน มีเพียงชื่อ-สกุลอยู่ในบ้านนั้น ๆ ๔) มีที่พักไม่เป็นหลักแหล่ง และ ๕) ข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน

๒.๓.๔ ดร.อนูรัตน์ อินทร ประธานหอการค้าจังหวัดเชียงราย นำเสนอมุมมองของหอการค้าในการพัฒนาเด็กชายขอบ โดยภาคเอกชนได้มีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสในพื้นที่สูงอย่างต่อเนื่อง มีกิจกรรมต่าง ๆ เช่น แจกสิ่งของที่เป็นประโยชน์ให้แก่เด็ก จัดทำห้องเรียนปลอดฝุ่น จัดตั้งสมาคมหญ้าขาว สภาลมหายใจในจังหวัดเชียงราย เพื่อช่วยเหลือเด็กในเรื่องหมอกควัน MP 2.5 อย่างไรก็ตาม ภาคเอกชนประสงค์ที่จะมีส่วนร่วมที่มีความยั่งยืนโดยพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพให้แก่เด็กด้อยโอกาส ทั้งนี้ มีความเห็นว่าปัญหาที่จำเป็นต้องหารือร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อความชัดเจน คือ เป้าหมาย

ของการพัฒนาเด็กชายขอบ ความต้องการที่แท้จริงของเด็ก และเห็นว่าการจัดการศึกษาควรพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดผลการเรียนโดยใช้คะแนนเป็นตัวชี้วัดมีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด เช่น คะแนนการเรียนของเด็กบนดอยกับเด็กในเมืองที่มีความแตกต่างกัน เพราะในทางปฏิบัติเด็กในแต่ละพื้นที่มีบริบทที่หลากหลาย ดังนั้น ในการจัดหลักสูตรจำเป็นต้องคำนึงถึงเรื่องนี้ด้วย และเนื่องจากจังหวัดเชียงรายเป็นเมืองการเกษตร การท่องเที่ยว การค้า และชายแดน การพัฒนาเด็กให้สามารถประกอบอาชีพควรสนับสนุนให้เด็กได้เรียนในสิ่งที่สอดคล้องกับอาชีพในท้องถิ่นด้วย เช่น เชียงรายมีชื่อเสียงด้านการปลูกชา กาแฟ จึงควรมีการจัดหลักสูตรการเรียนที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับเรื่องนี้ ซึ่งเห็นด้วยกับการที่สถาบันอาชีวศึกษาได้เข้ามาช่วยเรื่องการฝึกอาชีพให้กับนักเรียน และอีกประเด็นหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ เมื่อส่งเสริมเรื่องการฝึกอาชีพให้กับเด็กแล้วควรให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้า และมีตลาดรองรับผลผลิต ซึ่งหอการค้าสามารถช่วยสนับสนุนได้ ในส่วนประเด็นการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวชุมชน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นสิ่งที่ต้องพัฒนาสำหรับการท่องเที่ยวในพื้นที่สูงต้องพิจารณาว่าควรให้ความรู้กับเด็กรุ่นใหม่อย่างไรเพื่อให้สามารถบริหารจัดการในพื้นที่ได้ รวมถึงการจัดการที่พักให้กับเด็กจากพื้นที่สูงที่ต้องเดินทางเข้ามาเรียนในเมืองด้วย

ประธานได้กล่าวเสริมว่าเด็กชายขอบหรือเด็กในพื้นที่สูงส่วนใหญ่เข้ามาเรียนหนังสือจะมุ่งเน้นการศึกษาเพื่อสร้างอาชีพและนำความรู้ไปต่อยอดกับการประกอบอาชีพของครอบครัว ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของเด็กกลุ่มนี้

๒.๓.๕ ดร.กัมพล ไชยพันธ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๕ นำเสนอเกี่ยวกับการขับเคลื่อนโรงเรียนแห่งโอกาสและการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาเด็กตกหล่นหรือเด็กที่มีแนวโน้มที่จะออกกลางคัน โดยโรงเรียนให้โอกาสแก่เด็กทุกคน เนื่องจากไม่มีการสอบเข้าเรียนในทุกระดับชั้น เด็กทุกกลุ่มจึงสามารถเข้าศึกษาในโรงเรียนได้ โดยมีกรอบแนวคิดที่เน้นยุทธศาสตร์ของการให้และการพัฒนา และพัฒนาเด็กตามศักยภาพ รูปแบบการจัดการศึกษาที่ใช้เป็นรูปแบบกึ่งระบบคือ เป็นการศึกษาในระบบผนวกกับการศึกษาตามอัธยาศัยซึ่งทำให้เกิดความยืดหยุ่นในการจัดกิจกรรม เนื้อหาสาระ การวัดประเมินผล ทำให้เด็กมีความสุขและภาคภูมิใจในศักยภาพของตนเอง ใช้หลักสูตรสถานศึกษาเป็นกลไกขับเคลื่อนพัฒนาเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่เน้นให้เด็กทำได้ ทำเป็น มุ่งเน้นรายวิชาพื้นฐานที่พัฒนาทักษะพื้นฐานและทักษะอาชีพเพื่อให้เด็กได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจและศักยภาพของตนเอง มีการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้จัดการเรียนโดยยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ซึ่งดำเนินการมาแล้วกว่า ๖๐ ปี โรงเรียนเน้นตัวชี้วัดที่ควรรู้หรือต้องรู้รายวิชาที่เรียนเน้นการเรียนรู้ตามอัธยาศัย มีการจัดหลักสูตรออนไลน์ Thai MOOC การมอบหมายงานผ่านเว็บไซต์ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้อย่างอิสระตามความสนใจ ในส่วนของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเน้นการอบรมหลักสูตรระยะสั้น ซึ่งมีเครือข่ายกับภาคเอกชน เช่น ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในการจัดทำหลักสูตรระยะสั้นหรือการฝึกงานในสถานประกอบการในอำเภอเชียงแสน นอกจากนี้ ยังร่วมมือกับสถาบันการพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเชียงราย กิจกรรมต่าง ๆ ทำให้เด็กได้ฝึกอาชีพ นอกจากนี้ มีการเทียบทักษะของการทำงาน ซึ่งได้ร่วมมือกับสถาบันการพัฒนาฝีมือแรงงานกำแพงแสนเพื่อเทียบความรู้ให้กับเด็กเพื่อให้ได้รับประกาศนียบัตร การดำเนินงานที่ผ่านมาสามารถแก้ปัญหาเด็กตกหล่นได้เป็นอย่างดี

สำหรับการใช้ระบบ Thai MOOC เพื่อให้เด็กได้เลือกเรียนตามอัธยาศัยในช่วงวิกฤตโควิด-๑๙ ซึ่งเด็กสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข และโรงเรียนได้เปิดแผนการเรียนทวิศึกษากับวิทยาลัยการอาชีพเวียงเชียงรุ้ง ทำให้เด็กมีทางเลือกที่หลากหลาย ทั้งนี้ สิ่งสำคัญที่จำเป็นต้องดำเนินการต่อเนื่อง คือเติมเต็มด้านทักษะอาชีพให้กับเด็กเพื่อจะได้ต่อยอดในการประกอบอาชีพ และการอยู่รอดในสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเน้นการเก็บชั่วโมงและเด็กสามารถนำไปเทียบโอนความรู้ได้ ซึ่งจำเป็นต้องมีความยืดหยุ่นเพื่อให้เด็กมีความมั่นใจและภูมิใจในศักยภาพของตนเอง นอกจากนี้ โรงเรียนยังได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิวิริยะ ไวยะยะ ในการต่อยอดศาสตร์พระราชาสู่ความยั่งยืน พัฒนาทักษะชีวิตโดยจัดทำห้องปฏิบัติการเพาะเลี้ยง

เนื้อเยื่อพืช สร้างความมั่นคงทางอาหารและขจัดปัญหาความยากจน ทำให้เด็กสามารถนำไปพัฒนาเป็นอาชีพ ในการเป็นผู้ประกอบการได้ สำหรับการฝึกทักษะระยะสั้น เน้นการฝึกประสบการณ์การทำงานแบบตารางสอน ยืดหยุ่น จะทำให้ลดภาระของนักเรียน ผู้ปกครอง ควรต้องเปลี่ยนเป็นการให้ความรู้ผ่านการฝึกงานและ ฝึกปฏิบัติ ซึ่งจะมีหนังสือรับรองจากสถานประกอบการเมื่อเด็กสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถนำไปเป็นหลักฐาน ในการสมัครงานได้ และยังมี การจัดเข้าค่ายศาสตร์พระราชาเพื่อฝึกให้นักเรียนได้น้อมนำพระบรมราโชบาย เกี่ยวกับด้านการศึกษาของสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบรมราโชบายของรัชกาลที่ ๙ ในการสร้าง คนดีคนสู้สังคม ชุมชน ประเทศชาติ เมื่อนักเรียนมีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต ทักษะอาชีพตามศักยภาพของ ตนเองจะนำไปสู่การแบ่งปันความรู้ให้กับชุมชน ซึ่งได้จัดกองจิตอาสา รก. ๑๕ ราชภัฏดี เพื่อนำความรู้ ไปแบ่งปันสู่สังคม หลักสูตรสถานศึกษาควรมีความเชื่อมโยงต่อยอดกับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา จะทำให้เด็กกลุ่มที่ตกหล่นได้เข้ามาเรียนในระบบแผนการเรียนตามที่เด็กต้องการและต้องมีความ ยืดหยุ่นเพื่อให้เด็กกลุ่มนี้ประสบความสำเร็จในอนาคตได้

ประธานกล่าวเสริมว่า แนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นหนึ่งในแนวปฏิบัติที่ดีซึ่งเปิด โอกาสให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติและสามารถนำไปต่อยอดเพื่อประกอบอาชีพในอนาคต และเห็นถึงความมุ่งมั่นของ ผู้บริหารในการส่งเสริมผู้เรียนเพื่อฝึกทักษะอาชีพ ซึ่งมีความสำคัญมากสำหรับกลุ่มเด็กตกหล่น หากสามารถ ขยายผลการดำเนินงานไปยังโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและการจัดทำหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ นักเรียนสามารถเลือกเรียนหลักสูตรระยะสั้นที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็กได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

๒.๓.๖ ดร. ศุภโชค ปิยะสันต์ ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยไร่สามัคคี แม่ฟ้าหลวง และที่ปรึกษา ชมรมนักจัดการศึกษาในพื้นที่สูงแห่งประเทศไทย นำเสนอเรื่องการพัฒนาโรงเรียนในพื้นที่สูงและถิ่น ทุรกันดาร: ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนที่ตกหล่นของจังหวัด เชียงราย เนื่องจากโรงเรียนห้วยไร่สามัคคีอยู่ในพื้นที่สูงซึ่งเป็นลักษณะชนเผ่า มีข้อจำกัดในการเรียนอีกรูปแบบ หนึ่ง โรงเรียนในลักษณะแบบนี้จึงมีแนวโน้มของการมีเด็กตกหล่นเป็นจำนวนมาก ข้อมูลของโรงเรียนที่อยู่ใน พื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดารมีจำนวนประมาณ ๑,๑๙๐ โรงเรียนกระจายอยู่ในจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ น่าน ตาก กาญจนบุรี ราชบุรี ลักษณะการบริหารจัดการคล้ายกับโรงเรียนในพื้นที่เกาะ ซึ่งพบปัญหาเกี่ยวกับความพร้อม ของผู้เรียนที่ไม่สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ หรือไม่มีระบบอินเทอร์เน็ต ผู้ปกครองไม่ตระหนักถึงความสำคัญ ของการศึกษา รวมถึงการปฏิบัติงานของบุคลากรในพื้นที่ที่ยังมีข้อจำกัด หากมีการเพิ่มมาตรฐานและ ค่าตอบแทนสำหรับบุคลากรด้านการศึกษาในพื้นที่สูง จะสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานได้

นอกจากนี้ การขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานที่ไม่พร้อมในการจัดการเรียนการสอน เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้ไม่สามารถลดปัญหาเด็กตกหล่นในระบบ โรงเรียนในพื้นที่สูงพยายามที่จะออกแบบ การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่ การจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่เป็น อุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในพื้นที่สูงห่างไกลที่มีความแตกต่างจากโรงเรียนในเมือง โรงเรียนในเมืองสามารถจัดหาบุคลากรมาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมได้สะดวกกว่าโรงเรียน ในพื้นที่สูง ทั้งนี้ มีข้อเสนอประเด็นสำคัญที่จะลดการตกหล่นของผู้เรียน ดังนี้

๑) การสร้างการยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพราะโรงเรียนในพื้นที่สูง มีนักเรียนชนเผ่าเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะมีผลต่อความมั่นคงของประเทศด้วย โรงเรียนจะต้องสร้างความ ตระหนักและการยอมรับซึ่งกันและกัน

๒) การจัดการศึกษาเริ่มตั้งแต่การจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยโดยใช้กระบวนการ แบบมอนเตสซอรี ซึ่งมีหลักในการดำเนินการคือต้องคละชั้น และให้นักเรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติ และสามารถ นำความรู้ไปต่อยอดที่บ้านได้

๓) การให้ความสำคัญกับเรื่องสุขอนามัยของผู้เรียน โดยผู้ปกครองอาจส่งเด็กมาเรียน เพื่อให้เด็กมีอาหารกลางวันรับประทาน ตามปกติโรงเรียนจะได้รับการสนับสนุนในการดูแลสุขอนามัยของเด็ก

จนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ถึงแม้นักเรียนจะศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแล้วแต่ครอบครัวก็ยังขาดแคลน ดังนั้น ผู้บริหารควรวางวิธีเพื่อรับมือกับปัญหาเหล่านี้และแก้ไขต่อไป

๔) การใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งเด็กจะเรียนรู้เกี่ยวกับการสร้างสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ การฝึกความรับผิดชอบ การทำงานเป็นทีม มีเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่เป็น สำหรับระดับชั้นเรียนที่สูงขึ้นมีการจัดการเรียนรู้แบบ project base learning เพื่อพัฒนาสิ่งที่มีอยู่ในพื้นที่มาใช้ประโยชน์ การสร้างอาชีพเพื่อนำไปสู่การมีรายได้ระหว่างเรียน สำหรับทักษะอาชีพที่จำเป็นนอกจากการทำอาหาร ปลูกผักแล้ว จำเป็นต้องพัฒนาไปสู่การจัดจำหน่าย การทำบรรจุภัณฑ์และการตลาด เพื่อให้เด็กสามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียน และเป็นปัจจัยที่ทำให้เด็กเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ โดยโรงเรียนได้พัฒนาหลักสูตรโดยมีการฝึกอาชีพสอดแทรกไว้ในหลักสูตรทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย และมีความร่วมมือในลักษณะทวิศีกษาร่วมกับสถาบันอาชีวศึกษา

โรงเรียนมีกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานโดย ๑) ให้ครูจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นการสอนแบบ project base learning การคัดเลือกเนื้อหาสาระที่จำเป็น การใช้กระบวนการเรียนรู้ learning how to learn (การเรียนรู้เพื่อจะเรียนต่อ) รวมทั้งการใช้ทรัพยากรในพื้นที่สำหรับการเรียนรู้ ๒) การเน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาที่จำเป็น แต่เน้นการฝึกวิเคราะห์ พัฒนานวัตกรรม และให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง หรือสร้างช่องทางในการเรียนรู้ ๓) ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ หรือเป็นวิทยากรเสริม

ทั้งนี้ หากสามารถกำหนดนโยบายในการพัฒนาโรงเรียนในพื้นที่สูงและเกาะแก่งให้มีการดำเนินงานที่ดีขึ้นจะช่วยลดปัญหาด้านความมั่นคง ปัญหายาเสพติด ซึ่งจำเป็นต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญขับเคลื่อนไปพร้อมกัน ได้แก่ ๑) นโยบายต้องชัดเจน ๒) สร้างองค์ความรู้ที่ชัดเจนและถูกต้อง ๓) ส่งเสริมให้ในพื้นที่มีเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็งเพื่อช่วยกันแก้ปัญหา ถ้าสามารถดำเนินการตามองค์ประกอบนี้ได้จะทำให้เกิด “โรงเรียนดีบนดอย โรงเรียนหยอบนบนเกาะ” การเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพต้องมีโรงเรียนเฉพาะ เช่น มีทักษะชีวิตที่ดี ทักษะอาชีพ นอกจากนี้ สิ่งที่สามารถดำเนินการได้ในระดับนโยบายคือ การปรับปรุงโครงสร้างขององค์กรและโรงเรียนให้มีความเข้มแข็ง มีบุคลากรที่เพียงพอเหมาะสมกับลักษณะและภาระการจัดการศึกษา และปรับปรุงระบบการสนับสนุนทรัพยากร งบประมาณที่เหมาะสมกับภารกิจ รวมถึงความต่อเนื่องของนโยบายที่ชัดเจนและไม่เปลี่ยนแปลงบ่อย

๒.๓.๗ นางศิริพร ดาระสุวรรณ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ นำเสนอเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของศูนย์ฯ และการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่นของจังหวัดเชียงราย โดยมีการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการจังหวัดเชียงราย การดำเนินงานของหน่วยบริการ การเสริมพลังความเข้มแข็งขององค์กรคนพิการ การผนวกรวมประเด็นคนพิการเข้ากับการพัฒนากระแสหลัก การพัฒนาและเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ และการดำเนินงานด้านการดูแลคนพิการไร้สถานะ สำหรับข้อมูลนักเรียนพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดเชียงราย มีจำนวนทั้งหมด ๓๙๖ คน เป็นนักเรียนไป-กลับศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดเชียงราย จำนวน ๑๗๐ คน และเป็นนักเรียนที่บ้านศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเชียงราย จำนวน ๒๒๖ คน ทั้งนี้ พบว่าผู้ปกครองที่อยู่ห่างไกลจากสำนักงานศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเชียงรายที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง มีความยากลำบากในการรับบริการจากศูนย์การศึกษาพิเศษที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง จึงได้จัดตั้งหน่วยบริการประจำแต่ละอำเภอที่อยู่ห่างไกลจากอำเภอเมือง ปัจจุบันศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดเชียงราย มีหน่วยบริการทั้งหมด ๑๒ หน่วย นอกจากนี้ ยังได้รับนโยบายเร่งด่วนในการค้นหาเด็กพิการที่ไม่ได้รับการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและผู้ที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งมีฐานข้อมูลนักเรียนตกหล่นของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในจังหวัดเชียงราย จำนวน ๗๔ คน ดังนี้ ๑) ไม่พบเด็ก ร้อยละ ๑๗ ๒) เด็กไม่ได้รับการศึกษา ร้อยละ ๑๕

ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่บนเขา ๓) เด็กที่รับบริการที่ศูนย์เชียงใหม่ ร้อยละ ๒๒ ๔) เด็กที่รับบริการที่ศูนย์อื่น ๆ ร้อยละ ๑ และ ๕) เด็กที่รับบริการสถานศึกษาอื่น ๆ ร้อยละ ๔๕ ทั้งนี้ เด็กที่ตกหล่นจริง คือ กรณีที่หาเด็กไม่พบ และเด็กไม่ได้รับการศึกษาเนื่องจากย้ายถิ่นฐานตามผู้ปกครอง

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ส่วนใหญ่จะเป็นการทำงานตามภาระหน้าที่ แต่ต้องการทำงานในส่วนโครงการพิเศษที่จะช่วยเรื่องคุณครูจัดการเรียนรวม ช่วยเด็กพิการ ซึ่งไม่มีงบประมาณที่จะมาสนับสนุน และหากจะขอของบประมาณต้องขอที่กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการซึ่งตั้งอยู่ที่ส่วนกลางทำให้เป็นอุปสรรคในการเดินทาง ในส่วนข้อเสนอแนะต้องการให้มีกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาแต่ละจังหวัดเพื่อการดำเนินงานภายใต้แผนพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ผู้เข้าร่วมการประชุมมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

๑) ดร. อรพิน ดวงแก้ว ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ นำเสนอข้อมูลภาพรวมของอาชีวศึกษา ซึ่งมีวิทยาลัยของภาครัฐ จำนวน ๗ แห่ง และภาคเอกชน จำนวน ๗ แห่ง โดยสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ได้ร่วมมือกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในการจัดห้องเรียนอาชีพและโครงการทวิศึกษาซึ่งเป็นโครงการที่ดำเนินงานและบูรณาการร่วมกันเพื่อพัฒนาเยาวชนของจังหวัดเชียงใหม่ โดยมุ่งเน้นส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการประกอบอาชีพได้ ทั้งนี้เด็กที่ให้ความสนใจส่วนใหญ่เป็นเด็กชายขอซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มเป้าหมายของการลดจำนวนเด็กตกหล่น

๒) ผู้แทนสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่เสนอเพิ่มเติมว่า ในจังหวัดเชียงใหม่มีกลุ่มชาติพันธุ์ที่เข้ามาศึกษาเป็นจำนวนมาก และส่วนใหญ่จะเข้าศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษา อย่างไรก็ตามมีนักเรียน/นักศึกษาที่ด้อยโอกาสและไม่มีสัญชาติไทย ประมาณ ๑,๓๐๐ คน เป็นเด็กที่ต่อยอดมาจากการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเลือกเรียนในระดับอาชีวศึกษาโดยมีข้อจำกัดในการเรียนรูปแบบทวิศึกษา เพราะเด็กกลุ่มนี้จำเป็นต้องฝึกงานเฉพาะสถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ หากจำเป็นต้องเดินทางไปฝึกงานในต่างจังหวัดจะต้องขออนุญาตเป็นกรณีพิเศษทั้งเด็กกลุ่มนี้ไม่สามารถกู้ยืมและเข้าถึงแหล่งเงินทุนการศึกษาได้ ซึ่งทุนที่วิทยาลัยจัดสรรให้ไม่เพียงพอทำให้เด็กกลุ่มนี้หลุดออกจากระบบ และสถาบันอาชีวศึกษาส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเมือง ทำให้เด็กมีภาระในการจัดหาที่พักระหว่างเรียนในตัวเมืองด้วย

๓) ผู้แทนสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่ แจ้งว่าในส่วนของ พมจ. มีการประสานงานกับทุกเขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัดเชียงใหม่ในการดูแลเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มเปราะบางโดยเฉพาะในกลุ่มที่เป็นเด็กตกหล่นที่ไม่ได้รับการศึกษา โดยในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ มีการจัดสรรงบประมาณช่วยเหลือครอบครัวเด็ก ประมาณ ๖๕๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๖๕๐ คน การดำเนินงานด้านอื่น ๆ จะประสานกับ กศน. ในการให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ตกหล่นและเด็กที่ประสบปัญหาในกลุ่มเปราะบางอย่างเต็มที่

๒.๔ จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔ เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.

การประชุมเชิงวิชาการว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนที่ตกหล่นในพื้นที่จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ในรูปแบบออนไลน์ มีนางสาวชฎารัตน์ สิงห์เดชากุล ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานการประชุม โดยมีผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำเสนอแนวทางการดำเนิน ดังนี้

๒.๔.๑ นายนันท์ สังข์ชุ่ม รองศึกษาธิการจังหวัดปัตตานี นำเสนอแนวทางการดำเนินงานด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่นของจังหวัดปัตตานี ซึ่งเริ่มดำเนินการเมื่อปี ๒๕๖๐ โดย พลเอกสุรเชษฐ์ ชัยวงศ์ (อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ)

ได้ประกาศเจตนารมณ์ในการแก้ปัญหาประชากรวัยเรียนที่อยู่นอกระบบการศึกษาในจังหวัดชายแดนใต้เพื่อให้เด็กได้รับการศึกษาโดยมีหลายหน่วยงานร่วมมือกัน ซึ่งศึกษาธิการจังหวัดในฐานะเลขานุการจังหวัดได้มีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อสำรวจพื้นที่ในการตรวจสอบการไม่เข้าเรียนของประชากร การจัดที่เรียน การลงเยี่ยมบ้าน และในปี ๒๕๖๑ มีการแจกทุนการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ในส่วนของ ศรช. ได้รับงบประมาณจากกระทรวงศึกษาธิการเพื่อจัดโครงการเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาของเด็กด้อยโอกาส เด็กออกกลางคัน และเด็กตกหล่นในรูปแบบที่เหมาะสม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีข้อมูลเด็กด้อยโอกาส เด็กออกกลางคัน และเด็กตกหล่นในจังหวัด รวมถึงการให้เด็กด้อยโอกาส เด็กออกกลางคัน และเด็กตกหล่นได้รับโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่เหมาะสม สำหรับกรอบแนวทางการดำเนินการมีกระบวนการต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่การศึกษาข้อมูลนักเรียนรายบุคคล สำรวจข้อมูลจากฐานทะเบียนราษฎร์ ตรวจสอบข้อมูล กำหนดรูปแบบการช่วยเหลือ ซึ่งเด็กจะได้รับการส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เหมาะสมเพื่อให้ได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น และมีการติดตามประเมินผล

กรอบการแก้ปัญหาประชากรวัยเรียนที่อยู่นอกระบบการศึกษาของปัตตานี มี ๖ ขั้นตอน

๑) วางแผนการดำเนินงาน

๒) จัดทำข้อมูลเพื่อกำหนดกลุ่มเป้าหมายของกลุ่มประชากร อายุ ๓- ๑๘ ที่ไม่ได้อยู่ระบบ

การศึกษา

๓) สำรวจ ตรวจสอบข้อมูลในพื้นที่

๔) จัดหาที่เรียนให้กับกลุ่มเป้าหมาย

๕) จัดทำข้อมูลสารสนเทศผลการดำเนินงาน

๖) กำหนดมาตรการป้องกันการออกกลางคัน

การดำเนินงานมีการจัดประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการฯ ระดับจังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ศึกษาธิการจังหวัดเป็นเลขานุการ และหัวหน้าหน่วยการศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นกรรมการ และประชุมคณะทำงานการขับเคลื่อนโครงการฯ หลังจากนั้นได้ดำเนินการขับเคลื่อน ติดตามและช่วยเหลือทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบลของทุกสังกัด โดยใช้รูปแบบกระบวนการ ๓ รูปแบบ ดังนี้

๑) กระบวนการภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ป้องกันเด็กออกกลางคัน ผู้บริหารสถานศึกษา และครู รวมทั้งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การสร้างกระบวนการที่มีส่วนร่วมภายนอกสถานศึกษา การสนับสนุนให้มีครูแนะแนว การทำกิจกรรม เน้นการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการใช้ชุมชนเป็นฐาน สำหรับครูต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คัดกรองเด็กเพื่อส่งเสริม จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียน โดยเฉพาะกิจกรรมแนะแนว และต้องสร้างการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒) กระบวนการทางสังคมจะยึดนโยบายในการดำเนินงาน สร้างการมีส่วนร่วมเพื่อลดปัญหาเด็กออกกลางคัน ในระดับอำเภอจะใช้อำเภอเป็นศูนย์กลาง และตั้งศูนย์การดำเนินงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสังกัดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในระดับตำบลจะประสานความร่วมมือ ติดตามช่วยเหลือเด็กการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสถานศึกษาในพื้นที่ระหว่าง กศน. อาชีวศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและท้องถิ่น รวมทั้งเอกชน

๓) การประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนเพื่อเข้าถึงเด็กด้อยโอกาสซึ่งอยู่ในสภาวะที่ยากลำบาก ไม่มีโอกาสเหมือนเด็กทั่วไป และจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือเป็นพิเศษ เด็กออกกลางคัน และเด็กตกหล่นที่ไม่ได้เข้าระบบการศึกษา

ศรจ. ได้นำเสนอเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางในการจัดหาที่เรียนให้กับกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้
๑) เด็กพิการ ส่งต่อศูนย์การศึกษาพิเศษ ๒) เด็กตกหล่น ส่งต่อ กศน. และเขตพื้นที่การศึกษา ๓) เด็กออก
กลางคัน ส่งให้ศูนย์ กศน. อำเภอ หรือเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกันให้การช่วยเหลือ

ผลการดำเนินโครงการสรุปดังนี้

- เด็กจบมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และไม่ได้เรียนต่อ มีจำนวน ๓๐๗ คน ได้รับการช่วยเหลือ ๑๑๗ คน
- เด็กพิการ มีจำนวน ๑๐๘ คน ได้รับการช่วยเหลือ ๙๘ คน
- เด็กออกกลางคัน จำนวน ๓,๕๗๘ คน ได้รับการช่วยเหลือ ๓,๑๔๗ คน
- เด็กตกหล่น จำนวน ๕,๓๖๐ คน ได้รับการช่วยเหลือ ๔,๒๕๓ คน รวมจำนวนเด็กทั้งสิ้น ๙,๓๕๓ คน ได้รับการช่วยเหลือ ๗,๖๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๔๑

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ได้แก่ ๑) การเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่านักเรียนบางคน
ไม่ประสงค์จะศึกษาต่อ ๒) ขาดการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ๓) ขาดเอกภาพในการกำหนด
แนวทางในการดำเนินงานช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย ๔) ผู้รับผิดชอบขาดความเข้าใจและทักษะในการใช้
โปรแกรมในการเข้าระบบโปรแกรมข้อมูล ทำให้ข้อมูลคลาดเคลื่อนไม่เป็นปัจจุบัน ๕) ระยะเวลาในการติดตาม
กลุ่มเป้าหมายที่ต้องใช้เวลาในการติดตามมากกว่า ๑ ครั้ง จึงจะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ๖) นักเรียนบางส่วนมุง
สนใจการหารายได้ และ ๗) ครอบครัวยุคใหม่ให้บุตรหลานเรียนต่อในสถาบันปอเนาะ

ศรจ. ได้เสนอแนะการดำเนินงานในระยะต่อไป ดังนี้ ๑) สร้างการรับรู้โครงการการเพิ่ม
โอกาสการเข้าถึงการศึกษาของเด็กด้อยโอกาส เด็กออกกลางคัน และเด็กตกหล่นในรูปแบบที่เหมาะสมของ
จังหวัดปัตตานี ๒) สร้างความชัดเจนในการปฏิบัติงานโดยมีผู้รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ๓) กำหนด
แผนการทำงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงานและการติดตามผลทุกระยะ ๔) พัฒนาทักษะในการใช้โปรแกรมการ
รวบรวมข้อมูล ๕) จัดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันดูแลและดำเนินงาน ๖) จัดทำแบบฟอร์มสำหรับจัดเก็บ
ข้อมูลเพื่อให้เด็กลงทะเบียนหากไม่ต้องการเรียนต่อ เพื่อให้ชุมชนทราบและหาแนวทางการช่วยเหลือได้
๗) ประชาสัมพันธ์ให้การช่วยเหลือ และ ๘) มีการดำเนินนโยบายอย่างต่อเนื่องและปรับปรุงแนวทางเพื่อให้
เป็นรูปธรรม

๒.๔.๒ นางสาววิวรรธน์ มูลจันท์ ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. อำเภอเมืองปัตตานี นำเสนอ
บทบาทของครูในสำนักงาน กศน. ที่มีต่อการช่วยเหลือนักเรียนนอกระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยดำเนินการ
อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ ปี ๒๕๖๑ ซึ่งมี ๕ ขั้นตอน ได้แก่

๑) การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อสามารถเข้าถึงผู้เรียนได้ โดยใช้วิธี “เคาะประตู
บ้าน รุกถึงที่ ลุยถึงถิ่น” การเยี่ยมบ้าน การสัมภาษณ์และสังเกตพฤติกรรม รวมทั้งร่วมมือกับหน่วยงานภาคี
เครือข่าย

๒) การคัดกรองผู้เรียน ศึกษาเอกสารข้อมูลของผู้เรียน แบบบันทึกผลการเรียน และ
วิเคราะห์ผู้เรียนโดยจัดกลุ่ม ศึกษา สังเกต สัมภาษณ์ โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มี
ปัญหา (พิการ ด้อยโอกาส) และสร้างการมีส่วนร่วมในการดูแลนักเรียน

๓) การส่งเสริมและช่วยเหลือผู้เรียน หลังจากได้ศึกษาและคัดแยกกลุ่มผู้เรียนแล้ว
จะแนะนำหลักสูตรที่สอดคล้องกับผู้เรียนในกลุ่มต่าง ๆ จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้ ความชำนาญ และ
ส่งเสริม สนับสนุนให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยมีกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ แนะนำช่องทางประกอบ
อาชีพ เพื่อให้คิดเป็นแก้ปัญหาเป็น มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการทำงาน จัดการศึกษาเพื่อพัฒนา
ทักษะชีวิต และการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน เพิ่มคุณวุฒิทางการศึกษาและพัฒนาตนเองเกี่ยวกับ
หน้าที่การงาน โดยจัดให้กับนักศึกษาที่เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกับ กศน.

๔) การป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้เรียน เน้นบทบาทของครู กศน. ในการป้องกันและ
แก้ไขปัญหา มีการจัดกิจกรรม อาทิ การแข่งขันกีฬา การจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรนักศึกษา การป้องกันปัญหาที่

อาจเกิดขึ้นกับนักเรียน อาทิ การจัดกิจกรรมต้านยาเสพติด การดูแลตัวเองจากโควิด- ๑๙ การตั้งครุภรณ์ก่อนวัยเรียน กลุ่มเป้าหมาย กศน. ตั้งแต่อายุ ๑๕- ๑๘ ปี หากไม่สนใจที่จะศึกษาในระดับชั้นพื้นฐานจะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต จัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน อาทิ การเย็บหน้ากากอนามัย การอบรมหลักสูตรการค้าออนไลน์ เป็นต้น

๕) การส่งต่อผู้เรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการให้ทุนการศึกษา

๒.๔.๓ นายสุรัตน์ บุญฤทธิ์ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปัตตานี แจ้งให้ที่ประชุมทราบเกี่ยวกับการติดตามเด็กพิการวัยเรียนนอกระบบการศึกษาของจังหวัดปัตตานี โดยในปี ๒๕๖๐ สำนักงานฯ มีข้อมูลรายชื่อนักเรียนพิการ จำนวน ๖๔๓ คน การติดตามนักเรียนพิการเข้าสู่ระบบการศึกษาได้ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและใช้โปรแกรมในการตรวจสอบข้อมูลเด็กพิการเพื่อให้ทราบข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน โดยนายเจษฎา หะยียามา ครูชำนาญการ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดปัตตานีได้นำเสนอผลการติดตามเด็กพิการวัยเรียนนอกระบบการศึกษาของจังหวัดปัตตานีให้ที่ประชุมทราบว่า การดำเนินงานจะเป็นความร่วมมือระหว่างศูนย์การศึกษาพิเศษและสถานศึกษาในหน่วยงานเดียวกัน ซึ่งมีระบบตรวจสอบข้อมูลนักเรียนในเบื้องต้นโดยใช้โปรแกรมจากระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษาพิเศษ (Special Education Technology: SET) และโปรแกรม IEP online ผลการตรวจสอบรายชื่อนักเรียน จำนวน ๖๔๓ คน พบว่าเป็นเด็กพิการที่อยู่ในระบบการศึกษา จำนวน ๓๔๓ คน และจะต้องดำเนินการติดตาม จำนวน ๓๐๐ คน นอกจากนี้ ได้ใช้โปรแกรม SET ในการรวบรวมข้อมูลเด็กพิการที่อยู่ในโรงเรียน ระบบ IEP online เป็นการรวบรวมข้อมูลการจัดการศึกษาออนไลน์สำหรับเด็กพิการ โดยใช้เลขบัตรประชาชนในการตรวจสอบข้อมูล หากเด็กพิการอยู่ในสถานศึกษาจะตรวจสอบได้ โดยจะแยกเด็กพิการออกเป็นอำเภอ และจัดทำแบบติดตามให้สอดคล้องกับโปรแกรมการติดตามที่ส่วนกลางเพื่อสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการมอบหมายเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ และเมื่อพบกลุ่มเป้าหมาย ศูนย์ฯ จะอำนวยความสะดวกในการจัดหาที่เรียนตามความต้องการของผู้เรียน

การจัดหาสถานที่เรียนสำหรับเด็กพิการ หรือเรียนในศูนย์การศึกษาพิเศษ มีดังนี้

๑) ศูนย์การศึกษาพิเศษ หากผู้ปกครองสะดวกพาเด็กมาที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ สามารถสมัครเรียนได้ หรือสะดวกเรียนที่บ้าน ศูนย์ฯ จะจัดสอนให้ที่บ้าน

๒) โรงเรียนเฉพาะความพิการในเขตจังหวัดชายแดนใต้ มีจำนวน ๔ โรงเรียน ได้แก่

๑) โรงเรียนศึกษาพิเศษเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ ๒) โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสงขลา ๓) โรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญา และ ๔) โรงเรียนสอนคนตาบอดธรรมสากลหาดใหญ่ ปัญหาที่พบคือ ผู้ปกครองไม่นิยมพาบุตรหลานออกจากสามจังหวัดชายแดนใต้ โดยส่วนใหญ่จะพาไปศึกษาต่อที่โรงเรียนศึกษาพิเศษเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งตั้งอยู่ที่จังหวัดยะลา

๓) โรงเรียนจัดการเรียนรวมและในกลุ่ม กศน. มีทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ซึ่งตั้งอยู่ใกล้บ้าน รวมถึง กศน. ซึ่งมีการประสานงานเพื่อส่งต่อนักเรียน

ผลการดำเนินการติดตาม

ปีการศึกษา ๒๕๖๑ สามารถติดตามเด็กพิการตามรายชื่อที่มีจำนวน ๖๔๓ คน เข้าสู่ระบบการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ตามความประสงค์ของผู้ปกครอง ได้จำนวน ๖๐๒ คน จำนวนที่เหลือสามารถค้นหาได้ แต่พบว่ามีปัญหาบางเรื่อง

ปีการศึกษา ๒๕๖๒ มีการติดตามอย่างต่อเนื่องสำหรับเด็กพิการที่ตกค้าง จำนวนประมาณ ๔๐ คน และได้รับการส่งต่อจากหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน ๑๐๘ คน เข้าสู่ระบบการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ได้จำนวน ๖๐ คน ไม่ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่ จำนวน ๒๗ คน และไม่ประสงค์เข้าเรียน จำนวน ๒๑ คน

ปีการศึกษา ๒๕๖๓ ใช้วิธีการเก็บตักนักเรียนที่ยังเหลือ และพูดคุยกับผู้ปกครอง เพื่อให้เข้าสู่ระบบ

ปีการศึกษา ๒๕๖๔ ได้รับข้อมูลจากสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งนำข้อมูลมาจากการลงทะเบียนคนพิการของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พบว่ามีนักเรียนพิการที่ไม่ได้เข้าระบบการศึกษา ประมาณ ๑๐,๐๐๐ คน เมื่อสังเคราะห์ข้อมูลและแยกเป็นรายจังหวัดพบว่าบางส่วนเข้าระบบการศึกษาแล้ว และมีจำนวน ๔๑ คน ที่ยังไม่ได้เข้าระบบ โดยแบ่งเป็น จำนวน ๓๔ คน ได้รับการศึกษาแล้ว ไม่อยู่ในพื้นที่ ๒ คน ไม่ประสงค์เข้าเรียน อายุเกินเกณฑ์และเสียชีวิต ๕ คน

ทั้งนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษมีข้อสังเกตจากการดำเนินงาน ดังนี้

๑) ต้องตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับอย่างละเอียด เนื่องจากมีความคลาดเคลื่อน
๒) การดำเนินงานยังขาดการเชื่อมต่อ หรือส่งต่อข้อมูลเด็กพิการระดับช่วงชั้น เช่น ตอนที่เด็กยังเรียนในระดับประถมศึกษาที่มีข้อมูลว่าเป็นเด็กพิการ แต่เมื่อเข้าศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาไม่พบข้อมูลในส่วนนี้ ทำให้การติดตามตัวเด็กเป็นไปได้ยาก

๓) บุคลากรผู้ปฏิบัติงานมีจำนวนไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็กพิการ อาจทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ทั่วถึง

๔) ผู้ปกครองนิยมให้เด็กพิการที่เรียนได้ เข้าเรียนสถานศึกษาปอเนาะ

๕) สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ทำให้ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับการประกอบอาชีพมากกว่าการศึกษาของเด็กพิการ

อย่างไรก็ตาม ศูนย์การศึกษาพิเศษมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

๑) จำเป็นต้องบูรณาการข้อมูลกับทุกหน่วยงาน หากสามารถจัดทำฐานข้อมูลกลางได้ เพื่อให้ทุกหน่วยงานสามารถตรวจสอบข้อมูลร่วมกันได้ ทำให้ข้อมูลถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

๒) จัดระบบเชื่อมต่อทางการศึกษาสำหรับเด็กพิการระหว่างช่วงชั้น และระหว่างสังกัด

๓) จัดสรรบุคลากรเพิ่มเพื่อรองรับการเข้าศึกษาของเด็กพิการที่จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือเป็นพิเศษ

ทั้งนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ จังหวัดปัตตานี และศูนย์การศึกษาพิเศษของจังหวัดชายแดนใต้มีความมุ่งมั่นที่จะให้เด็กพิการเข้าสู่ระบบ และมีการจัดหน่วยบริการเพื่อเข้าถึงในแต่ละพื้นที่ และให้เด็กพิการได้รับการศึกษาที่เหมาะสม ปัจจุบันมีครูที่ทำกิจกรรมบำบัด แต่ยังมีความต้องการครูเพิ่มขึ้น

๒.๔.๔ นางทิยาณี ยีหวังกอง หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี นำเสนอแนวทางการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเด็กออกกลางคัน และเด็กตกหล่นให้ประสบความสำเร็จ โดยรวบรวมข้อมูลจากประสบการณ์การเป็นครูประมาณ ๑๐ ปี และศึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ซึ่งแบ่งกลุ่มนักเรียนตกหล่นได้ ๒ แบบ ได้แก่ ๑) นักเรียนไม่ได้เข้าเรียนในระบบโรงเรียน และ ๒) นักเรียนเข้ามาในระบบโรงเรียนแต่ไม่จบหลักสูตร ทั้งนี้ มีสาเหตุที่ทำให้นักเรียนตกหล่น ได้แก่

๑) ปัจจัยเสี่ยงด้านครอบครัว เช่น ความไม่พร้อมของผู้ปกครอง หรือผู้ปกครองมีปัญหาในการดูแลนักเรียน

๒) ปัจจัยเสี่ยงด้านครูและสถานศึกษา ซึ่งขณะนี้ในช่วงที่จำเป็นต้องสอนด้วยระบบออนไลน์ แต่ยังมีนักเรียนส่วนหนึ่งที่ไม่สามารถเข้าถึงการสอนในรูปแบบนี้ได้

๓) ปัจจัยเสี่ยงด้านผู้เรียน ซึ่งไม่ชอบระบบโรงเรียน ต้องการอิสระ

๔) ปัจจัยเสี่ยงด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม มีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนคือ นักเรียนที่อยู่ในระบบ สามารถตรวจสอบได้ โดยมีการส่งเสริม ป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มี

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประโยชน์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนคือ นักเรียนได้รับการดูแลตรงกับสภาพปัญหา เด็กและครูมีสัมพันธภาพที่ดีและอบอุ่น นักเรียนรู้จักตนเองและควบคุมตนเองได้ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขและได้รับการส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างจริงจัง ปัจจัยความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนคือทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้บริหาร ครู บุคลากรโรงเรียน ผู้ปกครอง ข้อมูลสารสนเทศ ภาควิชาเครือข่าย การแนะแนว นิเทศ และการประเมินผล

การดำเนินงานของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ มีการแก้ไขปัญหาคัดก่อก่อนในสถานศึกษาโดยศึกษาปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ เช่น ถ้านักเรียนเบื่อที่จะเรียนหนังสือ อาจปรับแก้ไขโดยการทำให้โรงเรียนให้เป็นบ้าน สร้างโรงเรียนที่มีความสุข สร้างระเบียบแต่ไม่ใช่ข้อบังคับ เป็นข้อตกลงระหว่างครูกับนักเรียน สร้างกลุ่มเล็กไปสู่กลุ่มใหญ่ ซึ่งนักเรียน ๑ ห้อง มีจำนวน ๔๐ คน มีครูที่ปรึกษา ๒ คน มีครูพ่อกับครูแม่ หัวหน้าระดับเป็นเสมือนปู่หรือย่าของนักเรียน และผู้อำนวยการเป็นทวดของนักเรียน และโรงเรียนมีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๑) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการสังเกต สอบถาม เยี่ยมบ้าน เพื่อให้ทราบข้อมูลนักเรียน โดยมีข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ประกอบด้วยข้อมูลด้านสุขภาพ ผลการเรียน และบุคลิกภาพของนักเรียน

๒) การคัดกรองนักเรียน มีการคัดกรองจากข้อมูลรายบุคคล และใช้ระบบ SDQ ของกรมสุขภาพจิต โดยประเมิน ๓ แบบ คือ นักเรียนประเมินนักเรียน ครูประเมินนักเรียน และผู้ปกครองประเมินนักเรียน อย่างไรก็ตาม การประเมินนักเรียนจาก SDQ อาจมีข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง เพราะผู้ปกครองบางส่วนอ่านหนังสือไม่ออก จึงใช้การสังเกตและการเยี่ยมบ้านด้วย และแบ่งนักเรียนเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา แต่ในโรงเรียนจะเรียกว่ากลุ่มวางใจ กลุ่มไวใจ และกลุ่มใกล้ขีด

๓) การส่งเสริมและพัฒนา ส่งเสริมกลุ่มปกติ และพัฒนากลุ่มมีความพิเศษ โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เช่น โสมรูป พัฒนาผู้เรียน จัดการประชุมผู้ปกครอง

๔) การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข โดยป้องกันกลุ่มเสี่ยง ช่วยเหลือและแก้ไขกลุ่มที่มีปัญหา

๕) การส่งต่อ มี ๒ ลักษณะ คือ การส่งต่อภายในจากครูประจำชั้นไปยังครูฝ่ายปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่สามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ และการส่งต่อภายนอกเป็นการส่งต่อนักเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือพัฒนานักเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อให้ระบบการดูแลนักเรียนสามารถดำเนินการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ คือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องเน้นให้เป็นนโยบายที่สำคัญ กระตุ้นให้ทุกโรงเรียนใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจังและถูกต้องตามขั้นตอน และมีการอบรมครูทุกโรงเรียนให้มีความตระหนักและเข้าใจระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกต้อง

ประธานได้กล่าวชื่นชมการดำเนินงานของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี พร้อมทั้งให้กำลังใจครูที่นอกจากจะสอนหนังสือแล้วยังมีความเสียสละ อุทิศตนดูแลเด็กนักเรียนในปกครอง รวมทั้งช่วยหาทางแก้ปัญหาให้กับเด็กนักเรียนอย่างสุดความสามารถ

๒.๔.๕ นางกอมารีย์ ปรีชานพคุณ ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต ๒ นำเสนอแนวทางการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเด็กออกกลางคัน โดยยึดหลักการดำเนินงานตามแนวทางของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ คือ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” มีการดำเนินการในรูปแบบจริงจัง พัฒนา ซึ่งจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยมี ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๑) SCAN คัดกรองนักเรียน ดูแลนักเรียนที่ตกหล่น และออกกลางคัน ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่จะดำเนินการร่วมกับโรงเรียน

๒) SWOT วิเคราะห์ปัญหาของนักเรียนที่ออกกลางคัน และหาแนวทางแก้ไข

๓) Knowledge Management ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างศึกษานิเทศก์ และโรงเรียน โดยให้ความรู้ และจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกันตามความสนใจของนักเรียน ให้ทางเลือก ทักษะที่จำเป็น ทักษะการเรียนรู้ นวัตกรรม การแก้ปัญหา สารสนเทศและสื่อเทคโนโลยี เนื่องจากเด็กตกหล่น จะมีแนวคิดเป็นของตนเอง จำเป็นต้องสอนให้รู้เกี่ยวกับทักษะชีวิต อาชีพ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

๔) Monitoring and Evaluation ติดตามและประเมินผลว่านักเรียนยังอยู่ในระบบหรือไม่ มีปัญหาอะไรบ้าง นักเรียนต้องการความช่วยเหลือจากเขตพื้นที่หรือไม่ เป็นต้น

๕) Success เมื่อดำเนินการเป็นกระบวนการและมีความร่วมมือ จะทำให้เกิดผลสำเร็จต่อผู้เรียน เมื่อเรียนจบจะมีความภาคภูมิใจ สามารถเรียนต่อในระดับสูงขึ้น มีอาชีพและรายได้ในการดำรงชีวิต

๒.๔.๖ นางสาวสาวิตรี साและบุ นักวิชาการศึกษาคำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต ๒ แจ้งที่ประชุมทราบเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาเด็กตกหล่นในพื้นที่ โดยมีระบบการเกณฑ์เด็กเข้าร่วมและการรับนักเรียน ในระยะเวลา ๓ ปีที่ผ่านมาสามารถเกณฑ์เด็กออก กลางคันให้กลับเข้าเรียนได้คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ในพื้นที่เขต ๒ มีจำนวนเด็กออกกลางคัน จำนวน ๗ คน การดำเนินงานมีความร่วมมือและขับเคลื่อนโดยมีระบบดูแลช่วยเหลือเด็กทั้งในเขตพื้นที่และโรงเรียน ให้ความรู้ เน้นย้ำกระบวนการทำงานของระบบการดูแลช่วยเหลือเด็กให้กับโรงเรียนจำนวน ๑๑๕ แห่งในเขต ๒ ซึ่งจำนวนเด็กประมาณร้อยละ ๘๐ เป็นนักเรียนที่ยากจนและด้อยโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่ได้จัดกิจกรรมและ โครงการสนับสนุนช่วยเหลือเด็กในทุกด้าน เช่น กองทุนช่วยเหลือนักเรียน สปพ. ปัตตานี เขต ๒ กองทุน นักเรียนกำพร้าของ สปพ.ปัตตานี เขต ๒ โดยดำเนินการต่อเนื่องหลายปี และสามารถช่วยเหลือนักเรียน ในกลุ่มด้อยโอกาสได้ครบถ้วน ทั้งนี้ หากพบว่านักเรียนมีปัญหา เช่น เจ็บป่วย พ่อแม่เสียชีวิต จะมีกองทุน ช่วยเหลือนักเรียน และการดำเนินงานมีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น ๆ เช่น ศูนย์การศึกษาพิเศษ จังหวัด ปัตตานี เป็นต้น

๒.๔.๗ นางสุภักคริสร รุ่งเรือง เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัด ปัตตานี แจ้งให้ที่ประชุมทราบถึงบทบาทของอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นการดำเนินงานในรูปแบบของการรับช่วงการ ส่งต่อเด็ก/เยาวชนที่ตกหล่นจากการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือ กศน. ปัตตานี หากเด็กต้องการศึกษาสายอาชีพ นอกจากนี้ ยังได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพื่อจัดทำวิจัยเกี่ยวกับ ปัญหาเด็กออกกลางคัน ซึ่งพบปัญหา ๕ ด้าน ได้แก่ นักเรียน ครูผู้สอน สถานศึกษา ครอบครัว/เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและชุมชน แต่ประเด็นที่เป็นข้อสังเกตคือ เมื่อเด็กเข้าเรียนในสายอาชีพจะไม่มีความรู้พื้นฐาน หรือ มีพื้นฐานไม่เท่ากัน สำนักงานอาชีวศึกษาจึงได้จัดหลักสูตรเพื่อปรับ ความรู้พื้นฐานให้แก่ผู้เรียนเพื่อป้องกัน ปัญหาการออกกลางคัน สำหรับในพื้นที่จังหวัดปัตตานี มีนักเรียน นักศึกษาที่นับถือศาสนาอิสลาม จะมีการ จัดหลักสูตรการเรียนควบคู่กับหลักสูตรด้านศาสนา โดยให้เรียนด้านอาชีพควบคู่กันไป นอกจากนี้ มีการจัดฝึก อาชีพระยะสั้นให้กับนักเรียนจากสถานศึกษาปอเนาะ หรือสถานสอนศาสนาของเอกชนเพื่อให้นักเรียนได้ ศึกษาด้านอาชีพมากขึ้น ทั้งนี้ ยังมีประเด็นที่ไม่สามารถติดตามเด็กได้ เนื่องจากเด็กติดตามผู้ปกครองที่ไป ทำงานในต่างประเทศ

๒.๔.๘ นางสาวศศิธร นิชิเปาะ นักสังคมสงเคราะห์ สำนักงานพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวถึงการดำเนินงานของ พมจ. ในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเด็ก และเยาวชน โดยจะมีเงินสงเคราะห์เด็กยากจน จำนวน ๑,๐๐๐ - ๓,๐๐๐ บาท ซึ่งประสานงานกับ สถานศึกษาโดยมีเจ้าหน้าที่ประจำอำเภอและคุณครูในการช่วยเหลือกลุ่มเด็กที่มีปัญหา นอกจากนี้ ยังมีเงิน

สงเคราะห์จากกองทุนคุ้มครองที่ให้กับเด็กที่มีปัญหา และค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาที่สนับสนุนให้แก่เด็ก ทั้งในส่วนของเด็กพิการและกลุ่มเด็กทั่วไป โดย พมจ. ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนคุ้มครองเด็ก มีคณะกรรมการบริหารกองทุนเด็กพิจารณา ทั้งนี้ ในเบื้องต้นจะพิจารณาระดับจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการ จังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน นอกจากนี้เงินสงเคราะห์ต่าง ๆ ที่ พมจ. สนับสนุนแล้ว ยังมีเงิน จากกองทุนคุ้มครองเด็กด้วย และในกรณีที่สถานศึกษามีความประสงค์ขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณในการ ช่วยเหลือ หรือจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาเด็ก สามารถประสานงานกับ พมจ. หากงบประมาณมีจำนวนไม่เกิน ๑๕๐,๐๐๐ บาท จังหวัดจะพิจารณาและอนุมัติวงเงินได้ แต่ถ้าเกินกว่า ๑๕๐,๐๐๐ บาท จะต้องเสนอไปที่ ส่วนกลางเพื่อพิจารณา

๒.๔.๙ นายมูหัมหมัดนาสิรุดดิน เลื่อนี้ ประธานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เอกชนแจ้งที่ประชุมว่าในส่วนของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนยังไม่มีการทำงานที่เป็นรูปธรรมใน การช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส แต่ทราบว่ายังมีนักเรียนส่วนหนึ่งที่เข้าไม่ถึงการศึกษาและขาดการดูแล และ ประเด็นใหม่ที่เกิดขึ้นในช่วงสถานการณ์โควิด - ๑๙ คือ นักเรียนอยู่ในระบบแต่ไม่สามารถเข้าเรียนออนไลน์ได้ เนื่องจากไม่มีโทรศัพท์ ไม่มีแท็บเล็ต หรืออุปกรณ์อื่น ตัวอย่างเช่น กรณีของโรงเรียนที่นายมูหัมหมัดนาสิรุดดิน ดูแล นักเรียนบางห้องเรียนที่มีจำนวน ๔๐ คน จะมีนักเรียนประมาณร้อยละ ๓๐ ที่ไม่สามารถเข้าถึงการเรียน การสอนออนไลน์ได้ อย่างไรก็ตาม โรงเรียนได้พยายามบันทึกการสอนเพื่อให้เด็กสามารถเรียนได้ หรือจัดส่งเอกสาร ให้นักเรียน แต่บางรายวิชาจำเป็นต้องมีครูสอน

๓. ผลการประชุมติดตามและสรุปผลการดำเนินงานภายใต้โครงการขับเคลื่อนการ ดำเนินงานด้านการศึกษาในภูมิภาคของประเทศไทยภายใต้ประเด็นสำคัญของอาเซียน

การประชุมเพื่อติดตามและสรุปผลการดำเนินงานภายใต้โครงการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ด้านการศึกษาในภูมิภาคของประเทศไทยภายใต้ประเด็นสำคัญของอาเซียน เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๔ ใน รูปแบบออนไลน์ มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๘๖ คน ประกอบด้วยคณะทำงานโครงการฯ จากส่วนกลาง ผู้แทน จากจังหวัดเป้าหมายทั้ง ๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพังงา จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดเชียงรายและจังหวัดปัตตานี โดยมีผลการประชุมฯ ดังนี้

๓.๑ นางสาวฐาภรณ์ สิงหเดชากุล ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่ประธาน การประชุม โดยได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมการประชุมทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีในด้านการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่น โดย เป็นการประชุมร่วมกับ ๔ จังหวัดเป้าหมาย ได้แก่ พังงา กาญจนบุรี เชียงราย และปัตตานี กับหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อประมวลเป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการ เรียนการสอนให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่นของประเทศไทย ซึ่งการดำเนินโครงการนี้เป็นการดำเนินงานของ ประเทศไทยเพื่อผลักดันให้เป็นไปตามปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่ เด็กและเยาวชนที่ตกหล่นซึ่งประเทศไทยเป็นผู้ริเริ่ม และขอเปิดประชุมในครั้งนี้

๓.๒ ผู้อำนวยการสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ งานแจ้งที่ประชุมทราบเกี่ยวกับความเป็นมาของโครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการศึกษาในภูมิภาคของ ประเทศไทยภายใต้ประเด็นสำคัญของอาเซียนโดยตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ อย่างเท่าเทียมและครอบคลุม ตลอดจนการส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้จัดการประชุมเชิง วิชาการว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนที่ตกหล่น และประชาสัมพันธ์ เผยแพร่แนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับแนวทางการจัดการปัญหาเด็กและเยาวชนที่ตกหล่นในแต่ละภูมิภาค ของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความตระหนักเกี่ยวกับการเข้าถึงการศึกษา

สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการศึกษาในภูมิภาคของประเทศไทยภายใต้ประเด็นสำคัญของอาเซียน และจัดทำรายงานเกี่ยวกับการดำเนินงาน และแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่นในบริบทพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน โดยได้คัดเลือกหน่วยงานระดับพื้นที่จำนวน ๔ แห่ง ในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยเพื่อจัดประชุมเชิงปฏิบัติการฯ และศึกษาข้อมูล ดังนี้ ๑) พื้นที่สูงภาคเหนือ จังหวัดเชียงราย ๒) พื้นที่เกาะแก่ง จังหวัดพังงา ๓) พื้นที่ชายขอบ จังหวัดกาญจนบุรี และ ๔) พื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ จังหวัดปัตตานี ในส่วนของสรุปผลการประชุมของแต่ละจังหวัด มีดังนี้

๓.๒.๑ จังหวัดพังงา

- ผู้เข้าร่วมการประชุม ๓๓ คน จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของจังหวัดทั้งภาครัฐและประชาสังคม รวมทั้งส่วนกลาง อาทิ ศึกษาธิการจังหวัด ประธานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานการศึกษาเอกชน สภาเด็กและเยาวชนจังหวัดพังงา องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงาน กศน. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น นายกสมาคมประชาสังคมพังงาแห่งความสุข เป็นต้น

- ภาพรวมของการดำเนินงาน มีการสำรวจว่ามีเด็กและเยาวชนที่ตกหล่น อายุ ๑๓ – ๑๘ ปี จำนวน ๒,๕๕๑ คน โดยมีการช่วยเหลือ และประสานส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เด็กที่สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ส่งต่อไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเด็กพิการ ส่งต่อไปศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด สำหรับเด็กตกหล่น หากอายุมากกว่า ๑๖ ปี จะส่งต่อไปยัง กศน.

- ความท้าทาย การจัดการเรียนการสอนให้กับกลุ่มชาติพันธุ์มอแกน ที่เกาะจะไม่มีสัญญาณโทรศัพท์ และอินเทอร์เน็ต รวมถึงสภาพปัญหาในการเดินทางซึ่งใช้เวลานาน และเสียค่าใช้จ่ายมาก ซึ่งจะเป็นปัญหาเรื่องงบประมาณ สภาพมรสุม และการปิดเกาะของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ เพราะจะไม่มีเรือลงพื้นที่ แต่ปัจจุบันมีครูประจำการที่เกาะ จำนวน ๔ คน และมีการเรียนการสอนวันจันทร์ถึงวันศุกร์ หยุดวันเสาร์และอาทิตย์ แต่เนื่องจากการเดินทางใช้เวลาถึง ๕ ชั่วโมง ทำให้เป็นปัญหาสำหรับครู จึงมีการปรับเปลี่ยนระบบการทำงานเป็น ทำงาน ๒๐ วัน หยุด ๑๐ วัน ต่อคน โดยสลับหมุนเวียนกัน

- ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ได้แก่ ๑) การประสานความร่วมมือจากหน่วยงานทุกภาคส่วน ๒) การจัดทำข้อมูลที่เป็นปัจจุบันสามารถปรับได้ตลอดเวลา และ ๓) การได้รับความร่วมมือจากผู้รับผิดชอบข้อมูลทุกระดับ ทุกสังกัด

๓.๒.๒ จังหวัดกาญจนบุรี

- ผู้เข้าร่วมการประชุม จำนวน ๓๐ คน จากหน่วยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของจังหวัด รวมทั้งส่วนกลาง อาทิ ศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงาน กศน. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

- ภาพรวมข้อมูลเด็กตกหล่นทุกประเภทของจังหวัด พบว่า มีจำนวนประชากรวัยเรียนที่อยู่นอกระบบการศึกษา ๑๐,๓๒๓ คน สามารถส่งต่อเข้าระบบโรงเรียน และ กศน. จำนวน ๓,๓๖๑ คน ยังมีเด็กที่ไม่ได้ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๒,๒๘๗ คน คนพิการ จำนวน ๒๙๕ คน ไม่ได้เรียนหนังสือ ๑,๒๐๒ คน และยังไม่สามารถติดตามได้ จำนวน ๖,๖๙๒ คน

- ความท้าทาย ปัญหาการเดินทาง สถานที่เรียนไม่สะดวก ไม่มีความพร้อม เนื่องจากมีพื้นที่ห่างไกล เช่น อำเภอสังขละบุรี ยังจำเป็นต้องมีโรงเรียนสาขา เพราะนักเรียนเดินทางไม่สะดวก และขาดแคลนอุปกรณ์การเรียน ปัจจุบันสถานการณ์โควิด – ๑๙ ส่งผลกระทบต่อผู้เรียนส่วนหนึ่งซึ่งเป็นชาวกะเหรี่ยงที่อยู่ตามแนวตะเข็บชายแดน ทำให้ไม่สามารถเข้ามาเรียนได้

- ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ มีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน อาทิ การพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ตอบสนองต่อกำลังการพัฒนาอาชีวศึกษา และการพัฒนาหลักสูตรให้ตรงกับ

ความต้องการของผู้เรียนตามตะเข็บชายแดน รวมถึงการส่งเสริมการฝึกอาชีพให้กับศูนย์การศึกษาพิเศษ และกลุ่มด้อยโอกาสในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก มีการฝึกอาชีพให้กับทหารกองประจำการ หรือให้ทุนการศึกษา แก่เด็กยากจน

๓.๒.๓ จังหวัดเชียงราย

• ผู้เข้าร่วมการประชุม จำนวน ๒๘ คน จากหน่วยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของจังหวัด รวมทั้งส่วนกลาง อาทิ ศึกษาธิการจังหวัด สำนักงาน กศน. ตำรวจตระเวนชายแดน สำนักงานศึกษาธิการภาค สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ศูนย์การศึกษาพิเศษ หอการค้าจังหวัด เชียงราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นต้น

• ภาครวม เก็บข้อมูลพบว่ามีเด็ก จำนวน ๑๒,๘๕๘ คน โดยแบ่งเป็น ๑) ไม่ประสงค์เข้าเรียน จำนวน ๕,๑๑๔ คน ๒) ยังไม่พร้อมเข้าศึกษาต่อ (แต่ประสงค์จะเรียน) จำนวน ๙๘๖ คน ๓) เด็กปกติที่ไม่ได้เรียน จำนวน ๑,๙๔๗ คน และ ๔) เด็กที่จบมัธยมศึกษาที่ ๓ แต่ไม่เรียนต่อ จำนวน ๔,๘๑๑ คน จากข้อมูลพบดังกล่าว จังหวัดได้นำไปจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา และจัดทำข้อมูลเด็กให้เป็นปัจจุบัน เพื่อให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

• ความท้าทาย การให้ความช่วยเหลือเด็กในพื้นที่โดยมุ่งเน้นกลุ่มเด็กในพื้นที่สูงและเด็กที่อยู่ห่างไกลในถิ่นทุรกันดาร ไม่มีระบบอินเทอร์เน็ต รวมทั้งการจัดหลักสูตรการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก

• ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ การร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน รวมทั้งการส่งเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติและสามารถนำความรู้ไปต่อยอดเพื่อประกอบอาชีพในอนาคต

๓.๒.๔ จังหวัดปัตตานี

• ผู้เข้าร่วมการประชุม จำนวน ๓๔ คน จากหน่วยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของจังหวัด รวมทั้งส่วนกลาง อาทิ ศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น

• ภาครวม เก็บข้อมูลพบว่ามีเด็ก จำนวน ๙,๓๕๓ คน ได้รับการช่วยเหลือ ๗,๖๑๕ คน โดยมีการส่งต่อ ดังนี้ ๑) เด็กพิการ ส่งต่อศูนย์การศึกษาพิเศษ ๒) เด็กตกหล่น ส่งต่อ กศน. และเขตพื้นที่การศึกษา ๓) เด็กออกกลางคัน ส่งให้ศูนย์ กศน. อำเภอ หรือเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกันให้การช่วยเหลือ

• ความท้าทาย การเก็บรวบรวมข้อมูลยังไม่เป็นปัจจุบันและขาดการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงาน รวมทั้งขาดความเป็นเอกภาพในการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย

• ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ การสร้างการรับรู้เพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาของเด็กด้อยโอกาส การสร้างระบบการช่วยเหลือนักเรียนทั้งในระบบและนอกระบบเพื่อให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือระหว่างกันและป้องกันเด็กไม่ให้ออกกลางคัน

๓.๓ หน่วยงานนำเสนอแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่นของจังหวัด โดยผู้แทนหน่วยงานได้นำเสนอข้อมูล ดังนี้

๓.๓.๑ แนวทางการยกระดับการศึกษาประชากรวัยเรียน โดยนายอิทธิพนธ์ ระลอกแก้ว ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัดกาญจนบุรี นำเสนอเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลเด็กนอกระบบการศึกษา โดยดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายจำนวนทั้งสิ้น ๓๒,๖๖๗ คน มีการรวบรวมข้อมูลจากระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล ผลการดำเนินงานจนถึง ปี ๒๕๖๓ สามารถดำเนินการได้รวม ๒๖,๒๗๔ คน โดยแบ่งได้ดังนี้ ๑) กำลังศึกษา กศน. จำนวน ๓,๓๘๗ คน ๒) จบการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ ๓

จำนวน ๔,๖๓๔ คน ๓) ส่งต่ออาชีวศึกษา จำนวน ๗๙๙ คน ๔) ส่งต่อในระบบ จำนวน ๔,๓๕๒ คน ๕) เด็กพิการ ๑๓๑ คน ๖) อื่น ๆ ๑๐,๖๘๐ คน และ ๗) พัฒนาอาชีพ ๒,๒๙๑ คน คงเหลือที่จะต้องดำเนินการ จำนวน ๖,๓๙๓ คน โดยให้ครูประจำตำบลร่วมเก็บข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง การส่งต่อและสภาพปัญหา ที่พบในส่วนต่อ คือ ผู้เรียนที่ยังไม่จบการศึกษาภาคบังคับแต่ไม่ประสงค์จะเข้าสู่การศึกษาภาคบังคับ จำเป็นต้องส่งต่อ กศน. โดยแบ่งได้เป็น ๒ ส่วน คือ ๑) ให้เรียนระดับพื้นฐานให้สำเร็จ ๒) ฝึกอาชีพระยะสั้น ทั้งนี้ การดำเนินงานจัดการศึกษา จะมีพื้นที่ชายขอบและพื้นที่สูง เวลาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะพบ ปัญหาอุปสรรคในเรื่องสัญญาณอินเทอร์เน็ต และการเดินทางที่ลำบาก ทำให้มีการจัดศูนย์การเรียนชุมชน ชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวงใน ๔ อำเภอ ได้แก่ สังขละบุรี ศรีสวัสดิ์ ไทยโยค ทองผาภูมิ ซึ่ง กศน. จะพยายาม ส่งเสริมให้ฝึกอาชีพ โดยประสานกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อให้นักเรียนสามารถฝึกอาชีพได้และสามารถนำ ความรู้ที่ได้ไปเลี้ยงชีพตนเองต่อไป นอกจากนี้ ยังพบปัญหาเด็กออกกลางคัน ปัญหาทางครอบครัว ปัญหาการเดินทาง สถานการณ์ที่เรียนไม่สะดวก ไม่มีความพร้อม เนื่องจากมีพื้นที่ห่างไกล เช่น อำเภอสังขละบุรี ยังจำเป็นต้อง มีโรงเรียนสาขา เพราะนักเรียนเดินทางไม่สะดวก และขาดแคลนอุปกรณ์การเรียน ปัจจุบันสถานการณ์โควิด - ๑๙ ส่งผลกระทบต่อผู้เรียนส่วนหนึ่งซึ่งเป็นชาวกะเหรี่ยงที่อยู่ตามแนวตะเข็บชายแดน ทำให้ไม่สามารถเข้ามา เรียนได้

๓.๓.๒ โรงเรียนแห่งโอกาสและการพัฒนาเสริมสร้างความเข้มแข็งสำหรับเด็กและเยาวชน ที่ตกหล่น โดย ดร.กัมพล ไชยพันธ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๕ (เวียงเก่าแสนภูวิทยา ประสาท) จังหวัดเชียงรายนำเสนอโรงเรียนแห่งโอกาสและการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งสำหรับเด็ก และเยาวชนที่ตกหล่น ซึ่งเป็นโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนศาสตร์พระราชารายชื่อ ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน มีนักเรียน ทั้งหมด ๑,๘๗๙ คน เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล - มัธยมศึกษาปีที่ ๖ โดยเด็กจะมาจากเขตบริการ และนอกเขตบริการ ๕ อำเภอ จากอำเภอเชียงของ ดอยหลวง แม่จัน แม่สาย และเชียงแสน เพราะฉะนั้นเด็ก จะมาจากตะเข็บชายแดนและพื้นที่สูง จึงมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ทั้งเด็กชาวไทยภูเขา กลุ่มชาติพันธุ์ ตามแนวชายแดนและคนพื้นเมือง สำหรับยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานของโรงเรียนจะยึดหลักการสร้างความ เข้มแข็งและการสร้างคนดี ศาสตร์พระราชาราชกาลที่ ๙ ตลอดจนพระบรมราชโองการด้านการศึกษาของ รัชกาลที่ ๑๐ กลุ่มเป้าหมายที่จำเป็นต้องสร้างความเข้มแข็ง ได้แก่ ๑) กลุ่มบกพร่องทางการเรียนรู้ ๒) ยากจน และ ๓) เด็กที่มีแนวโน้มที่จะออกกลางคัน/ตกหล่น เป้าหมายคือเด็กจาก ๓ กลุ่มจะต้องได้เรียน และกรอบ แนวคิดการปฏิบัติ คือ การบูรณาการการดำเนินงานทั้งภาครัฐ เอกชนและประชาสังคม เพื่อสร้างความเข้มแข็ง ให้แก่เด็กเพื่อที่จะสามารถออกไปสู่สังคมอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในภาคเอกชนได้รับความร่วมมือจากโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาจากมูลนิธิมิชชั่น วีระไวทยะ และภาคเอกชนในพื้นที่ ตลอดถึงภาคประชาสังคมที่อยู่ในเขต บริการ

กระบวนการจัดการศึกษาเด็กทุกคนต้องเรียนรู้ได้เพราะฉะนั้นโรงเรียนจะไม่มีสอบเข้า เรียนเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข สำหรับสิ่งที่ใช้ในการขับเคลื่อนเพื่อนำไปสู่ความเข้มแข็ง โดยใช้โครงการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาทั้งรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติมและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ สอดคล้องกับเด็กนักเรียนเพื่อไปเติมเต็มการพัฒนาทักษะอาชีพที่เหมาะสมให้กับนักเรียน โดยการดำเนินการ ของโรงเรียนศาสตร์พระราชาราชกาลที่ ๙ เน้นขาดทุนคือกำไร เพื่อช่วยเหลือไม่ให้เด็กที่มีแนวโน้มจะออกกลางคันให้ สามารถอยู่ในระบบได้ โดยลงทุนผ่านโรงเรียนเตรียมอาชีพซึ่งจะแยกเป็นกลุ่ม ดังนี้

- ๑) กลุ่มการบริหารจัดการ เป็นการเสริมสร้างทักษะด้านการค้าและการลงทุนต่าง ๆ
- ๒) กลุ่มความคิดสร้างสรรค์ เด็กกลุ่มที่เป็นกลุ่มเปราะบางจะมีแนวโน้มที่จะมีทักษะทางด้าน อาชีพและทักษะชีวิต
- ๓) กลุ่มเกษตรกรรม เพื่อเตรียมอาชีพในการปลูกพืชผักต่าง ๆ
- ๔) กลุ่มอุตสาหกรรม สำหรับเด็กมัธยมศึกษาตอนปลาย

- ๕) กลุ่มความถนัดเฉพาะทาง เติมเต็มศักยภาพเฉพาะตัวของเด็กด้านกีฬา มีค่ายมวย เทควันโด ฟุตบอล และกอล์ฟ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชนซึ่งสามารถต่อยอดไปประกอบอาชีพได้

นอกจากนี้ โรงเรียนยังมีการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- แผนการเรียนทวิศึกษาซึ่งเป็นร่วมกับวิทยาลัยการอาชีวศึกษาเชียงราย ซึ่งเป็นการเรียนสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายร่วมกับ ปวช. และจะได้วุฒิการศึกษา เปิด ๗ สาขาวิชา ได้แก่ ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ก่อสร้าง การบัญชี คอมพิวเตอร์ ธุรกิจและคหกรรม เพื่อให้นักเรียนสามารถหารายได้ระหว่างเรียนด้วย นอกจากนี้ ยังมีการฝึกงานในสถานประกอบการเพื่อให้เด็กมีทักษะอาชีพและทักษะชีวิตที่เด็กสามารถต่อยอดและได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง

- การจัดตั้งแผนกองทุนอาชีพสำหรับนักเรียน ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากกองทุนมีชัย วีระไวทยะ โดยนักเรียนสามารถกู้เงินเพื่อไปลงทุนโดยไม่มีดอกเบี้ย โดยมีทั้งการเลี้ยงไข่ไก่/เป็ด การเพาะเห็ด การทำอาหาร การปลูกเมลอน การถนอมอาหารเพื่อพัฒนาทักษะผู้ประกอบการให้แก่เด็กซึ่งเด็กที่ผู้ปกครองมีอาชีพอยู่แล้ว ก็สร้างแรงจูงใจให้กับเด็กเพื่อไปเติมเต็มอาชีพของผู้ปกครองรายละ ๕,๐๐๐ บาท ก็ทำให้เพิ่มเติมรายได้ในครัวเรือนให้แก่เด็ก ๆ ได้

- การฝึกหลักสูตรระยะสั้นสำหรับเด็กที่เป็นกลุ่มเปราะบางโดยเฉพาะฝึกทักษะการขับรถยนต์ให้กับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ทุกแผนการเรียน ประมาณ ๑๖๐ คน โดยร่วมมือกับสถาบันพัฒนาทักษะแรงงานนานาชาติ อ.เชียงแสนในการใช้สถานที่ในการฝึกขับรถยนต์ ซึ่งนักเรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

- การสร้างเสริมประสบการณ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น มาเป็นวิทยากรสอนภาคปฏิบัติให้กับนักเรียน โดยสนับสนุนชากรถยนต์ และนักเรียนจะเป็นผู้สั่งซื้ออะไหล่จากเชียงใหม่ เพื่อจะประกอบยานยนต์นี้ให้สามารถขับใช้ได้จริง

- ส่งเสริมการเรียนรู้ออนไลน์ Thai MOOC เพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้ตามอัธยาศัยและสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่

- กิจกรรมการหารายได้ระหว่างเรียนจะเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้แก่เด็กที่มีแนวโน้มจะออกกลางคัน หรือตกหล่นโดยการให้เด็กมีรายได้ระหว่างเรียนให้มีความรู้และทักษะในการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และการถนอมอาหาร เด็กก็จะสามารถมีรายได้เลี้ยงดูตัวเองได้

- การจัดสวัสดิการนำเรียนประจำพักนอนสำหรับนักเรียนที่มีภูมิลาเนาห่างไกลและยากจน โดยได้รับการสนับสนุนเตียงนอนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายเพื่อให้เด็กได้นอนพักอาศัย และเด็กได้ฝึกทักษะอาชีพเพื่อหารายได้ระหว่างเรียนไปด้วย เพื่อให้เด็กสามารถพึ่งตนเองได้ในอนาคต

- โรงเรียนสุจริตต้นแบบเนื่องจากอำเภอเชียงแสนเป็นเขตการพัฒนาเศรษฐกิจที่สำคัญทางด้านการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยว โรงเรียนจึงเล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องเตรียมนักเรียนในการเป็นผู้ประกอบการที่มีคุณภาพ รู้จักการลงทุนในบริษัทสร้างการดีซึ่งโรงเรียนตั้งขึ้นเพื่อให้เด็กสามารถที่จะมีประสบการณ์ตรงในการเป็นผู้ประกอบการ

ผลงานที่ปรากฏจากการที่ดำเนินการมาโรงเรียนต้องเป็นแห่งเรียนรู้ที่เด็กสามารถฝึกทักษะต่าง ๆ และได้้นำการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์ม และกิจกรรมที่หลากหลายทำให้เด็กได้เรียนรู้จากการทำงาน ทำให้เด็กมีความเข้มแข็งทั้งทักษะชีวิต ทักษะอาชีพและทักษะวิชาการ และที่สำคัญทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข และเด็กกลุ่มเสี่ยงได้รู้ว่ามีพื้นที่ที่จะช่วยเหลือและทำให้เค้ามีความสุข

๓.๓.๓ แนวทางการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเด็กออกกลางคัน เด็กตกหล่น ให้ประสบความสำเร็จ โดย นางทิยาณี ยีหวังกอง ครูชำนาญการ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี นำเสนอที่ประชุมฯ เกี่ยวกับการแบ่งกลุ่มนักเรียน ตกหล่นได้ ๒ แบบ ได้แก่ ๑) นักเรียนไม่ได้เข้าเรียนในระบบโรงเรียน และ ๒) นักเรียนเข้ามาในระบบโรงเรียน แต่ไม่จบหลักสูตร ทั้งนี้ มีสาเหตุที่ทำให้นักเรียนตกหล่น ได้แก่

๑) ปัจจัยเสี่ยงด้านครอบครัว เช่น ความไม่พร้อมของผู้ปกครอง หรือผู้ปกครองมีปัญหาในการดูแลนักเรียน

๒) ปัจจัยเสี่ยงด้านครูและสถานศึกษา ซึ่งขณะนี้ในช่วงที่จำเป็นต้องสอนด้วยระบบออนไลน์ แต่ยังมีนักเรียนส่วนหนึ่งที่ไม่สามารถเข้าถึงการสอนในรูปแบบนี้ได้

๓) ปัจจัยเสี่ยงด้านผู้เรียน ซึ่งไม่ชอบระบบโรงเรียน ต้องการอิสระ

๔) ปัจจัยเสี่ยงด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

มีการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ นักเรียนที่อยู่ในระบบสามารถตรวจสอบได้ โดยมีการส่งเสริมป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประโยชน์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ นักเรียนได้รับการดูแลตรงกับสภาพปัญหา เด็กและครูมีสัมพันธภาพที่ดีและอบอุ่น นักเรียนรู้จักตนเองและควบคุมตนเองได้ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขและได้รับการส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างจริงจัง ปัจจัยความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนคือทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้บริหาร ครู บุคลากรโรงเรียน ผู้ปกครอง ข้อมูลสารสนเทศ ภาควิเคราะห์ การแนะแนว นิเทศ และการประเมินผล

ทั้งนี้ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ และมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๖ สพฐ. ได้กำหนดให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งที่จำเป็น แต่อย่างไรก็ดีในปัจจุบันระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ได้รับการนำไปใช้ในสถานศึกษาอย่างที่ควรหากสามารถนำมาเป็นจุดเน้นของ สพฐ. อีกครั้งน่าจะจะเป็นประโยชน์กับนักเรียนที่มีความเสี่ยงที่จะออกกลางคัน สำหรับปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำเป็นต้องมีทุกภาคส่วนเข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู บุคลากรโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนและโรงเรียน ภาควิเคราะห์ การแนะแนว การนิเทศและการประเมินผล

ระบบการดูแลนักเรียนของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ มีการดำเนินการอยู่ ๒ ประเด็นหลัก ได้แก่ ๑) ไม่ทิ้งนักเรียนแม้แต่คนเดียว และ ๒) ให้ครูทำและใช้ใจทำ และโรงเรียนมีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๑) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการสังเกต สอบถาม เยี่ยมบ้าน เพื่อให้ทราบข้อมูลนักเรียน โดยมีข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ประกอบด้วยข้อมูลด้านสุขภาพ ผลการเรียน และบุคลิกภาพของนักเรียน

๒) การคัดกรองนักเรียน มีการคัดกรองจากข้อมูลรายบุคคล และใช้ระบบ SDQ ของกรมสุขภาพจิต โดยประเมิน ๓ แบบ คือ นักเรียนประเมินนักเรียน ครูประเมินนักเรียน และผู้ปกครองประเมินนักเรียน อย่างไรก็ตาม การประเมินนักเรียนจาก SDQ อาจมีข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง เพราะผู้ปกครองบางส่วนอ่านหนังสือไม่ออก จึงใช้การสังเกตและการเยี่ยมบ้านด้วย และแบ่งนักเรียนเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา แต่ในโรงเรียนจะเรียกว่ากลุ่มวางใจ กลุ่มไวใจ และกลุ่มใกล้ชิด

๓) การส่งเสริมและพัฒนา ส่งเสริมกลุ่มปกติ และพัฒนากลุ่มมีความพิเศษ โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เช่น โฮมรูป พัฒนาผู้เรียน จัดการประชุมผู้ปกครอง

๔) การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข โดยป้องกันกลุ่มเสี่ยง ช่วยเหลือและแก้ไขกลุ่มที่มีปัญหา

๕) การส่งต่อ มี ๒ ลักษณะ คือ การส่งต่อภายในจากครูประจำชั้นไปยังครูฝ่ายปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่สามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ และการส่งต่อภายนอกเป็นการส่งต่อนักเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือพัฒนานักเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อให้ระบบการดูแลนักเรียนสามารถดำเนินการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องเน้นให้เป็นนโยบายที่สำคัญ กระตุ้นให้ทุกโรงเรียนใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจังและถูกต้องตามขั้นตอน และมีการอบรมครูทุกโรงเรียนให้มีความตระหนักและเข้าใจระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกต้อง นอกจากนี้ การให้การศึกษาระดับประเทศมีทั้งการศึกษาในระบบ นอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย หากมีนักเรียนที่ออกกลางคันและเราสามารถที่จะบริหารจัดการได้ เช่น ถ้านักเรียนสามารถเรียนในระบบก็เรียน หากนักเรียนมีความเจ็บป่วยไม่มาเรียนไม่ได้ก็อาจจะให้มีการเรียนที่บ้านและมารายงานบ้าง หรือนักเรียนที่ไม่สามารถเข้าเรียนในระบบก็ให้เรียนนอกระบบเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับการศึกษา

๓.๓.๔ โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กนอกระบบการศึกษา โดย นายไมตรี จงไกรจักร นายกสมาคมประชาสังคมพังงาแห่งความสุข จังหวัดพังงาและผู้จัดการมูลนิธิชุมชนไทย ซึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนเสมอภาคทางการศึกษาให้มานำร่องการดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กนอกระบบในพื้นที่พังงา วัตถุประสงค์ ๑) เพื่อสร้างทางเลือกโดยมีการบริหารจัดการออกแบบที่สอดคล้องกับความต้องการ ๒) เพิ่มทักษะการประกอบอาชีพด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับครอบครัว ชุมชนที่สอดคล้องกับบริบทในชุมชน และ ๓) ลดข้อจำกัดในการหลุดออกจากระบบการศึกษา กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๒๐๐ คน (นำร่องที่อำเภอ คุระบุรี ตะกั่วป่า ตะกั่วทุ่ง) โดยได้มีแนวทางการดำเนินงาน คือ ๑) ดูแลเกี่ยวกับเด็กที่อยู่นอกระบบการศึกษา หากที่ไหนยังไม่มีศูนย์เด็กเล็กก็ต้องไปช่วยเหลือเพื่อให้เกิดศูนย์เด็กเล็กในชุมชน ๒) ดูแลเด็กที่อยู่ในระบบและป้องกันไม่ให้เด็กออกนอกระบบการศึกษา ๓) ดูแลเด็กนอกระบบจากปัญหาต่าง ๆ เช่น โควิด-๑๙ หรือการไม่มีงานทำ เป็นต้น เพื่อให้เด็กสามารถอยู่ได้อย่างมีคุณค่าและหาเลี้ยงชีพได้ ซึ่งในการดำเนินงานได้บูรณาการความร่วมมือร่วมกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงาน กศน. และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อออกแบบการทำงานร่วมกันซึ่งพังงาอาจจะถือว่ามีกรร่วมมือกันทำงานอย่างเป็นรูปธรรมระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคม

การดำเนินโครงการ ฯ ของภาคประชาสังคม มีการประสานหน่วยงาน กำหนดรายชื่อเพื่อแต่งตั้งเป็นคณะทำงาน จัดประชุมคณะทำงานเพื่อกำหนดหลักสูตรตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและเลือกโรงเรียนนำร่องในการจัดกระบวนการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ซึ่งได้เลือกโรงเรียนบ้านน้ำเค็ม โดยตั้งชื่อว่าโรงเรียนแห่งอนาคตบ้านน้ำเค็มเพื่อให้เด็กเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียม เมื่อนักเรียนสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาต้องสามารถทำมาหากินได้ ต้องจัดกระบวนการจัดการเรียนตามความสนใจ ออกแบบการเรียนรู้ร่วมและจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยให้เด็ก ๆ เลือกอาชีพที่อยากฝึก และจะมีการฝึกกิจกรรมทุก ๆ วันพุธ และคณะทำงานก็จะช่วยกันหาอุปกรณ์และความรู้ต่าง ๆ มาให้เพื่อเสริมให้นักเรียนได้รับความรู้เพื่อประกอบอาชีพได้ในอนาคต นอกจากนี้ ในช่วงวิกฤตโควิดทำให้พบปัญหาสำหรับเด็กที่ขาดแคลน จึงจัด “โครงการบ้านปันเรียน” ร่วมกับโรงเรียนและชุมชน โดยสำรวจเด็กขาดโอกาสทางการศึกษาออนไลน์ และรับสมัครบ้านครูออนไลน์เพื่อจัดเด็กที่ด้อยโอกาสให้ได้ไปเรียนร่วม ๓ - ๕ คนต่อ ๑ หลัง ซึ่งได้รับอาสาสมัครมาทั้งสิ้น ๒๕ หลัง โดยจะมีการสนับสนุนค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าขนมให้แก่เด็ก ๆ ด้วยเพื่อไม่เป็นภาระแก่บ้านที่เป็นอาสาสมัคร

ในส่วนของกระบวนการทำงานพัฒนาเด็กนอกระบบในพังงา ซึ่งค่านิยมของเด็กนอกระบบคือ เด็กที่อายุ ๒๕ ปี และไม่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเด็กอาจจะจบแค่ประถมศึกษาชั้นปีที่ ๖ หรือมัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๓ ตามแต่จะค้นพบเด็ก โดยกระบวนการดำเนินงาน ได้แก่

- ๑) การค้นหาเด็กผ่านการประชาสัมพันธ์ผ่านผู้นำ
- ๒) รับสมัครและค้นหาเด็กในชุมชน
- ๓) การให้ครูพี่เลี้ยง/ครูนอกระบบ/ครูภูมิปัญญาลงสำรวจและทำแบบสำรวจ
- ๔) จัดกลุ่มปรึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิต และใช้เวลาที่เด็กเลือกด้วย เช่น เด็กบางกลุ่มต้องนัดช่วงเย็น หรือบ่าย เป็นต้น

๕) ฝึกอบรมให้เด็กตามความต้องการ เช่น สอนการแปรรูปอาหาร ทำขนม เป็นต้น
ผลที่เกิดขึ้นจากการทำงาน

- ๑) การเพิ่มโอกาสให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมของเด็ก
- ๒) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กให้รับผิดชอบตัวเองมากขึ้น
- ๓) มีอาชีพ มีรายได้ เลี้ยงตัวเองเพิ่มขึ้น บางคนจนเจือครอบครัวได้
- ๔) เด็กส่วนใหญ่เข้ามาช่วยงานชุมชน และสังคมมากขึ้น
- ๕) เด็กบางคนเข้ามาเป็นกรรมการในการพัฒนาชุมชนของ

การพัฒนาครูพี่เลี้ยงมีความจำเป็นโดยการวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เด็กหลุดจากเด็กนอกระบบ รู้จักบุคลิกและวิถีชีวิตเด็กนอกระบบการศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิค วิธีการทำงานกับเด็ก กระบวนการค้นหาเด็กในชุมชน ซึ่งวิธีการค้นหาผ่านทางหรือผู้บ้านบางครั้งก็ได้มาแต่ชื่อแต่ตัวเด็กไม่ได้มาด้วยทำให้จำเป็นต้องค้นหาวิธีใหม่ ๆ ในการดำเนินการ การออกแบบให้สอดคล้องกับเด็กนอกระบบ จำเป็นต้องคำนึงถึงเวลาที่เด็กว่างด้วย เพราะบางครั้งเด็กช่วยงานพ่อแม่เพราะฉะนั้นอาจจะว่างในช่วงเย็น และควรให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำงานด้วยเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

ข้อจำกัดในการทำงานที่ผ่านมา

- ๑) ครูพี่เลี้ยงไม่เคยมีประสบการณ์ทำงานมาก่อน
- ๒) โครงการดำเนินการภายใต้กรอบเวลาที่ไม่ได้เรียนรู้มาก่อน
- ๓) การค้นหาแนวทางการพัฒนาเด็กไม่มีรูปแบบ ทำให้ที่ผ่านมาเวลาค้นหาบทเรียนจำกัด
- ๔) ขาดงบประมาณในกระบวนการพัฒนาศักยภาพเด็กทำให้งิจกรรมยังไม่บรรลุผลทั้งหมด
- ๕) ขาดการสนับสนุนให้เกิดความต่อเนื่องในการจัดกระบวนการหนุนเสริมและติดตามกิจกรรมเด็ก

แนวทางการขับเคลื่อนการทำงานในอนาคต

- ๑) การค้นหาเด็กต้องลงค้นหารายบุคคลและครอบครัวเด็กไปพร้อมกัน
- ๒) ต้องสนับสนุนให้มีกระบวนการพัฒนาเด็กและติดตามหนุนเสริมเด็กอย่างต่อเนื่อง
- ๓) ต้องทำงานกับเด็กที่ทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๒๐ เพื่อยกระดับในการต่อยอดการพัฒนา
- ๔) ต้องขยายการพัฒนาเด็กนอกระบบให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่ตกหล่น ไม่น้อยกว่าปีละ ๒๐๐ คน

ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะว่าการที่จะแก้ปัญหาเด็กนอกระบบ คือ การต้องดูแลไม่ให้เด็กออกนอกระบบ ซึ่งปัจจัยหลัก ๆ ที่ทำให้เด็กต้องออกจากโรงเรียนหรือเป็นเด็กนอกระบบ มีดังนี้ ๑) ความยากจน เช่น เด็กจำเป็นต้องช่วยพ่อแม่ทำงาน ทำให้เข้าเรียนตอนเช้าไม่ทันและโดยครูตำหนิ เด็กเลยไม่ต้องการไปโรงเรียน ๒) ต้นทุนการศึกษาสูง เช่น หากครอบครัวมีลูก ๓ คน จำเป็นต้องซื้ออุปกรณ์ทางการศึกษาหลายอย่าง ทั้งรองเท้า (รองเท้ากีฬา รองเท้าลูกเสือ/ยุวกาชาด) สมุด กระเป๋า และอื่น ๆ และ ๓) อดคิดที่มีต่อนักเรียน เช่น นักเรียนอาจจะมีชุดนักเรียนอยู่แค่ ๑ ชุด ก็จะโดนล้อจากเพื่อนหรือครูว่ามอมแมม ไม่เรียบร้อย เป็นต้น และ ๔) การใช้หลักสูตรชุมชน เพราะการที่จะต้องเรียนวิชาหลักและยังใช้การศึกษาจากส่วนบนลงล่าง และครูมีภาระมากเกินไป เพื่อให้เด็กมีเวลาอยู่กับครู และครูมีเวลาอยู่กับเด็ก และทำไม่ต้องจ้างผู้ประเมินจากส่วนกลาง ทำให้ไม่ทำให้ชุมชน ผู้ปกครองมาประเมินสถานศึกษาจะดีกว่าหรือไม่

๓.๔ การแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓.๔.๑ นางสาวกาญจนา หงส์รัตน์ ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายการผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา นำเสนอข้อมูลให้ที่ประชุมทราบเกี่ยวกับข้อมูลสถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา ๒๕๖๒ ที่ สกศ. รวบรวมตามตัวชี้วัด เด็กที่ไม่ได้รับการศึกษา (Out of

School Children: OOSC) คือ เด็กที่ไม่ได้เข้าถึงการจัดการศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนด แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ เด็กที่เคยเข้ารับการศึกษแต่ปัจจุบันไม่ได้รับการศึกษา (Drop Out: ออกกลางคัน) และเด็กที่ไม่ได้เข้าถึงการจัดการศึกษาเลยและจะเข้าเรียนในอนาคต (Enter late: เข้าเรียนช้า) หรือไม่เข้ารับการศึกษานอกจากนี้ยังเสนอให้มีการพัฒนาและใช้ single platform ของกระทรวงศึกษา ที่ สป. กำลังทำ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและประมวลผล เพื่อให้สามารถดึงสถิติไปวางแผนและดำเนินการดูแลและส่งต่อเด็กทันทีในส่วนในเรื่อง credit bank ถึงความก้าวหน้าที่สุด. ดำเนินการโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน (กพร.) กระทรวงแรงงาน และสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) (สคช.) ในการเชื่อมโยงหลักสูตรตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติใน ๘ สาขาอาชีพที่เป็นความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อผลักดันให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ให้สอดคล้องและยึดโยงกับมาตรฐานอาชีพตามหลักการของกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (National Qualifications Framework: NQF) เพื่อให้การขับเคลื่อนงานกรอบคุณวุฒิแห่งชาติดังกล่าว ได้มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมผ่านความร่วมมือระหว่าง ๔ หน่วยงานหลัก คือ สกศ. สอศ. กพร. และ สคช. โดยได้มีการจัด “การประชุมเพื่อเชื่อมโยงหลักสูตรกับมาตรฐานอาชีพตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติในสาขาอาชีพที่เป็นความจำเป็นเร่งด่วน” โดยเน้นการปรับหลักสูตรการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ใน ๘ สาขาอาชีพ ณ วิทยาลัยนารอง ให้สอดคล้องและยึดโยงกับมาตรฐานอาชีพ/มาตรฐานฝีมือแรงงาน/มาตรฐานสากล ตามหลักการของกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

๓.๔.๒ ผู้อำนวยการโรงเรียนพัฒนาอิสลาม ผู้แทนคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี กล่าวว่าระบบการช่วยเหลือเด็กอาจจะยังไม่ชัดเจนนัก แต่ในส่วนของที่สถานศึกษาเมื่อเปิดภาคเรียนจะมีการไปเยี่ยมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ทุกคน และต้องรับรู้ข้อมูลของเด็กทั้งหมด เมื่อได้ข้อมูลก็จะประชุมครู และหากเด็กกลุ่มใดที่มีปัญหาหรือจำเป็นต้องช่วยเหลือครอบครัวในช่วงเช้า จะต้องอนุมัติให้เด็กมาเรียนสายได้ และมีการสอนเสริมให้นักเรียน แต่ระบบการช่วยเหลือในปัจจุบันสถานศึกษาสามารถให้ความช่วยเหลือได้บางส่วน เพราะว่ามีข้อจำกัดทั้งเรื่องบุคลากรและงบประมาณรวมทั้งการสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานยังใช้ระบบหนังสือทำให้ข้อมูลล่าช้าและไม่ทันสมัย การช่วยเหลือเด็กก็ยังไม่เฉพาะ กศน. และสถานศึกษาในระบบ แต่ในความเป็นจริงยังมีเด็กอีกหลายส่วนที่ต้องการความช่วยเหลือ และยังช่วยเหลือได้ไม่ตรงจุด และบางครั้งยังไม่มีกระบวนการการทำงานของทุกภาคส่วน เช่น บางหน่วยมีข้อมูล แต่ไม่มีงบประมาณดำเนินงาน บางหน่วยมีงบประมาณแต่ไม่มีข้อมูล เพราะฉะนั้นหากสามารถที่จะบูรณาการการทำงานทั้งในส่วนหน้า สอศ. จังหวัดได้จะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ข้อเสนอแนะ การสื่อสารและการให้ข้อมูลขอให้อัพเดททันเหตุการณ์ การให้ความช่วยเหลือขอให้มากกว่า กศน. อาจจะมี สอศ. หรือส่วนหน้าในการเข้าร่วมรับฟังปัญหาและแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานให้ครอบคลุมทุกภาคส่วน

๓.๔.๓ ประธานแจ้งที่ประชุมให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลว่าต้องอาศัยทุกภาคส่วนโดยให้มีจุดศูนย์กลางในการเก็บข้อมูลและประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อบูรณาการร่วมกัน นอกจากนี้การสื่อสารระหว่างกันให้มันฉับไว อยากส่งเสริมให้ทุกหน่วยงานใช้ระบบการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งหน่วยราชการยังไม่ค่อยได้พัฒนามากนัก หากแต่ละหน่วยงานลดการใช้กระดาษในการทำงานและใช้การสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์จะเป็นระบบและการหาข้อมูลจะง่ายขึ้น การขับเคลื่อนการดำเนินงานในทุกเรื่องรวมทั้งการจัดการศึกษาสำหรับเด็กทุกคนก็ต้องการความร่วมมือของทุกพื้นที่ ทุกหน่วยงานต้องร่วมมือกัน และหาพันธมิตรในการทำงานที่จะช่วยให้แนวคิด ช่วยสนับสนุนด้านวิชาการ และงบประมาณ

๓.๔.๔ ผู้แทนอาชีวศึกษาปัตตานีแจ้งข้อมูลว่าการจัดการอาชีวศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อการมีอาชีพและการมีงานทำ สำหรับประเด็นของเด็กที่ออกอาชีวะจะมีการฝึกอาชีพให้แก่เด็ก ๆ เพื่อให้

นักศึกษาสามารถที่จะมีความรู้เพื่อไปประกอบอาชีพได้ โดยจะมีการลงพื้นที่เพื่อฝึกอาชีพให้กับชุมชน ทั้งนี้ อยากรให้ส่วนกลางสนับสนุนระบบทวิภาคี เปิดโอกาสให้เด็กมีงานทำ และเรียนไปด้วย และเปิดรูปแบบการจัดการศึกษาแบบใหม่ เพราะหากจัดการเรียนมากเกินไปเด็กจะไม่สนใจการเรียนมากนัก หากมีการจัดการศึกษาแบบเครดิตแบงค์เพื่อให้นักศึกษาสามารถสะสมหน่วยกิตได้จะเหมาะสมสำหรับนักศึกษาที่จำเป็นต้องทำงานระหว่างเรียน

๓.๔.๕ อ.ฉวี ฌ ตะกั่วทุ่ง ประธานคณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กนอกระบบ จังหวัดพังงา กล่าวว่าในการดำเนินการเรื่องเด็กตกหล่นของพังงา มีการกำหนดแนวทางป้องกันไว้ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ และการส่งต่องานยังมีช่องว่างเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการต่อ จึงไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาได้อย่างยั่งยืน และเห็นด้วยกับผู้แทนอาชีพะปัตตานีว่าปัญหาเด็กตกหล่นเราควรมีการตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กนอกระบบ โดยเด็กที่หลุดจากระบบสถานศึกษาควรมีกิจกรรมให้ทำเพื่อเพิ่มทักษะและควรมีหน่วยงานมาช่วยสนับสนุนการฝึกอาชีพต่าง ๆ เช่น อาชีพการประมง การขายขนม นอกจากนี้ อยากรให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบมารองรับกระบวนการเรียนรู้ เพื่อจะไปออกใบประกาศให้เด็กได้ เช่น เด็กกลุ่มชาวเล กลุ่มมอร์แกน นำเด็กมาพัฒนาคุณภาพชีวิต

๓.๔.๖ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแจ้งข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานเรื่องการเรียนรู้ทวิศึกษา หรือทวิภาคี ว่าเด็กที่เข้าร่วมโครงการจะประสบความสำเร็จ สามารถสร้างรายได้ ซึ่งผู้ประกอบการที่เด็กนักเรียนสามารถช่วยเหลือครอบครัวและสร้างรายได้เพิ่มเติมได้ ทั้งนี้ สพฐ. อยู่ระหว่างการพัฒนาาระบบ ตอนนี้ระบบไม่อัปเดต เมื่อระบบเรียบร้อยจะสามารถทราบว่าเด็กออกจากระบบมีจำนวนมากน้อยเพียงใดเพราะจะมีการเก็บข้อมูลให้ทั้งหมด นอกจากนี้ ประธานแจ้งที่ประชุมเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องทวิศึกษา เมื่อตอนไปตรวจราชการ การจัดการศึกษาทวิภาคี และการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนอาชีพ ก็เป็นประเด็นการตรวจราชการเฉพาะด้าน มีโอกาสฟังจากสถานศึกษาและอาชีพะปัตตานีที่ร่วมมือกัน โดยได้รับฟังทั้งสิ่งที่เป็นแง่เป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างทักษะให้แก่นักเรียน โดยเฉพาะเด็กที่ฐานะไม่ดี โดยเด็กที่มีพื้นฐานด้านอาชีพก็จะเลือกไปทางอาชีพะปัตตานี ซึ่งจะตรงกับความถนัด แต่บางส่วนก็บอกว่าเรียนหนัก ทำให้เด็กบางคนไม่สามารถเรียนต่อได้ บางคนก็เลิกเรียนไปบ้าง แต่เท่าที่ทราบ สอศ. มีการยกเลิกการจัดการเรียนการสอนทวิภาคีไปแล้ว

๓.๔.๗ ฝ่ายเลขานุการได้รับการประสานจากนางสาวอัสมา จำเนียร รองประธานสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดพังงาเสนอให้หน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ตกหล่นด้านการศึกษาได้มีการประชาสัมพันธ์ให้กับเด็กและเยาวชนได้รับทราบว่าหน่วยงานต่าง ๆ มีแนวทางการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ตกหล่นด้านการศึกษาอย่างไรบ้าง เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่ตกหล่นหรือออกกลางคันได้รับทราบว่าตนเองจะหาแนวทางการพัฒนาตนในด้านอาชีพ ฝึกทักษะ หรืออบรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์กับตนเองได้จากหน่วยงานใด หรือขอคำแนะนำจากหน่วยงานนั้น ๆ ได้อย่างไร

๓.๔.๘ สรุปภาพรวมการดำเนินการฯ และเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงาน โดยนางสาวดุริยา อมตวิวัฒน์ ในฐานะที่ปรึกษาคณะทำงานฯ การประชุมฯ เป็นการแลกเปลี่ยนที่มีประโยชน์ และข้อคิดเห็นที่ได้มาทำให้สามารถมีความคิดต่อยอดได้ กรณีเด็กตกหล่น อาจมองว่าเป็นกลุ่มเล็ก แต่กลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่มีผลกระทบต่อพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างมาก จึงเป็นที่มาของการมีปฏิญาณอาเขียนว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่น เพราะการศึกษาจะไม่มี ความก้าวหน้าหากไม่สามารถจัดการกับเด็กกลุ่มนี้ได้ เด็กในระบบไม่น่ากังวลมากนักเพราะสถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือ คัดกรอง แต่เด็กนอกระบบซึ่งตามค่านิยมของปฏิญญาฯ คือ เด็กที่ไม่สามารถเข้าถึง การศึกษา ซึ่งทำให้การดำเนินการต้องทำอย่างเร่งด่วนและเราได้รับทราบแนวปฏิบัติต่าง ๆ จากจังหวัดน่านอง ไปบางส่วนแล้ว เราจะทำอย่างไรให้เด็กคงอยู่ในระบบ หากเด็กเข้ามาแล้วก็จะทำให้เราสามารถดูแลได้ แต่เด็กที่ออกกลางคันนั้นโอกาสที่จะเจอเด็กอีกรอบจะยากมาก หากอยู่ในกลุ่มเด็กมีปัญหาจะหาด้วยยาก

เพราะฉะนั้นต้องดูแลให้ดี สถานศึกษาต้องมีวิธีการคัดกรองเด็ก ต้องพยายามให้กลุ่มเด็กที่มีแนวโน้มจะออกนอกระบบเข้าอยู่ในระบบ หลาย ๆ จังหวัดไม่ได้มีสมาคมที่ให้การดูแลช่วยเหลือเด็กกลุ่มนี้อย่างที่จังหวัดพังงามีการดำเนินงาน เพราะในความเป็นจริงแล้วการศึกษาไม่ใช่เฉพาะแต่กระทรวงศึกษาธิการจะต้องดูแลเท่านั้น แต่เป็นความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย ภาคประชาสังคม ชุมชน เป็นต้น เพราะเมื่อมีเด็กออกกลางคันจะตามกลับเข้าระบบเป็นไปได้ยาก ในส่วนของสถานศึกษาก็จำเป็นต้องมีการอบรมและพัฒนาครูเพื่อให้ตระหนักเกี่ยวกับประเด็นปัญหา นี้ และสามารถมองเห็นประเด็นปัญหา หรือสามารถศึกษาพฤติกรรมของเด็กที่มีความเสี่ยงที่จะออกกลางคันได้

อย่างไรก็ตาม จังหวัดพังงาถือเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนว่าเมื่อเด็กออกไปแล้ว เรามีหน่วยงานที่รองรับและคอยให้การช่วยเหลือ ช่วยสร้างอาชีพ และควรทำงานร่วมกับสถาบันพัฒนาฝึกอาชีพของกระทรวงแรงงานเพื่อดูเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพเพื่อให้เด็กเหล่านั้นสามารถเลี้ยงชีพได้เพราะ ระบบการศึกษาก็จะเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจและการพัฒนาชาติด้วย

จากสถานการณ์โควิด-๑๙ ทำให้ทราบว่าระบบเทคโนโลยีของเราไม่แข็งแกร่ง ถึงแม้ว่าจากสถิติการเข้าถึงเทคโนโลยีในสถานศึกษาจะมีถึงร้อยละ ๙๙ แต่เมื่อประเมินว่าการเข้าถึงระบบอย่างมีประสิทธิภาพจะเหลือแค่ร้อยละ ๖๐ เท่านั้น ทำให้เด็กเข้าเรียนไม่ได้เพราะเครือข่ายไม่เสถียร ทำให้ระบบการใช้ระบบอินเทอร์เน็ตไม่ดีพอ ผู้ปกครองจะตระหนักว่าการศึกษาไม่ใช่หน้าที่ของครูเท่านั้น แต่ผู้ปกครองและชุมชนต้องมีส่วนร่วม และช่วยกันดูแลให้เด็กอยู่ในระบบ (การศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย) และสามารถพัฒนาความรู้ได้ เพราะการศึกษาจะยืดหยุ่นมากขึ้น อาจจะเป็น home school มากขึ้น เพราะความรู้หาได้จากระบบเทคโนโลยี สิ่งที่เด็กขาดและต้องการจากครู คือ การจัดการองค์ความรู้ เพราะฉะนั้นเราจะรักษาเด็กให้อยู่ในระบบไปได้อย่างไร เด็กสามารถเรียนได้ด้วยตัวเอง ในประเด็นของการเทียบวุฒิการศึกษาที่มีการหารือในประเด็นนี้มาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแต่ยังไม่สามารถทำให้เกิดอย่างเป็นรูปธรรม ในส่วนของ credit bank การเทียบโอนยังไม่สามารถทำได้อย่างสมบูรณ์แต่เป็นแนวความคิดที่มีมานาน โดยการเทียบวุฒิจากทักษะ ความชำนาญส่วนบุคคล ก็มีความพยายามในการทำเรื่องนี้ซึ่งในบางประเทศก็ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว สำหรับการเทียบวุฒิการศึกษาของอาเซียนยังไม่แพร่หลายมากนัก และจากการนำเสนอของทั้ง ๔ จังหวัดนำร่องทำให้ทราบว่าเด็กตกหล่น เป็นปัญหาเกิดจาก ระยะทาง การเข้าถึง ปัจจัยเศรษฐกิจ วัฒนธรรม บริบท ภาษา เราจะทำอย่างไรที่จะตอบสนองความต้องการเฉพาะกลุ่มได้เพราะว่ามีความท้าทายมาก

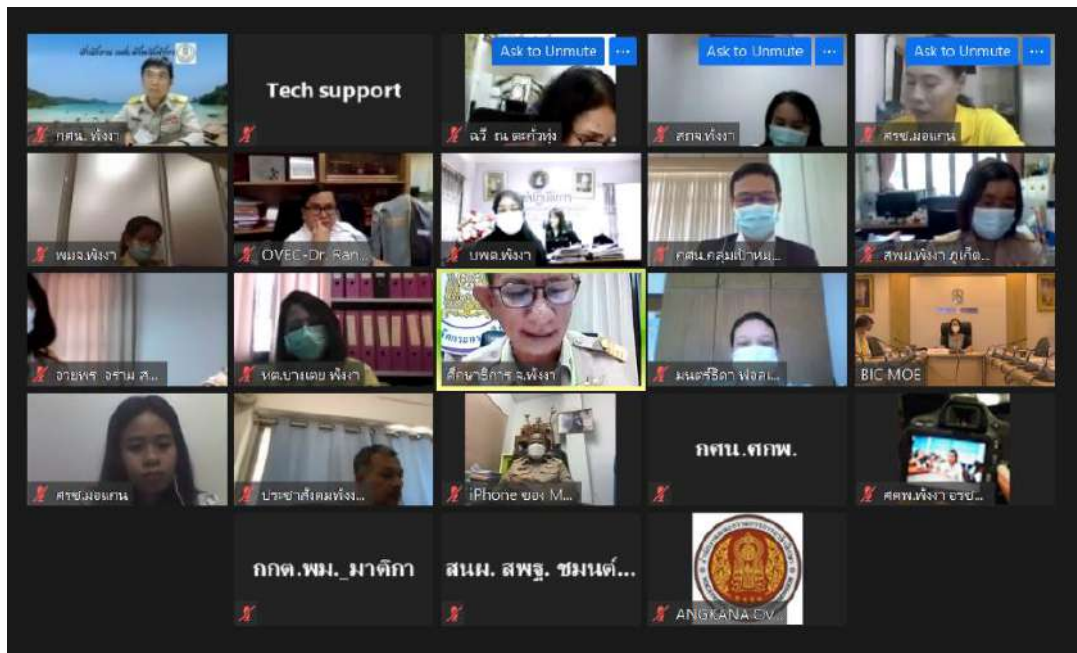
เรื่องหลักสูตรสมรรถนะจะเน้นเรื่องสมรรถนะ ทักษะ และอื่น ๆ จะนำไปสู่การเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นมากขึ้นทำให้เด็กอยู่ในระบบการศึกษาไม่ว่าจะเป็นระบบไหนก็ได้ งานตรงนี้ต้องทำในเชิงลึกทำงานในพื้นที่เพื่อนำไปสู่การนำเสนอต่อผู้บริหารเพื่อเป็นนโยบายในการดำเนินงาน ซึ่งการมีนโยบายก็จะเป็นกรอบที่ทำงาน บางครั้งส่วนกลางจะไม่สามารถรู้ปัญหาทั้งหมดหรือบางครั้งการรับรู้ก็เป็นเพียงแค่ระดับผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งฝ่ายเลขาการประชุมฯ จะสรุปปัญหาอุปสรรค ข้อดี ข้อเสีย และข้อเสนอแนะที่ทุกท่านได้ให้แนวคิดมา เพื่อให้ผู้บริหารได้รับทราบโดยอาจมีการต่อยอดในการทำวิจัยในอนาคต โดยสำนักเลขาธิการสภาการศึกษาอาจมีส่วนช่วยในการทำวิจัย และสิ่งที่เสนอก็กะอยู่ในการสรุปเพื่อให้ผู้บริหารได้รับทราบ ซึ่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการก็จะร่วมมือกับสำนักเลขาธิการสภาการศึกษาทำงานต่อไป

สำหรับการค้นหาเด็กกลุ่มนี้ในเชิงรุก ขอความอนุเคราะห์จากพื้นที่โดยสำนักงานศึกษาธิการจะเป็นหลัก และการเลือกพื้นที่ ก็มีความแตกต่างกัน อย่างเช่น จังหวัดกาญจนบุรี สำนักงาน กศน.เป็นหลัก จังหวัดพังงาเป็นการทำงานร่วมกับประชาสังคม เป็นต้น การดำเนินงานค้นหาเด็กนอกระบบก็เพื่อให้เด็กมีงานทำ เลี้ยงชีพได้ ดึงเด็กที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์กลับเข้ามาในระบบ และอยู่อย่างสมศักดิ์ศรี

การประชุมในครั้งนี้ก็มีการนำเสนอวิธีการทำงาน อุปสรรค และหาแนวปฏิบัติที่ดี เพื่อตอบ
โจทย์ของอาเซียน เพราะไทยเป็นประเทศผู้นำและเป็นประธานคณะทำงานภายใต้ปฏิญญาอาเซียนว่าด้วย
การเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่น และเราสามารถที่จะนำเสนอ
ที่ประชุมในการชี้ให้ได้ อย่างเช่น ข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน ขาดการบูรณาการ ทำให้เราได้แนวคิดใหม่ ๆ
การเสริมสร้างความเข้มแข็งในส่วนนี้ ต้องสร้างแรงจูงใจให้กับเด็กด้วย

รูปภาพการจัดประชุมฯ

จังหวัดพังงา
เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๔

จังหวัดกาญจนบุรี

เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๔

จังหวัดเชียงราย
เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๔

จังหวัดปัตตานี
เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔

การประชุมติดตามและสรุปผลการดำเนินงานภายใต้โครงการขับเคลื่อน
การดำเนินงานด้านการศึกษาในภูมิภาคของประเทศไทยภายใต้ประเด็นสำคัญ
ของอาเซียน

เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๔

ภาคผนวก

รายละเอียดโครงการ

○ แผนงานพื้นฐาน

○ แผนงานยุทธศาสตร์

- ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประเด็นที่ ๑ การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ
- ความสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท (๑๗) ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม เป้าหมายคนไทยทุกคนได้รับการคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น
- ความสอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา ประเด็นปฏิรูปที่ ๓ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
- ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
- ความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล
นโยบายหลักที่ ๘ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย
นโยบายเร่งด่วนที่ ๘.๖ ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทุกช่วงวัย

๑. ชื่อโครงการ การขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการศึกษาในภูมิภาคของประเทศไทยภายใต้ประเด็นสำคัญของอาเซียน

*ลักษณะโครงการ โครงการต่อเนื่อง โครงการใหม่

๒. หลักการและเหตุผลความจำเป็น

การประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๒๘ - ๒๙ เมื่อวันที่ ๖ - ๘ กันยายน ๒๕๕๙ ณ นครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว ที่ประชุมได้ให้การรับรองปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่น (ASEAN Declaration on Strengthening Education for Out-of-School Children and Youth) ปฏิญญาดังกล่าวเป็นข้อริเริ่มของประเทศไทยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระดับภูมิภาค โดยการพัฒนาโอกาสทางการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำระหว่างกันทั้งในด้านสังคมและเศรษฐกิจ ให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชนที่ไม่สามารถเข้าถึงการศึกษามุ่งเน้นการสร้างความตระหนักในการจัดระบบการศึกษาให้กับคนทุกกลุ่มด้วยการจัดการศึกษาแบบยืดหยุ่น (Flexible education) รวมถึงการเสริมสร้างโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามศักยภาพและความจำเป็นของแต่ละบุคคล ซึ่งต่อมาที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๕ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๒ ณ ประเทศไทย ได้ให้การรับรองแผนปฏิบัติการระดับภูมิภาคเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตามปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่น ซึ่งประเทศสมาชิกอาเซียนได้ตกลงร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมนำร่องเพื่อขับเคลื่อนปฏิญญาฯ จำนวน ๓ ประเทศ ได้แก่

๑. ประเทศไทย รับผิดชอบเจ้าภาพในโครงการ “การประชาสัมพันธ์การดำเนินการเพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่ตกหล่นและสร้างพันธมิตรร่วมกันเพื่อให้มีการดำเนินการที่เข้มแข็ง” (Advocacy, Communication and Knowledge Sharing for the Promotion of Inclusive Education and Out-of-School Children and Youth in ASEAN) โดยมี ๓ กิจกรรมย่อย ได้แก่ ๑) การจัดประชุมเชิงวิชาการว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่น ๒) การคัดเลือกยุทธศาสตร์การศึกษา (ASEAN Youth Advocacy for Inclusive Education: AYAIE) และ

๓) การสื่อสารและประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่แนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับแนวทางการจัดการปัญหาเด็กและเยาวชนที่ตกหล่นของประเทศสมาชิกอาเซียน และการจัดทำสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้อง

๒. มาเลเซีย รับผิดชอบเป็นเจ้าภาพในโครงการ “การสำรวจสถิติเด็กและเยาวชนที่ตกหล่น” (Evidence and Statistical Capacity Enhancement on Out-of-School Children and Youth in ASEAN)

๔. ฟิลิปปินส์ รับผิดชอบเป็นเจ้าภาพในโครงการ “การจัดทำการเทียบเคียงหน่วยการเรียนรู้เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายและการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น” (Development of an Equivalency Framework for Inclusive Basic Education within ASEAN Member States and at the Regional Level)

การดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการระดับภูมิภาคเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตามปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่น และสนับสนุนกิจกรรมนาร่องตามข้อเสนอของประเทศไทยดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการเห็นสมควรจัดการประชุมคณะทำงานเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่น ทั้งนี้ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ จึงกำหนดจัดการประชุมคณะทำงานในระดับประเทศเพื่อระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานของประเทศไทย และจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ในภูมิภาค ซึ่งจะเป็นการสื่อสารข้อมูลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่นระหว่างผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลางและภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย และสามารถนำเสนอแนวปฏิบัติดังกล่าวต่อประเทศสมาชิกเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับภูมิภาคอาเซียนได้ในอนาคต

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักของไทยซึ่งรับผิดชอบความร่วมมือกับอาเซียนด้านการศึกษาได้ให้ความสำคัญต่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยการเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๗๓ โดยตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและครอบคลุม ตลอดจนการส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายของรัฐบาล ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงพิจารณาถึงความจำเป็นในการขับเคลื่อนการดำเนินงานและจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องโดยความร่วมมือกับเครือข่ายและภาคส่วนต่าง ๆ ภายในประเทศ เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานร่วมกันในการจัดการศึกษาที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ในเชิงบูรณาการ จึงกำหนดจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเครือข่ายในภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อหารือและเตรียมการจัดทำแผนปฏิบัติการว่าด้วยการส่งเสริมการศึกษาที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ในเชิงบูรณาการเพื่อการบรรลุเป้าหมายตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ ภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียน ซึ่งจะเป็นโอกาสในการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์โดยมีความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องและผลักดันแนวทางการดำเนินงานของประเทศไทยสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับภูมิภาคต่อไป

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อระดมความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรับฟังข้อเสนอแนะจากหน่วยงานภาครัฐและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่น และการจัดทำแผนปฏิบัติการว่าด้วยการส่งเสริมการศึกษาที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ในเชิงบูรณาการเพื่อการบรรลุเป้าหมายตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ ภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียน

๓.๒ เพื่อกำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการระดับภูมิภาคเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตามปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่น และปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยการเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐

๓.๓ เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการเข้าถึงการศึกษาของเด็กและเยาวชนที่ตกหล่นในประเทศไทย และการส่งเสริมการศึกษาที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ในเชิงบูรณาการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๓.๔ เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการศึกษาในภูมิภาคของประเทศไทยภายใต้ประเด็นสำคัญของอาเซียน

๔. เป้าหมายโครงการ (Output)

๔.๑ เป้าหมายเชิงปริมาณ

๔.๑.๑ มีการประชุมคณะทำงาน/การประชุมกับหน่วยงานและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่น้อยกว่า ๒ ครั้ง

๔.๑.๒ มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย ไม่น้อยกว่า ๒ ครั้ง

๔.๒ เป้าหมายเชิงคุณภาพ

๔.๒.๑ ประเทศไทยมีแนวทางการดำเนินงานและกิจกรรมที่สนับสนุนแผนปฏิบัติการระดับภูมิภาคเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตามปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่น และปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยการเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐

๔.๒.๒ หน่วยงานระดับภูมิภาคของประเทศไทยมีข้อมูลและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่น และการส่งเสริมการศึกษาที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ในเชิงบูรณาการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๕. กลุ่มเป้าหมายโครงการ (Target group)

๕.๑ ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

๕.๒ ผู้แทนจากภาคเอกชน NGOs และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

๕.๓ ผู้แทนจากองค์การยูเนสโก กรุงเทพฯ ฯ

๕.๔ ผู้แทนจากองค์การยูนิเซฟ ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

๕.๕ ผู้แทนจากองค์การยูนิเซฟ กรุงเทพฯ ฯ

๕.๖ ผู้แทนจากสำนักงานเลขาธิการซีมีโอ

๖. ตัวชี้วัดเป้าหมายโครงการ (Outputs) และตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcomes)

๖.๑ ตัวชี้วัดเป้าหมายโครงการ (Outputs) รายงานผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรม

๖.๒ ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcomes)

๖.๒.๑ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในส่วนกลางและภูมิภาคมีความเข้าใจ และตระหนักถึงการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการศึกษาของประเทศไทยภายใต้ประเด็นสำคัญของอาเซียน ได้แก่ เป้าหมายปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนที่ตกหล่น และปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยการเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐

๖.๒.๒ มีแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการว่าด้วยการส่งเสริมการศึกษาที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ในเชิงบูรณาการเพื่อการบรรลุเป้าหมายตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ ภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียน

๗. วิธีดำเนินการ(Activity) – กิจกรรม

๗.๑ วิธีดำเนินการ (Activity)

๗.๑.๑ จัดตั้งคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง

๗.๑.๒ จัดการประชุมคณะทำงาน และการประชุมกับหน่วยงานและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

๗.๑.๓ จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการหน่วยงานส่วนกลางและภูมิภาคของประเทศไทย

๗.๑.๔ จัดทำรายงานผลการดำเนินงานโครงการ

๗.๑.๕ ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับแนวปฏิบัติของแต่ละพื้นที่ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่น และแนวทางขับเคลื่อนการดำเนินการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการฯ เพื่อบรรลุเป้าหมายตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐

๗.๒ กิจกรรม

กิจกรรม(หลัก)	ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
๗.๒.๑ จัดตั้งคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง			
๗.๒.๒ จัดการประชุมคณะทำงาน และการประชุมหน่วยงานและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง			
๗.๒.๓ จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการหน่วยงานในส่วนกลางและภูมิภาคของประเทศไทย			
๗.๒.๔ จัดทำรายงานผลการดำเนินงาน			

๘. ระยะเวลาดำเนินการ (วัน/เดือน/ปี) กุมภาพันธ์ – กันยายน ๒๕๖๔

๙. สถานที่ดำเนินการ/*พื้นที่ดำเนินการ กรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด

๑๐. งบประมาณ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

๑๑. การวิเคราะห์ความเสี่ยงของโครงการ

ความเสี่ยง :

- ๑) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙
- ๒) บุคลากรในภูมิภาคยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนปฏิบัติการ ระดับภูมิภาคเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตามปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่น และปฏิญญากรุงเทพฯ

การบริหารความเสี่ยง :

- ๑) ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและการควบคุมโรคของรัฐบาลอย่างเคร่งครัด
- ๒) สื่อสารและให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับแผนปฏิบัติการฯและปฏิญญากรุงเทพฯ

๑๒. หน่วยงานรับผิดชอบ

๑๒.๑ หน่วยงาน (หลัก) สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

๑๒.๒ หน่วยงาน (ร่วม) องค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการส่วนกลาง สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด องค์กรยูเนสโก กรุงเทพฯ ฯ และองค์การยูนิเซฟ

๑๓. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Impact)

หน่วยงานในภูมิภาคของประเทศไทยระดับจังหวัดและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องมีความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่น และการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการศึกษาของประเทศไทยภายใต้ประเด็นสำคัญของอาเซียน เพื่อเชื่อมโยงการทำงานและดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่สนับสนุนแผนปฏิบัติการฯ ตามปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่น และปฏิญญากรุงเทพฯ ฯ กรุงเทพฯ ฯ ว่าด้วยการเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ ในระดับภูมิภาคอาเซียน

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุม

(จังหวัดพังงา)

การประชุมเชิงวิชาการว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนที่ตกหล่น

วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๔ เวลา ๐๙.๓๐ – ๑๑.๓๐ น.

ห้องประชุมหม่อมหลวงมานิจ ชุมสาย สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป.

กระทรวงศึกษาธิการ

ผู้เข้าร่วมการประชุม

๑. นางสาวดุริยา อมตวิวัฒน์ ที่ปรึกษาคณะทำงาน
ที่ปรึกษาด้านความร่วมมือกับต่างประเทศ
๒. นางสาวชฎารัตน์ สิงห์เดชากุล ประธาน คณะทำงาน
ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
๓. นายสมทรง งามวงษ์ ผู้อำนวยการสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๔. นายสมรักษ์ ถวาย ศึกษาธิการจังหวัดพังงาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพังงา
๕. นางณัฐกฤตา พึ่งสุข ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
ศูนย์ กศน. กลุ่มเป้าหมายพิเศษ
สำนักงาน กศน.
๖. นายชฌาธิปย์ ใจอ่อน หัวหน้าสำนักงานปลัดเทศบาลตำบลบางเตย
๗. นางจันทนี ณ ถลาง ประธานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานการศึกษาเอกชน จังหวัดพังงา
๘. นายไมตรี จงไกรจักร นายกสมาคมประชาสังคมพังงาแห่งความสุข
๙. นางฉวี ณ ตะกั่วทุ่ง ประธานคณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กนอกระบบจังหวัดพังงา
๑๐. นายนิกร กาญจนสิทธิ์ รองผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัดพังงา
รักษาการผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัดพังงา
๑๑. นางสาวอัสมา จำเนียร รองประธานสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดพังงา
สภาเด็กและเยาวชนจังหวัดพังงา
๑๒. นางวาสนา เตชะวิจิตรสาร ผู้อำนวยการกลุ่มงานอาเซียน กองการต่างประเทศ
สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงมหาดไทย

๑๓. นางอวยพร อร่าม
ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพังงา
๑๔. นายรังสันต์ เทพมนตรี
ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์การอาชีวศึกษาต่างประเทศและวิเทศสัมพันธ์
สำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
๑๕. นายวิโรตน์ หนูตาช
นักพัฒนาสังคมชำนาญการพิเศษ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพังงา
๑๖. นางสาวชมนต์พัสตร์ ปานวิสัย
นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๑๗. นางสาวอังคณา จันทร์แสงศรี
นักวิชาการชำนาญการ
สำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
๑๘. นางสาวมนตร์ธิดา พอลเลิศ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๑๙. นายอนวัช คนองเดช
ครูผู้ช่วย สำนักงาน กศน.
๒๐. นางสาวมาติกา เดิมผาติ
นักพัฒนาสังคมชำนาญการ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๒๑. นางสาวประไพ พิกุลผล
นักวิชาการศึกษานโยบาย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงาภูเก็ตระนอง
๒๒. นายจรัญ ปรางสุวรรณ
หัวหน้าสถานศึกษาโรงเรียนกีฬาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา
องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา
๒๓. นางสุพัตรา คำมี
นักพัฒนาสังคมชำนาญการ
สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพังงา
๒๔. นางละม้าย คงสุข
นักวิชาการศึกษานโยบาย
สำนักงาน กศน. จังหวัดพังงา
๒๕. นางฟารีต้า ราชขำรอง
ครูผู้ช่วย รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ กศน. อำเภอกระบุรี
๒๖. นางสาวปณิดา คงแก้ว
ครูผู้ช่วย (ศรช. มอแกน)

๒๗. นายฐานิศร แสงมณี
สำนักงาน กศน. จังหวัดพังงา
๒๘. นางสาวจุฑาภรณ์ พูลสง
ครูอาสาสมัคร (ครช. มอแกน)
๒๙. นางสาวจุฑาทิพย์ มุขแก้ว
นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นปฏิบัติการ
สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดพังงา
๓๐. นางสาวอรชนก เกื้อเดช
เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดพังงา
๓๑. นางภัสศรี ศิริประภา
นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ
สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๓๒. นางสาวรุ่งกานต์ พันธุ์ภักดี
นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ
สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๓๓. นางสาวศิริพร วิริยะอัครเดชา
นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ
สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

(จังหวัดกาญจนบุรี)

การประชุมเชิงวิชาการว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนที่ตกหล่น

วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๔ เวลา ๐๙.๓๐ – ๑๑.๓๐ น.

ห้องประชุมหม่อมหลวงมานิจ ชุมสาย สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป.

กระทรวงศึกษาธิการ

ผู้เข้าร่วมการประชุม

๑. นางสาวศรียา อมตวิวัฒน์ ที่ปรึกษาคณะทำงาน
ที่ปรึกษาด้านความร่วมมือกับต่างประเทศ
๒. นางสาวชฎารัตน์ สิงห์เดชากุล ประธานคณะทำงาน
ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
๓. นายสมทรง งามวงษ์
ผู้อำนวยการสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๔. นายนิติ นาชิต
ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานอาชีวศึกษาและวิชาชีพ
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
๕. นางสาวนันทพร เย็นเอี่ยม
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี เขต ๔
๖. นายธิตินันท์ ระลอกแก้ว
ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัดกาญจนบุรี
๗. นางณัฐกฤตา พึ่งสุข
ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
ศูนย์ กศน. กลุ่มเป้าหมายพิเศษ
๘. นายณรินทร์ ชำนาญดู
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี
๙. นายสนธิ ภูละมูล
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างกาญจนบุรี
๑๐. นายอนุชิต อรรถธานี
ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพอินทร์บุรี
๑๑. นายอัศววัฒน์ ศิริธัญญ์ธนากร
รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี
๑๒. นางสาววิไลรัตน์ คันธาววัฒน์
ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษา
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี
๑๓. นายชยพล เพชรพิมล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี
๑๔. นายพยนต์ ชำขจร
ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

๑๕. นายรังสันต์ เทพมนตรี
ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์การอาชีวศึกษาต่างประเทศและวิเทศสัมพันธ์
สำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
๑๖. นางสาวณิ กิติรภัฏวรารกร
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี เขต ๑
๑๗. นางสาวไอล์รินณ์ จันทร์แย้ม
ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี เขต ๒
๑๘. นายศาสตราวุฒิ ชมชื่น
รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างกาญจนบุรี
วิทยาลัยสารพัดช่างกาญจนบุรี
๑๙. นางสาวเยาวลักษณ์ เทียงกระโทก
นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี เขต ๓
๒๐. พ.ต.ท. สุนทรชัย บุญถาวร
กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๑๓
๒๑. นางสาวอังคณา จันทร์แสงศรี
นักวิชาการชำนาญการ
สำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
๒๒. นางสาวมนตร์ธิดา พอลเลิศ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๒๓. นางสาวมาติกา เต็มผาติ
นักพัฒนาสังคมชำนาญการ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๒๔. นางสุธินันท์ พูลสมบัติ
นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี
๒๕. นายลักษศักดิ์ ยางสามัญ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
สำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
๒๖. นางสาวปริตา ดวงผา
สำนักงาน กศน. จังหวัดกาญจนบุรี
๒๗. ว่าที่ ร.ต. หลิ่ง สมสุรางค์ จีแสง
นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ
สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกาญจนบุรี
๒๘. นางภัสศรี ศิริประภา
นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ
สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

๒๙. นางสาวรุ่งกานต์ พันธุ์ภักดี
นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ
สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๓๐. นางสาวศิริพร วิริยะอักษรเดชา
นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ
สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

(จังหวัดเชียงราย)

การประชุมเชิงวิชาการว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนที่ตกหล่น

วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๔ เวลา ๐๙.๓๐ – ๑๑.๓๐ น.

ห้องประชุมหม่อมหลวงมานิจ ชุมสาย สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป.

กระทรวงศึกษาธิการ

ผู้เข้าร่วมการประชุม

๑. นางสาวดุริยา อมตวิวัฒน์ ที่ปรึกษาคณะทำงาน
ที่ปรึกษาด้านความร่วมมือกับต่างประเทศ
๒. นางสาวชฎารัตน์ สิงห์เดชากุล ประธาน คณะทำงาน
ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
๓. นายวิญญู สันติภาพวิวัฒนา
ศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย
๔. นางณัฐกฤตา พึ่งสุข
ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
ศุนย์ กศน. กลุ่มเป้าหมายพิเศษ สำนักงาน กศน.
๕. นายสุรพล วงศ์หวั่น
ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัดเชียงราย
๖. นางสาววิไลลักษณ์ ผดุงกิตติมาลย์
ผู้อำนวยการกลุ่มความร่วมมือระดับภูมิภาค
สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป.
๗. นายรังสันต์ เทพมนตรี
ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์การอาชีวศึกษาต่างประเทศและวิเทศสัมพันธ์
สำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
๘. พ.ต.ท. กฤษณฤทธิ์ บุญเรือง
ผบ.ร้อย ตชด. ๓๒๒
ตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๓๒ จังหวัดพะเยา
๙. นางสาวภี แดนวงศ์
นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
สำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๖
๑๐. นายรัชพล ศรีธรรม
นายกสมาคมโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงราย
สมาคมโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงราย
๑๑. นางอรนุช ชัยชาญ
พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงราย
๑๒. นางศิริพร ดาระสุวรรณ
ผู้อำนวยการศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเชียงราย

๑๓. นางวาสนา เตชะวิจิตรสาร
ผู้อำนวยการกลุ่มงานอาเซียน กองการต่างประเทศ
สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงมหาดไทย
๑๔. นายกรีช มากบุญชร
ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษา
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย
๑๕. ดร.กัมพล ไชยนันท์
ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๕
๑๖. ดร.ศุภโชค ปิยะสันต์
ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยไร่สามัคคี แม่ฟ้าหลวง
๑๗. ดร.อนุรัตน์ อินทร
ประธานหอการค้าจังหวัดเชียงราย
๑๘. นายพิสิฐ ไชยชนะ
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๑
๑๙. นายदनัย เกี้ยวแก้ว
รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย
๒๐. นางสินีภัทร์ วงศ์รัตน์
นักวิชาการศึกษา ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๒
๒๑. นางสาวสายพิน คำวงศ์ษา
นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๓
๒๒. นางสาวชมนต์พัสตร์ ปานวิสัย
นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒๓. นางสาวมาติกา เดิมผาติ
นักพัฒนาสังคมชำนาญการ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๒๔. นางสาวมนตร์ธิดา ฟอร์ดเลิศ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๒๕. นายลักษณะศักดิ์ ยางสามัญ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
สำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
๒๖. นางภัศรี ศิริประภา
นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ
สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

๒๗. นางสาวรุ่งกานต์ พันธุ์ภักดี
นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ
สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๒๘. นางสาวศิริพร วิริยะอักษรเดชา
นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ
สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

(จังหวัดปัตตานี)

การประชุมเชิงวิชาการว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษให้กับเด็กและเยาวชนที่ตกหล่น
วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔ เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.
ห้องประชุมหม่อมหลวงมานิจ ชุมสาย สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป.
กระทรวงศึกษาธิการ

ผู้เข้าร่วมการประชุม

๑. นางสาวชฎารัตน์ สิงหนเดชากุล ประธาน คณะทำงาน
ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
๒. นายสมทรง งามวงษ์
ผู้อำนวยการสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๓. นางสาววิรวรรณ มุลจันที
ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. อำเภอเมือง
จังหวัดปัตตานี
๔. นายมุหัมหมัดนาสิร์ุดดิน เลื่อน
ประธานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี
๕. นางณัฐกฤตา ฟิงสุข
ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
ศูนย์ กศน. กลุ่มเป้าหมายพิเศษ สำนักงาน กศน.
๖. นายสุรัตน์ บุญฤทธิ์
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดปัตตานี
๗. นายนันท์ สังข์ชุม
รองศึกษาธิการจังหวัดปัตตานี
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
๘. นายชุมพล ผุ่งใหญ่
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต ๑
๙. นางสุภัคศรี รุ่งเรือง
รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคปัตตานี
๑๐. นางวาสนา เตชะวิจิตรสาร
ผู้อำนวยการกลุ่มงานอาเซียน กองการต่างประเทศ
สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงมหาดไทย
๑๑. นายรังสันต์ เทพมนตรี
ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์การอาชีวศึกษาต่างประเทศและวิเทศสัมพันธ์
สำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
๑๒. นางกอมารีย๊ะ ปรีชานพคุณ
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต ๒

๑๓. นายเจษฎา หะยียามา
ครูชำนาญการ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ จังหวัดปัตตานี
๑๔. นางสาวสาวิตรี સાและบุ
นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต ๒
๑๕. นางสาวชมนต์พัสตร์ ปานวิสัย
นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๑๖. นางนุชชีฮา เจ๊ะอาแว
นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต ๓
๑๗. นางสาวอังคณา จันทรแสงศรี
นักวิชาการชำนาญการ
สำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
๑๘. นางสาวมนตรีธิดา ฟอร์ดเลิศ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๑๙. นางอัสมะ หะยีโซ๊ะ
นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปัตตานี
๒๐. นายชุลกิฟลี สะมะแอ
นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
สำนักงาน กศน. ปัตตานี
๒๑. นายนิรันดร์ นิเงาะ
นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
สำนักงาน กศน. ปัตตานี
๒๒. นางทิญญาณี ยีหวังกอง
ครูชำนาญการ
โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จ.ปัตตานี
๒๓. นางศรีสมพร นิลสุทธิ
นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นชำนาญการ
สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปัตตานี
๒๔. นางสาวฟาอีดา เจ๊ะมามะ
นักวิชาการศึกษา
เทศบาลเมืองตะลุมปัน
๒๕. นางอังคณา สุวรรณ
นักวิชาการศึกษา
เทศบาลเมืองปัตตานี

๒๖. นายอนวัช คนองเดช
ครูผู้ช่วย สำนักงาน กศน.
๒๗. นางสาวมาติกา เดิมผาติ
นักพัฒนาสังคมชำนาญการ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๒๘. นายมูหมัดราอี เจ๊ะและ
ครูผู้ช่วย
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๐ จังหวัดปัตตานี
๒๙. นางนุรริยัม บิลลาติปชา
พนักงานจัดกิจกรรมการศึกษา
สำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี
๓๐. นายแหวริดวัน เจ๊ะอุบง
นักสหนทาการปฏิบัติการ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี
๓๑. นางสาวศศิธร นิชิเปาะ
นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ
สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดปัตตานี
๓๒. นางภัศศรี ศิริประภา
นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ
สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๓๓. นางสาวรุ่งกานต์ พันธุ์ภักดี
นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ
สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๓๔. นางสาวศิริพร วิริยะอัครเดชา
นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ
สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

การประชุมเพื่อติดตามและสรุปผลการดำเนินงานภายใต้โครงการขับเคลื่อน
การดำเนินงานด้านการศึกษาในภูมิภาคของประเทศไทยภายใต้ประเด็นสำคัญของอาเซียน

วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๔ เวลา ๑๓.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมหม่อมหลวงมานิจ ชุมสาย สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป.

ผู้เข้าร่วมการประชุม

๑. นางสาวศุริยา อมตวิวัฒน์
ที่ปรึกษาด้านความร่วมมือกับต่างประเทศ
๒. นางสาวชฎารัตน์ สิงห์เดชากุล
ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
๓. นายสมทรง งามวงศ์
ผู้อำนวยการสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป.
๔. นายนิติ นาชิต
ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
๕. นางณัฐกฤตา พิงสุข
ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
ศูนย์ กศน. กลุ่มเป้าหมายพิเศษ
สำนักงาน กศน.
๖. นายโชคดี ศรีธากาล
ศึกษาธิการจังหวัดปัตตานี
๗. นายปรัชญา นวลเปียน
ท้องถิ่นจังหวัดพังงา
สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดพังงา
๘. นางสาวนันทพร เย็นเอี่ยม
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี เขต ๔
๙. นายธิตินันท์ ระลอกแก้ว
ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัดกาญจนบุรี
๑๐. นายสุรัตน์ บุญฤทธิ์
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดปัตตานี
๑๑. นายชัยวัฒน์ คลังทรัพย์
รองศึกษาธิการจังหวัดพังงา
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพังงา
๑๒. นายนันท์ สัจจุม
รองศึกษาธิการจังหวัดปัตตานี
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
๑๓. นายพิสิฐ ไชยชนะ
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๑

๑๔. นายชุมพล ผู่ใหญ่
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต ๑
๑๕. สิบเอกสมเกียรติ บุญสูงเนิน
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต ๓
๑๖. นายนิกร กาญจนสิทธิ์
รองผู้อำนวยการสำนักงานกศน. จังหวัดพังงา รักษาการผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.
จังหวัดพังงา
๑๗. นางวาสนา เตชะวิจิตรสาร
ผู้อำนวยการกลุ่มงานอาเซียน กองการต่างประเทศ
สำนักงานปลัดกระทรวง
กระทรวงมหาดไทย
๑๘. นางสาววิไลลักษณ์ ผดุงกิตติมาลย์
ผู้อำนวยการกลุ่มความร่วมมือระดับภูมิภาค
สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป.
๑๙. นางสาวกาญจนา หงส์รัตน์
ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายการผลิต
และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
๒๐. นายรังสรรค์ เทพมนตรี
ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์การอาชีวศึกษาต่างประเทศ
สำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
๒๑. นางอวยพร อร่าม
ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษา
ศึกษาธิการจังหวัดพังงา
๒๒. นางสาววิไลรัตน์ คันธาวัฒน์
ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษา
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี
๒๓. นายเรืองชัย ตามรภาค
ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเชียงราย
๒๔. นางมาเรียม ยะสะแต
ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษา
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปัตตานี
๒๕. นางสุรี สะหนิบุตร
ผู้อำนวยการกองการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
จังหวัดปัตตานี

๒๖. นางฟารีต้า ราชชำรง
ครูผู้ช่วยรักษาตำแหน่งผู้อำนวยการ กศน.
อำเภอกระบุรี จังหวัดพังงา
๒๗. ดร.กัมพล ไชยนันท์
ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๕
จังหวัดเชียงราย
๒๘. นางสุภัคศิธร รุ่งเรือง
รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคปัตตานี
๒๙. นางศิริกุล แววกักดี
รองผู้อำนวยการ
โรงเรียนเดชะปัตตยานุกูล
๓๐. นางสาวเยาวลักษณ์ เทียงกระโทก
นักวิชาการศึกษำชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี เขต ๓
๓๑. นางพรมาดา วงศ์หวั่น
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงาน กศน. จังหวัดเชียงราย
๓๒. นางสินีย์ภัทร์ วงศ์รัตน์นะ
นักวิชาการศึกษา ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๒
๓๓. นางกอมารีย์ะ ปรีชานพคุณ
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต ๒
๓๔. นางศุทธภักดิ์ พันธุ์ภาไพ
นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ
กองการต่างประเทศ
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
๓๕. นางสาวประไพ พิกุลผล
นักวิชาการศึกษำชำนาญการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษำมัธยมศึกษาพังงา
๓๖. นางสาวชมนต์พัสดร์ ปานวิสัย
นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓๗. นางสาวมาติกา เดิมผาติ
นักพัฒนาสังคมชำนาญการ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง
ของมนุษย์

๓๘. นางสาวมนตรีธิดา พอลเลิศ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๓๙. นางสุธินันท์ พูลสมบัติ
นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี
๔๐. นางสาววิรตี อิศรเสนา ณ อยุธยา
นักวิเทศปฏิบัติกร
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๔๑. นางสาวอังคณา จันทร์แสงศรี
นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
สำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
๔๒. นางอัสมะ หะยีโซะ
นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปัตตานี
๔๓. นายรอฮีม แยนนา
คณะกรรมการส่งเสริมและประสานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี
๔๔. นายชุลกิฟลี สะมาแอ
นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
สำนักงาน กศน. อำเภอเมือง
จังหวัดปัตตานี
๔๕. นางสาวสาวิตรี สาและบุ
นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต ๒
๔๖. นายเจษฎา หะยียามา
ครูชำนาญการ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ จังหวัดปัตตานี
๔๗. นางนุรียัม บิลลาติปชา
พนักงานจัดกิจกรรมการศึกษา
สำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดปัตตานี
๔๘. นางสาวศศิธร นิชิเปาะ
นักสังคมสงเคราะห์ ปฏิบัติกร
สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดปัตตานี
๔๙. นางสาวฟาอิดา เจ๊ะมามะ
นักวิชาการศึกษา เทศบาลเมืองตะลุบัน
๕๐. นางอังคณา สุวรรณ
นักวิชาการศึกษา
เทศบาลเมืองตะลุบัน

๕๑. นายพรหมเทพ สุขศิริสัมพันธ์
นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาพังงา
๕๒. นายลักษณะศักดิ์ ยางสามัญ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
สำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
๕๓. นางสาวประภาพรพรรณ มุขดารา
เจ้าหน้าที่สนับสนุนงานมหาดไทย
กองการต่างประเทศ
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
๕๔. ว่าที่ ร.ต. หญิง สมสุรางค์ จี้แสง
นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ
สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกาญจนบุรี
๕๕. ว่าที่ร้อยตรีหญิงกิตติมา ไชยปัญญา
นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ
สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดพังงา
๕๖. นายฐานิศร แสงมณี
นักจัดการงานทั่วไป
สำนักงาน กศน. จังหวัดพังงา
๕๗. นางทิฎาณี ยีหวังกอง
ครูชำนาญการ
โรงเรียนเบญจมราชาทิศ จ.ปัตตานี
๕๘. พ.ต.ท. สุทธิชัย บุญถาวร
ครู (สบ๓) ทำหน้าที่ผู้นิเทศ
กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๑๓
๕๙. นายอนวัช คะนองเดช
ครูผู้ช่วย สำนักงาน กศน.
๖๐. นายหม่อมตราอี เจ๊ะและ
ครูผู้ช่วย โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๐ จังหวัดปัตตานี
๖๑. นายไมตรี จงไกรจักร
ประธานสมาคมประชาสังคมพังงาแห่งความสุข
๖๒. นางฉวี ณ ตะกั่วทุ่ง
ประธานคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กนอกระบบจังหวัดพังงา
๖๓. นายสุรินทร์ จารย์อุปการะ
ประธานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานการศึกษาเอกชน จังหวัดกาญจนบุรี
๖๔. นางสาวอัสม่า จำเนียร
รองประธานสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดพังงา

๖๕. นายณรินทร์ ชำนาญดู
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี
๖๖. ดร. ชยพล เพชรพิมล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี
๖๗. นางสาวนันทพร เย็นเอี่ยม
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี เขต
๖๘. นายกิตติศักดิ์ สุปัญญา
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเชียงราย
๖๙. นางสาวปริดา ดวงผาสุก
สำนักงาน กศน. จังหวัดกาญจนบุรี
๗๐. นางสมพร ทวีกาญจน์
ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพตะกั่วป่า
๗๑. นางรังสีนันท์ หนูดำ
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๐ จังหวัดปัตตานี
๗๒. นางสาวอัสมา อับดุลซาม
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๐ จังหวัดปัตตานี
๗๓. นางสาวฐวิณัฐ มัคฆะ
พนักงานประจำสำนักงาน
กองการต่างประเทศ
กระทรวงมหาดไทย
๗๔. นางกุสุมา นวพันธ์พิมล
นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ
สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป.
๗๕. นางภัสสรีย์ ศิริประภา
นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ
สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป.
๗๖. นางสาวรุ่งกานต์ พันธุ์ภักดี
นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ
สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป.
๗๗. นางสาวศิริพร วิริยะอัครเดชา
นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ
สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป.

เอกสารประกอบการประชุมฯ

จังหวัดพังงา	
จังหวัดกาญจนบุรี	
จังหวัดเชียงราย	
จังหวัดปัตตานี	
เอกสารการประชุมติดตามและ สรุปผลฯ	